

e-ISSN: 2149-5939

IJ§ER

Volume: 8 Issue:4

Year: 2022

*International Journal of Social Sciences and
Education Research*

*International Journal of Social Sciences and
Education Research*

IJ§ER

e-ISSN: 2149-5939

Volume:8 Issue:4
Year: 2022

Editor-in-Chief

Prof. Mahmut DEMİR, Ph.D.
Isparta University of Applied Sciences, Isparta, Turkey

Editor

Prof. Şirvan Şen DEMİR, Ph.D.
Süleyman Demirel University, Isparta, Turkey

Editor-in-Chief/Baş Editör

Prof. Mahmut DEMİR, Ph.D.
Isparta University of Applied Sciences, Isparta, TURKEY

Editors/Editörler

Prof. Şirvan Şen DEMİR, Ph.D.
Subjects: Social Sciences & Humanities
Institution: Süleyman Demirel University, Isparta, TURKEY

Emre YAŞAR
Subjects: Economics & Management
Institution: NHBV University, Nevşehir, TURKEY

Prof. Mahmut DEMİR, Ph.D.
Subjects: Educational Sciences
Institution: Isparta University of Applied Sciences, Isparta, TURKEY

Anna L. PURDEE, MSc.
Subjects: Educational Sciences & Linguistics (English)
Institution: Bruges University, BELGIUM

Bedia Ü. GAFAR
Subjects: Linguistics (English)
Institution: Isparta University of Applied Sciences, Isparta, TURKEY

Contact / İletişim

Address/Adres: Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Eğirdir, Isparta - Türkiye

Tel: +90 (246) 2147100

E-mail: ijsser.contact@gmail.com

Web: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijsser>

Unless otherwise indicated, all materials on these pages are copyrighted by the IJSSER. All rights reserved. No part of these pages, either text or image may be used for any purpose. Therefore, reproduction, modification, storage in a retrieval system or retransmission, in any form or by any means, electronic, mechanical or otherwise, for reasons other than academic and scientific use, is strictly prohibited without prior written permission. IJSSER is context of TÜBİTAK Journal Park Project.

Dergide yayınlanan makalelerin tüm yayın hakları IJSSER'e aittir. Yayınlanan makaleler yayın kurulunun yazılı izni olmadan herhangi bir amaçla kısmen veya tamamen hiçbir şekilde elektronik, ya da basılı olarak kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz. Bilimsel ve akademik araştırmalar için kurallara uygun alıntı ve atıf yapılabilir. IJSSER TÜBİTAK DergiPark Projesi kapsamındadır.

Legal Responsibility: The authors and translators are responsible for the contents of their paper.

Yasal Sorumluluk: Dergide yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına ve çevirmenlerine aittir.

SCIENTIFIC AND ADVISORY BOARD / BİLİM VE DANIŞMA KURULU

- Dr. Adi FAHRUDIN-Center for Social Welfare Research and Development, INDONESIA
Dr. Alessandro DANОВI - University of Bergamo, ITALY
Dr. Catarina do Vale BRANDÃO - The University of Porto, PORTUGAL
Dr. Celina MANITA - University of Porto, PORTUGAL
Dr. Ekant VEER -University of Canterbury, NEW ZEALAND
Dr. Ekaterina GALIMOVA - American University of Central Asia, KIRGHIZISTAN
Dr. Eleni SELLA - National and Kapodistrian University of Athens, GREECE
Dr. Elmira MƏMMƏDOVA-KEKEÇ - Khazar University, AZERBAIJAN
Dr. Ermira QOSJA - Universiteti Europian i Tiranes, ALBANIA
Dr. Erzsébet CSEREKLYE - Eötvös Loránd University, HUNGARY
Dr. Ewa OZIEWICZ - University of Gdańsk, POLAND
Dr. Fred DERVIN - University of Helsinki, FINLAND
Dr. Gözde YİRMİBEŞOĞLU - Akdeniz University, TURKEY
Dr. Gueorgui PEEV - New Bulgarian University, BULGARIA
Dr. Ilze IVANOVA - University of Latvia, LATVIA
Dr. Indra ODİNA - University of Latvia, LATVIA
Dr. İsmail SEVINÇ - N. Erbakan University, TURKEY
Dr. Joanna BŁASZCZAK - University of Wrocław, POLAND
Dr. Juan José Padiel BENTICUAGA - University of Málaga, SPAIN
Dr. Kevin NIELD - Sheffield Hallam University, ENGLAND
Dr. Ksenofon KRISAFI - Universiteti Europian i Tiranes, ALBANIA
Dr. Lejla SMAJLOVIĆ - University of Sarajevo, BOSNIA AND HERZEGOVINA
Dr. Lilia HALIM - Universiti Kebangsaan Malaysia, MALAYSIA
Dr. Ljudmil GEORGIEV - New Bulgarian University, BULGARIA
Dr. Muammer TUNA - Muğla S. Koçman University, TURKEY
Dr. Nesrin ŞALVARCI TÜRELİ – S. Demirel University, TURKEY
Dr. Oktay EMİR - Anadolu University, TURKEY
Dr. Olga DEBICKA - University of Gdańsk, POLAND
Dr. Ozan BAHAR - Muğla S. Koçman University, TURKEY
Dr. Phatima MAMARDASHVILI - Tbilisi State University, GEORGIA
Dr. Puiu NISTOREANU - Academia de Studii Economice din Bucureşti, ROMANIA
Dr. Qızılgül ABBASOVA - Baku State University, AZERBAIJAN
Dr. Tamar DOLBAIA -Tbilisi State University, GEORGIA
Dr. Yusuf GÜNAYDIN – International Final University, TRNC

Focus and Scope: *International Journal of Social Sciences and Education Research* is a peer-reviewed online journal which publishes original research papers. *IJSSER* welcomes submissions related to academic and scientific practices, approaches, applied research studies, critical reviews on major issues, development of new technologies and tools in social science and education research in English or Turkish.

Peer Review Process: All submitted manuscripts by author(s) are subject to initial appraisal by the section editors to peer review as a double-blind by at least two independent and expert referees. For the article to be published, at least two referees agree on the publication of the work.

Indexes & Databases:

- ISI - International Scientific Indexing
- ESJI - Eurasian Scientific Journal Index
- OAJI- Open Academic Journals Index
- CiteFactor
- Google Scholar
- IPIndexing
- ResearchBib-Academic Research Index
- DRJI - Directory of Research Journals Indexing
- SIS - Scientific Indexing Services
- JournalSeek
- SOBIAD
- Türk Eğitim İndeksi
- Türkiye Turizm Dizini
- ASOS Index

Odak ve Kapsam: Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları Dergisi orijinal araştırma makalelerini yayınlayan hakemli online bir dergidir. *IJSSER* Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları ile ilgili uygulamalar, yaklaşımlar, araştırma çalışmaları, önemli konularda kritik yorumlar, yeni teknolojilerin ve araçların geliştirilmesini içeren akademik ve bilimsel içeriğe sahip İngilizce veya Türkçe hazırlanmış her türlü makaleyi kabul etmektedir.

Değerlendirme süreci: Yazar(lar) tarafından gönderilen çalışmalar öncelikle bölüm editörleri tarafından değerlendirilerek alanından uzman ve birbirinden bağımsız, yazarlarla akademik olarak eş düzeydeki en az iki hakeme gönderilmektedir. Makalenin yayımlanması için en az iki hakemin olumlu görüş bildirmesi şarttır.

İndeks ve Veri tabanları:

- ISI - International Scientific Indexing
- ESJI - Eurasian Scientific Journal Index
- OAJI- Open Academic Journals Index
- CiteFactor
- Google Scholar
- IPIndexing
- ResearchBib-Academic Research Index
- DRJI - Directory of Research Journals Indexing
- SIS - Scientific Indexing Services
- JournalSeek
- SOBIAD
- Türk Eğitim İndeksi
- Türkiye Turizm Dizini
- ASOS Index

Table of Contents / İçindekiler

Cover-Contents / Kapak-İçindekiler	<i>i-vi</i>
★ Research Articles / Ampirik Araştırma Makaleleri	
Teachers' use of academic research databases and its relationship to their research skills and performance <i>Sheiry-gil CAMAHALAN, Genesis NAPARAN</i>	<i>318-331</i>
Do industries' structural attributes/characteristics influence their decision to utilize strategic alliances? <i>Victor NWOKOCHA</i>	<i>332-339</i>
Media representations of Ethiopian Muslims civil rights movement <i>Yasin Mohammed ALI</i>	<i>340-351</i>
Educational behavior of the students in the design studios during the pandemic time <i>Rahman TAFAHOMİ</i>	<i>352-362</i>
Demografik değişkenler açısından işgörenlerin Johari Penceresi modeli <i>Emre YAŞAR</i>	<i>363-375</i>
Yabancı uyruklu öğrencilerin genel muhasebe dersine yönelik algıları: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi <i>Meral EROL FİDAN</i>	<i>376-389</i>
Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki ölçme ve değerlendirme görevlerinin boyutlandırılması ve bilişsel düzeylerinin incelenmesi <i>Mehmet Ata OKUYUCU</i>	<i>390-403</i>
Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profilinin incelenmesi <i>Erge TÜR</i>	<i>404-414</i>

International Journal of Social Sciences
and Education Research
Volume:8, Issue:4, 2022

Research article/Araştırma makalesi

Teachers' use of academic research databases and its relationship to their
research skills and performance

Sheiry-gil CAMAHALAN, Genesis NAPARAN

Teachers' use of academic research databases and its relationship to their research skills and performance

Sheiry-Gil A. Camahalan¹ and Genesis B. Naparan²

¹Saint Columban College, Pagadian City, Philippines, e-mail: sheirygilc@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7689-650X>

²Saint Columban College, Pagadian City, Philippines, genesisbnaparan@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2335-2757>

Article Info

Abstract

Research Article

Received: 10 June 2022

Revised: 10 October 2022

Accepted: 15 October 2022

Keywords:

Academic research databases,
Research skills,
Teachers' performance

This descriptive-correlational study aims to determine the relationship between teachers' use of academic research databases, research skills, and teachers' performance. Research teachers in public secondary schools under the Pagadian City division, Philippines, were selected as participants for the survey. The results showed a strong positive correlation between teachers' use of academic research databases and research skills. However, teachers' performance has no relationship with research skills and teachers' use of academic research databases. Since teachers' use of academic research databases and research skills among the teacher-participants of this study were not related to their very satisfactory performance, teachers may have been developed successfully due to the Department of Education's reinforced programs, training conferences, and workshops.

1. Introduction

Research searches for information through an objective and systematic approach of seeking solutions to a problem through study, observation, comparison, and experiment. Research is a scientific inquiry method by which one can solve a problem through a careful and exhaustive investigation of all ascertainable evidence, bearing upon a definable problem (Connaway and Powell, 2010). Research became a final step in most programs in every institution in education, even senior high school students.

The emergence of technology introduces academic research databases. To use the rising number of electronic resources available, one must learn and practice the skills required. These abilities include knowledge of databases' structure and instructions that must be entered by the searcher and grasping how the instructions are related to one another. Their awareness may influence researchers' use of electronic databases for research purposes. Awareness raises awareness and understanding of a particular technology and its personal and social benefits (Obuh and Bozimo, 2012). This viewpoint backed their research, which found that user awareness is the most crucial factor in user attitude and behavior toward technology.

Research skills are the first of the two dependent variables tested in this study. The study evaluated such connections between the use of academic research databases and teachers' research skills. Research competencies are defined as cognitive dispositions, which are (a) acquired by learning in university courses, (b) applied in the context of carrying out the research process, and (c) needed to cope with tasks arising from research-oriented teaching arrangements successfully (Bottcher and Thiel, 2017). Some authors pay attention to the converting nature of research competence and represent it as an integrated personal quality. It is expressed as the readiness and ability to master and receive new knowledge systems independently due to the transfer of an activity semantic context, from functional to converting, based on already available knowledge, abilities, skills, and ways of acting (Edwards and Osipova, 2011).

In an immensely complicated setting where hundreds of crucial decisions are required each day to enhance student learning, teachers must know a wide range of competencies. According to research on the link between

* All responsibility belongs to the researcher. All parties were involved in the research of his own free will.

To cite this article: Camahalan, S.A. & Naparan, G. (2022). Teachers' use of academic research databases and its relationship to their re-search skills and performance. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8 (3), 318-331. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1127770>

teaching and student accomplishment, instructors' most significant effect on student success. Teachers are the most potent influence on student success of all the factors under the control of a school (Babu and Mendro, 2003). The study also explored the teachers' performance as the second dependent variable and its connections to the use of academic research databases.

The researchers were interested in determining whether academic research databases correlate to research skills and teachers' performance. A previous study linked electronic databases to research productivity, concluding they had a good association. It was conducted with academic staff from various higher education institutions; however, this study was conducted with secondary teachers. However, no research involving these three variables has been undertaken so far. The study focuses on teachers with research engagements from schools under Pagadian City Division. According to the researcher, this study could benefit teachers, schools, and even the Department of Education because the output or outcome could be helpful in future educational programs.

1.1. Framework

This study is anchored on the Technology Acceptance Model or TAM (Davis, 1989). It posits that two factors determine whether a computer system will be accepted by its potential users: (1) perceived usefulness and (2) perceived ease of use. The key feature of this model is its emphasis on the perceptions of the potential user. While the creator of a given technology product may believe it is practical and user-friendly, it will not be accepted by its potential users unless they share those beliefs. This theory would link to this study, particularly teachers' use of academic research databases, the independent variable. The perceived usefulness and ease of use of academic research databases among teacher participants in this study will influence their usage level positively or negatively.

This study is also anchored on the DepEd Order No. 16 s. 2017 which is known as "Research Management Guidelines." In support of the Department's policy development process, research agenda, and policy and program development and implementation, the Department of Education promotes and strengthens the research culture in primary education. This guides in managing national, regional, school, and school research initiatives. The policy also improves support mechanisms for research, such as funding, partnerships, and capacity building. This policy will guide the researcher in pursuing this study because the results of this study might provide ideas for future policy development of the Department of Education, which is the primary purpose of establishing this DepEd Order.

1.2. Objectives of the study

The study aimed to test the relationship between Teachers' Use of Academic Research Databases, Research Skills, and Teachers' Performance in some schools under the Pagadian City Division for the Academic Year 2020-2021.

2. Literature review

2.1. Academic research databases

With the introduction of online databases (e.g., ScienceDirect, Scopus, and Google Scholar, etc.), libraries, particularly academic libraries, are now focusing more on resources than any other format accessible, making information more affordable, time-saving, user-friendly, and simple to access and utilize (Madhusudhan, 2010). Scholarly internet publications are becoming increasingly relevant to scholars and researchers, according to several studies. Scholars increasingly rely on electronic resources with a high prevalence of non-traditional materials (Nicholas and Huntington, 2006). Faculty satisfaction and desire to utilize online databases are determined by the quality of online databases (Wahab et al., 2016).

Online databases and various e-resources allow users to access the most up-to-date information (Aladeniyi, 2017; Lwebahura, 2008; Sethi and Panda, 2012). A study from Nigerian Universities stated that awareness and utilization of electronic databases individually and collectively influenced the research productivity of academic staff in private universities in South-West Nigeria. The observed correlation between awareness and utilization of electronic databases readily affirms the general perception by the academic staff that awareness and utilization of electronic databases will have a positive effect on research productivity (Adetomiwa and Okwilagwe, 2018). However, studies in the developed world revealed a relatively high use of electronic scholarly journal databases by academic staff, who reported utilizing electronic journals daily or weekly for research reasons (Dillon and Hahn, 2002; Khan and Ahmad, 2009). Electronic journals in higher learning institutions were mainly used for research and education (Chirra and Madhusudhan, 2009). Other researchers surveyed the use of electronic databases by

doctoral research scholars at Goa University in India. The study's outcome was that the entire scholars, with 100 percent, were aware, familiar with, and extensively utilized the databases (Chirra and Madhusudhan, 2009).

Users must learn and practice the skills necessary to efficiently use the rising number of electronic information resources. Knowledge of the structures of electronic information resources, the instructions that must be entered into search engines, and the methods in which instructions are related to one another are among these talents (Ajuwon and Popoola, 2015; Obuh and Bozimo, 2012). According to a survey conducted on monitoring and evaluating electronic resources in Kenyan academic and research institutions, most trained research participants stated that training had improved their access and retrieval skills, allowing them to do so more easily (Gathoni et al., 2011). Ansari and Zuberi (2010) looked into Karachi's digital library resources available to academics. Electronic resources were reportedly used for research and the production of lesson notes during lectures.

While electronic journals have become crucial resources for learning, research, teaching, and consulting, most scholars and researchers do not fully utilize them (Ajegbomogun, 2007). A study on using electronic resources at Obafemi Awolowo University discovered that electronic resources were used infrequently (Oyedapo and Ojo, 2013). Limited searching abilities were the critical factor contributing to the low use of electronic resources. According to some authors, there was a minor demand for training in maintaining electronic journal references and locating full text from concerns among academic staff and researchers at Loughborough University (Brown et al., 2007). The biggest obstacles to using electronic library resources were inadequate information or awareness about the existence of these databases and lack of training (Anaraki and Babalhavaeji, 2013; Okello-Obura and Magara, 2008).

In a study conducted to identify awareness level, accessibility, and use of online databases among faculty members of Babcock University Business School, it was revealed that despite the substantial financial commitments of the University to relevant online databases subscription, many of which faculty members are aware of are not accessible to them due to the internet and power-related challenges (Aina, 2014). A study conducted on electronic databases at the University of Ghana, Legon, Kwando, found that the awareness of the databases was lower than usage. The research participants claimed that they were not aware of the databases, but they used the databases (Kwadzo, 2015). Research at Ghana's Ashesi University College found that consumers were unaware of the library's databases on behalf of the college. However, general computer usage was high because of the state-of-the-art ICT infrastructure. The study further revealed that patronage of the databases is very low. They attributed the low utilization to a lack of knowledge about databases (Dadzie, 2005). Users' awareness of available library electronic resources is critical in affecting those resources. Users who are aware of resources are more likely to use them (Asemi and Riyahiniya, 2007).

2.2. Teachers' research skills

The number and quality of publications produced by linked faculty represent the research productivity of academic institutions. Departments frequently assess faculty members based on their "publication count" (Jauch and Glueck, 2010). Conducting research, collecting, and analyzing data are all examples of research. Productivity means writing, reading, and publishing research reports in professional refereed journals, displaying them on the web, or making them known to the public through any other means, in the shape of books or making its presence on the television or radio (Iqbal and Mahmood, 2011). Research productivity is the sum of all research published in journals by certain institutions over time (Oloruntoba and Ajayi, 2006). In many works, various approaches to the concept of research competence are singled out: It is considered a personality's integrative quality, a personality's unique property, and an ability for research activity. Its fundamental elements are the body of knowledge, skills, and habits that the student has in a specific subject sphere and independent cognitive activity (Khutorskoi, 2009; Komarova, 2008; Shadrikov, 2006; Skornyakova, 2013). Some authors propose classifying educational competencies according to three levels that correspond to the content of education; subject, all-subject, and meta subject; which all relate to the general education content. Research competence is an example of meta-subject competence. It includes the complex educational competencies directly connected with thought, search, logic, and creative processes of students' knowledge mastering (Khutorskoi, 2009; Lebedev, 2009).

The analysis regarding research competencies pointed toward the different possibilities, ranging from the acquisition of instrumental skills to the attitude of a researcher (Verburch, 2013) to the acquisition of "sustainability research and problem-solving competence" (Wiek et al., 2011). Prospective teachers' research skills develop their professional identity and contribute to implementing evidence-based techniques in teaching in nations where research activities are implemented in higher education (Naumescu, 2008; Niemi and Nevgi, 2014). The

development of research competence is treated as a separate issue in these countries' course structures. This issue is also considered at the annual seminars (Wildová, 2014).

A study in Pagadian City, Philippines revealed four (4) factors of instructors' research engagement: administrative support, recognition and promotion, motivation, and institutional requirement. It further showed that instructors' non-engagement in research could be due to four (4) factors: time constraints, lack of experience and training, financial limitation, and lack of motivation (Celesio, 2020). Another study provides evidence in favor of the hypothesis that a unifying research practice exists. Across various academic disciplines, research can be described as a process, which is systematic, methodologically controlled, and transparent, which needs to be reflected upon, and which includes discipline-specific content knowledge (Böttcher and Thiel, 2017). Besides other factors like information capacity, soundness of intellectual acumen, technology proficiency, and research infrastructure, faculty research output also depends significantly on access to available information resources due to their expediting influence on quality research (Iroaganachi and Izuagbe, 2018).

2.3. Teachers' performance

Acquired competencies are the foundation for quality and effective teaching and a requirement for achieving education goals outlined in the educational process in a specialty area (Ülger et al., 2014). Some authors defined the competencies of a teacher as the talents, knowledge, skills, and capabilities required to implement educational aims (Kelemen, 2012; Razdevik et al., 2006). Teachers' excellent Performance is demonstrated by their ability to convey the most up-to-date and accurate information as well as their ability to select the most appropriate teaching method, as these two factors influence the level of interest, knowledge, and skills that children have to achieve to meet the learning objectives (Ednah, 2012; Oogarah-Pratap et al., 2004).

Three types of learning based on research will probably prevail in competence-based teaching in the 21st Century: project-based, problem-based, and research-based learning (Abersek, 2012). These will provide students with a more comprehensive understanding to use competencies obtained in school (knowledge and skills) for real-life problem-solving. Johnson (2000) discussed the challenges of action research and advised teachers interested in conducting student perception surveys. He stressed the relevance of students' opinions of the learning environment and student feedback for professional development. Initial teacher education programs must focus on improving the teaching competency of pre-service teachers (PTs) (Cheng, 2014). Most PT training programs incorporate mandatory teaching practices to develop teaching competency properly (Struyven et al., 2014). However, older teachers who were experts in teaching had more knowledge in subject areas than young teachers and were more efficient in using their teaching methods (Huyen, 2003). The evaluation of teaching performance requires specific materials; yet, due to the use of holistic approaches, the exact nature of teaching, and the integration of knowledge, skills, and attitudes, a meaningful assessment of competency can be challenging (Tigelaar et al., 2005). The most significant and challenging level of teacher competency is differentiation in teaching utilizing various methodologies (Antoniou and Kyriakides, 2013).

Education is mainly based on teaching, and the learning process is where a teacher is teaching and a learner is learning in the formal education system. A teacher's role is centrally based on teaching and learning. On the other hand, Teachers and curriculum are two sources that provide education well (Curzon, 2003). Teachers' Performance as a variable was evaluated in this study using teachers' yearly evaluation of Performance which is the IPCRF for the school year 2020-2021. IPCRF as a tool is one of teachers' evidence in their Performance for a specific school year which comprises the overall Performance of teachers inside or outside the classroom setting. These pieces of literature have something to tell that these three variables, namely teachers' use of academic research databases, research skills, and teachers' Performance, are directly/indirectly related to each other, yet are subject to be proven. Some studies link electronic databases to research productivity, which concluded that they have a positive relationship. Those studies were participated by academic staff of some higher education institutions, which differs because this study will be participated by primary education teachers. However, there were no studies conducted yet, in which these three variables were involved. An analysis of the correlation between these variables will be performed to address this gap.

3. Method

3.1. Research design

This study used a quantitative research method. Quantitative research methods are those methods in which numbers are used to explain findings (Kowalczyk, 2016). According to Creswell (2002), when researchers want to identify a research problem based on trends in the field or the desire to explain why something happens, they

employ a quantitative approach. Mainly, it followed a descriptive-correlational design. The researchers' sole goal was to describe and show the relationship between the variables studied. Because the study's concerns and challenges were based on real-life scenarios, correlational design was preferable. This approach also made data collection more accessible, quick, and cost-effective. It used a survey in two forms, online and printed, to collect information needed for the analysis.

3.2. Research setting

This study was conducted in public secondary schools under Pagadian City Division, Pagadian City, Zamboanga del Sur, Philippines. This division was divided into 14 districts with corresponding supervisors, from district 1 to district 14. It has 82 schools, 52 elementary and 30 secondary schools. More or less 2,021 personnel are working in this division, including teaching and non-teaching personnel.

3.3. Research participants

The study was participated by the 51 selected teachers at some secondary public schools under Pagadian City Division. The participants included are those teachers with research engagements, teachers teaching research subjects, and those teachers funded by research funds in their research. Table 1 presents the profile of the research participants of this research.

Table 1. *Research participant's profile*

No. of participants	Gender		Age Mean	Position				
	M	F		T1	T2	T3	MT	HT
51	21	30	34.2	5	13	27	4	2

3.4. Research instruments

The researcher used a self-made questionnaire that experts validated to gather data for teachers' use of academic research databases. This questionnaire was a Likert scale and was answered by ticking the boxes. It uses six scales in rating the two sub-variables. For knowledge of academic research databases, 1.0-1.49, 1.50-2.49, 2.50-3.49, 3.50-4.49, 4.50-5.49, 5.50-6.0 with an adjectival equivalent and interpretation of No Knowledge, Very Poor Knowledge, Poor Knowledge, Fair Knowledge, Satisfactory Knowledge, and Very Knowledgeable respectively. For frequency of use, 1.0-1.49, 1.50-2.49, 2.50-3.49, 3.50-4.49, 4.50-5.49, 5.50-6.0 with an adjectival equivalent and interpretation of Never, Very Rarely, Rarely, Occasionally, Frequently, and Very Frequently respectively.

For research skills, the researcher used the published questionnaire of Meerah et al. (2011). It was a 39-item questionnaire divided into two categories: information-seeking skills and methodology skills. The questionnaire is a Likert-type scale with a 5-rating scale where participants tick on the boxes that signify their answer to every question. Its scales are 1.0-1.49, 1.50-2.49, 2.50-3.49, 3.50-4.49, and 4.50-5.00, with an adjectival equivalent and interpretation of Very Poor, Poor, Average, High, and Very High, respectively. On the other hand, the teachers' IPCRF ratings of the participants were the teachers' performance instruments. The study used the recent IPCRF of teachers for the school year 2020-2021. Its scales are 1.000-1.499, 1.500-2.499, 2.500-3.499, 3.500-4.499, and 4.500-5.000 with an adjectival equivalent and interpretation of Poor, Unsatisfactory, Satisfactory, Very Satisfactory, and Outstanding respectively.

3.5. Data gathering procedure

Before gathering data, the researcher first communicates and negotiates with the Schools' Division Superintendent by submitting a permission letter/consent letter to conduct a study for this research to be formal. The researcher must enlighten them and the participants on the study's context, purpose, and benefits. Informed consent was sent to the participants days before the actual data gathering. The consent aimed to inform the participants about the context, purpose, advantages, and disadvantages of participating in the study. The participants took these backs upon distributing the questionnaires via hard copy. Only those participants who had affixed their signatures on the informed consent will be given questionnaires to answer. It signifies their voluntary participation in the study. The participants were given a week to answer the questionnaires.

To collect data, the researcher used printed questionnaires that were distributed to the participants. A soft/hard copy of their IPCRF SY 2020-2021 was collected for the data on the teachers' performance in the study. Observance of the primary health and safety protocols was observed during the conduct of the survey. The participants can also answer via google forms and attach a rating of their IPCRF.

3.6. Data analysis

Descriptive and inferential statistics were used in this study to analyze the data that was gathered. Descriptive statistics will help reveal the status of the study's variables and evaluate how data was distributed. On the other hand, inferential statistics was used to assess and measure the significant relationship between the variables. The inferential statistics utilized in the data treatment was Pearson correlation analysis. Pearson correlation will determine whether the study's pairs of variables have a significant linear relationship. There were three sets of tests in which the analysis will be utilized. The first test explores the relationship between Teacher's Use of Academic Research Databases and Research Skills. Second, testing the relationship between Teacher's Use of Academic research Databases and Teachers' Performance, and third, testing the relationship between Research Skills and Teachers' Performance. The use of SPSS spearheaded the data treatment of the study.

3.7. Ethical considerations

The participants' rights, privileges, and well-being were prioritized throughout the study. When the participants were invited to engage in the study, it was made free of coercion. The ethical considerations used and observed in the study were as follows. The first was the use of consent letters. They were given days before the event to rationalize their decisions and sign a document indicating their voluntary involvement if they chose to participate. They had plenty of time to voluntarily give their complete cooperation, support, and involvement or refuse to engage in the study if they did not want to. The study's goals, benefits, and drawbacks were communicated to the participants via a consent letter, which was a significant factor. As a result, the study's second ethical consideration in research, deception, was avoided during its conduct. The researchers ensured that the participant's personal information and identities would not be revealed to the public and that the data acquired would be kept secure and anonymous. The researchers handled and disposed of papers (printed or soft copies) holding the participants' data with extreme caution following the data collection.

4. Results and discussion

This section of the paper presents the results and discussions of the data gathered for the teachers' use of academic research databases, research skills, and teachers' performance in some schools under the Pagadian City Division for the Academic year 2020-2021.

4.1. Teachers' use of academic research databases

Teachers' use of academic research databases refers to the extent of teachers' usage of academic research databases in research-making and teaching improvement. This concept covers knowledge of academic research databases and frequency of use. Table 2 presents teachers' use of academic research databases regarding their knowledge and awareness.

Table 2. Teachers' level of knowledge of academic research databases

	Research Databases	Mean	SD	Interpretation
1.	Scopus (Elsevier)	2.71	1.59	Poor knowledge
2.	Web of Science	2.75	1.53	Poor knowledge
3.	PubMed	2.49	1.35	Very poor knowledge
4.	ERIC	2.35	1.55	Very poor knowledge
5.	IEEE Xplore	2.16	1.42	Very poor knowledge
6.	ScienceDirect	2.96	1.64	Poor knowledge
7.	Directory of Open Access Journals (DOAJ)	2.47	1.38	Very poor knowledge
8.	JSTOR	2.27	1.47	Very poor knowledge
9.	Proquest	3.02	1.78	Poor knowledge
10.	ResearchGate	3.47	1.90	Poor knowledge
11.	Academia	3.37	1.79	Poor knowledge
12.	Google Scholar	3.86	1.85	Fair knowledge
13.	FreeFullPDF	2.45	1.42	Very poor knowledge
14.	Z-Library	2.33	1.42	Very poor knowledge
15.	Philippine E Journals	2.59	1.47	Poor knowledge
16.	Mendeley	2.43	1.65	Very poor knowledge
17.	Publish or Perish	2.27	1.40	Very poor knowledge
	Overall	2.70	1.57	Poor knowledge

Scale: 1.00–1.49 – No Knowledge; 1.50–2.49 – Very Poor Knowledge; 2.50–3.49 – Poor Knowledge; 3.50–4.49 – Fair Knowledge; 4.50–5.49 – Satisfactory Knowledge; and 5.50–6.00 – Very Knowledgeable

Table 2 shows an overall mean of 2.70 and an overall SD of 1.57, which was interpreted as poor knowledge. The result means that teachers have poor knowledge in terms of academic research databases. Among those mentioned academic research databases, google scholar has a higher mean of 3.86, interpreted as fair knowledge, which means that it is somehow familiar to some teachers compared to other research databases. Anaraki and Babalhavaeji (2013) found that the biggest obstacles to using electronic library resources were inadequate information about these databases and a lack of training. Okello and Magara (2008) supported this notion of underutilization. They stated that the common obstacle to using electronic journals in higher learning institutions was a lack of awareness about the resources. Asemi and Riyahiniya (2007) stated that a user's awareness of available library electronic resources is critical in affecting those resources. Users are more likely to use resources when they are aware of them.

The very poor knowledge of academic research databases may be linked to the Technology Acceptance Model, which states that two factors determine whether a computer system will be accepted by its potential users: (1) perceived usefulness and (2) perceived ease of use. It might be because teachers do not understand the usefulness of academic research databases and do not know whether they are easy to use. These factors may contribute to teachers' unacceptance of academic research databases, leading to teachers' lack of interest in learning academic research databases. The findings have shown that the teachers' level of knowledge of academic research databases is interpreted as very poor based on the data gathered. The findings suggest that there should be training for teachers regarding academic research databases and their utilization. Teachers should be given an idea about the existence of these academic research databases and learn how to access them. Table 3 presents teachers' use of academic research databases.

Table 3. Extent of teachers' use of academic research databases in terms of frequency of use

	Research Databases	Mean	SD	Interpretation
1.	Scopus (Elsevier)	2.22	1.45	Very rarely
2.	Web of Science	1.98	1.16	Very rarely
3.	PubMed	1.92	1.23	Very rarely
4.	ERIC	2.02	1.50	Very rarely
5.	IEEE Xplore	1.76	1.18	Very rarely
6.	ScienceDirect	2.67	1.66	Rarely
7.	Directory of Open Access Journals (DOAJ)	1.98	1.21	Very rarely
8.	JSTOR	2.02	1.39	Very rarely
9.	Proquest	2.55	1.62	Rarely
10.	ResearchGate	3.12	1.77	Rarely
11.	Academia	2.90	1.82	Rarely
12.	Google Scholar	3.51	1.92	Occasionally
13.	FreeFullPDF	2.33	1.51	Very rarely
14.	Z-Library	1.98	1.38	Very rarely
15.	Philippine EJournals	2.12	1.37	Very rarely
16.	Mendeley	2.12	1.52	Very rarely
17.	Publish or Perish	2.00	1.33	Very rarely
	Overall	2.31	1.47	Very rarely

Scale: 1.00–1.49 – Never; 1.50–2.49 – Very Rarely; 2.50–3.49 – Rarely; 3.50–4.49 – Occasionally; 4.50–5.49 – Frequently; and 5.50–6.00 – Very Frequently

Table 3 shows an overall mean of 2.31 and an overall SD of 1.47, which was interpreted as very rarely based on the scale given. The result means that teachers have infrequent or scarce usage and utilization of academic research databases. Among those mentioned academic research databases, google scholar has a higher mean of 3.51, interpreted as occasionally, which means that some teachers somehow use it compared to other research databases.

While electronic journals have become crucial resources for learning, research, teaching, and consulting, according to Ajegbomogun (2007), most scholars and researchers do not fully utilize them. In a study on using electronic resources at Obafemi Awolowo University, Oyedapo and Ojo (2013) discovered that electronic resources were used infrequently. Limited searching abilities were the critical factor contributing to the low use of electronic resources. In a study conducted by Aina (2014) to identify awareness level, accessibility, and use of online databases among faculty members of Babcock University Business School, it was revealed that despite the substantial financial commitments of the University to relevant online databases subscription, many of which faculty members are aware of are not accessible to them due to the internet and power-related challenges.

The very rare usage of academic research databases may be linked to the Technology Acceptance Model, which states that two factors determine whether a computer system will be accepted by its potential users: (1)

perceived usefulness and (2) perceived ease of use. It might be because teachers do not understand the usefulness of academic research databases and do not know whether they are easy to use. These factors may contribute to teachers' unacceptance of academic research databases, leading to teachers' lack of interest in using academic research databases.

4.2. Teachers' research skills

Teachers' research skills refer to the skill level of teachers in doing research studies. This concept covers information-seeking skills and methodology skills among the five constructs identified by the original author. Other constructs are Statistical/Quantitative analysis skills, Problem-solving skills, and Communication Skills which the author discarded for valid reasons. However, few items from those discarded constructs were inserted into the retained constructs. Table 4 presents teachers' research skills level regarding information-seeking skills.

Table 4. Level of teachers' research skills in terms of information seeking skills

	Indicators	Mean	SD	Interpretation
1.	I premeditate the types of information that I need, like books, articles, journals, and others.	3.39	0.87	Average
2.	I am aware that information found in journals is more often checked, edited, and criticized compared to information found in magazines.	3.65	1.02	High
3.	I am aware that information can be obtained through various means (e.g., electronic media, images, audio, and video).	3.80	1.02	High
4.	I am aware that the primary source is the first source (original source) that records work related to the literature.	3.84	1.12	High
5.	I am aware that the secondary source is the source that discusses the work of others.	3.75	1.09	High
6.	I use other sources besides the library in my institution.	3.82	1.18	High
7.	I identify and look for synonyms, themes, or key words that can be used to find information based on my topic.	3.65	1.02	High
8.	In order to find information, I read general texts like dictionaries or encyclopedia articles to gain more understanding on the terminologies used in my topic.	3.41	0.94	Average
9.	I need to broaden my search using key words given that the existing source of information indicates that my topic of research is too narrow.	3.69	1.07	High
10.	I am aware that I can use truncation (or shortcuts) in my search, or I can also use root words to start my search.	3.35	1.02	Average
11.	I am aware that I can find a book based on the title given.	3.57	0.94	High
12.	I have to conduct the search according to the field in order to identify the materials titles according to a particular field.	3.61	1.08	High
13.	I will look at the strategy to find information again in order to get exactly what I want if it is not successful the first time.	3.57	1.08	High
14.	I usually evaluate the writer's expertise to see if he/she is qualified in the written field.	3.41	0.98	Average
15.	I evaluate the accurateness of the content by reading other sources mentioned by the writer.	3.51	0.95	High
16.	I understand the contextual effect for instance how various cultures, history and geography can influence the perspective of the information.	3.51	0.99	High
17.	I realize that time is a factor that influences the relevance of the information to my topic of research.	3.78	1.08	High
18.	I get the confirmation of my understanding on a certain topic by getting an opinion or an expert's view (through individual interviews, email, telephone, and others)	3.35	1.05	Average
19.	When searching for information, I arrange each item systematically.	3.45	1.06	Average
20.	I am able to adjust with the various quotation styles used.	3.43	0.96	Average
21.	When searching for information using a database, I know how to store it into my disk or to email it to my email.	3.55	1.17	High
22.	I can record quotations in order to seek information.	3.45	1.05	Average
23.	I write down the important concepts myself using my own words.	3.57	1.01	High
24.	I use the main ideas obtained from the information researched in order to support my topic.	3.69	0.97	High
25.	I combine the main ideas from one source or more in order to form a new idea.	3.71	1.06	High
26.	I can construct my own conclusion based on the information gathered.	3.65	1.07	High
	Overall	3.58	1.03	High

Scale: 1.00–1.49 –Very Poor; 1.50–2.49 –Poor; 2.50–3.49 –Average; 3.50–4.49 –High; and 4.50–5.00 –Very High

Table 4 shows an overall mean of 3.58 and an overall SD of 1.03, which was interpreted as high based on the scale given. This result means that teachers have a high level of skills in seeking information. In addition, teacher-participants in the study were competent enough to find out information and already knew some techniques for obtaining information. Online databases can provide faster and easier access to current information anywhere (Lwehabura, 2009). Aladeniyi (2017) suggests that e-resources constitute an essential source of current and timely data and information, ease of access, storage, and time-saving. Similarly, Sethi and Panda (2012) noted that using e-resources enhances users' competence and provides them with a wide range of information resources and instant access to current and up-to-date information. Seeking information is very important to the teachers, for they are the one who becomes the best source of information for the students. With this, teachers should continue their hunger to obtain information and always polish their information-seeking skills to keep updated in any matter. Table 5 presents teachers' research skills level regarding methodology skills.

Table 5. Level of teachers' research skills in terms of methodology skills

Indicators	Mean	SD	Interpretation
1. Ability to plan a research	3.47	0.97	Average
1. Developing a research question	3.51	0.99	High
2. Searching for a research problem	3.53	1.03	High
3. Doing a literature review	3.59	1.02	High
4. Design an experiment study	3.37	0.98	Average
5. Selecting an instrument	3.43	1.04	Average
6. Developing an instrument	3.29	0.97	Average
7. Collecting of survey data	3.59	1.08	High
8. Writing an abstract	3.49	1.10	Average
9. Preparing a manuscript for publication	3.25	1.00	Average
10. Selecting an appropriate research method	3.45	0.90	Average
11. Choosing an appropriate method analysis of data	3.41	0.98	Average
12. Interpreting the result of a research study	3.43	1.10	Average
Overall	3.45	1.01	Average

Scale: 1.00–1.49 –Very Poor; 1.50–2.49 –Poor; 2.50–3.49 –Average; 3.50–4.49 –High; and 4.50–5.00 –Very High

Table 5 shows an overall mean of 3.45 and an overall SD of 1.01, which was interpreted as an average based on the scale given. This result means that teachers' skills in terms of research methodology are at an average level.

A study in Pagadian City revealed four (4) factors of instructors' research engagement: administrative support, recognition and promotion, motivation, and institutional requirement. It further showed that instructors' non-engagement in research could be due to four (4) factors: time constraints, lack of experience and training, financial limitation, and lack of motivation (Celesio, 2020). Another study provides evidence in favor of the hypothesis that a unifying research practice exists. Across various academic disciplines, research can be described as a process, which is systematic, methodologically controlled, and transparent, which needs to be reflected upon, and which includes discipline-specific content knowledge (Böttcher and Thiel, 2018). The analysis regarding research competencies pointed towards the different possibilities, ranging from the acquisition of instrumental skills to the attitude of a researcher (Verburgh, 2013) to the acquisition of "sustainability research and problem-solving competence," as proposed by Wiek et al. (2011).

The findings have shown that the teachers' methodology skills are interpreted as an average based on the data gathered. These findings suggested that there should be training and workshops regarding developing teachers' methodology skills that will help them acquire knowledge on research methods and procedures. With this, the Department of Education aims to strengthen the research area will be supported.

4.3. Teachers' performance

Teachers' performance refers to the performance level of teachers in their duties and responsibilities in the profession. This concept covers teachers' yearly performance ratings with the IPCRF as its basis. Table 6 presents teachers' performance levels based on their IPCRF rating for 2020-2021.

Table 6. Level of teachers' performance based on the IPCRF rating

Variable	Mean	SD	Interpretation
IPCRF Rating	4.454	0.29	Very satisfactory

Scale: Below 1.499 - Poor; 1.500-2.499 - Unsatisfactory; 2.500-3.499 – Satisfactory; 3.500-4.499 - Very Satisfactory; and 4.500-5.00 - Outstanding

Table 6 shows an overall mean of 4.454 and an overall SD of 0.29, which was interpreted as very satisfactory based on the scale given. This result means that teachers have a very satisfactory performance regarding their teaching competency. In addition, teacher participants in the study have performed well in their duties and responsibilities as teachers.

Ülger et al. (2014) stated that acquired competencies are the foundation for quality and effective teaching and a requirement for achieving education goals outlined in the educational process in a specialty area. Razdevok et al. (2006) defined the competencies of a teacher as the talents, knowledge, skills, and credentials required to implement the subject's aims. Kelemen (2012) adds that teachers' competencies include their motivation, knowledge, skills, and capabilities to realize professional education activities. Teachers' competence is also demonstrated by their ability to convey the most up-to-date and accurate information as well as their ability to select the most appropriate teaching method, as these two factors influence the level of interest, knowledge, and skills that children have to achieve to meet the learning objectives (Ednah, 2012; Oogarah-Pratap et al., 2004).

Teachers should always maintain good performance through the continuous development of skills, knowledge, and motivation. New challenges arise for the teachers in this new normal, but everything will go smoothly with passion. Table 7 presents the test of the relationship between teachers' knowledge and use of academic research databases and research skills using the Pearson correlation coefficient.

Table 7. Testing the relationship of teachers' knowledge and use of academic research databases and research skills ($n = 51$)

Variables	Pearson's r	Interpretation	p-value	Interpretation
Teachers' knowledge and use of academic research databases and research skills	.536	Strong positive correlation	.000	With significant relationship

Pearson's r Scale (Cohen, 1988): ± 0.10 =Weak correlation, ± 0.30 =Moderate correlation, ± 0.50 =Strong correlation

Teachers' Knowledge and Use of Academic Research Databases and Research Skills posted a strong positive correlation (Pearson-r = .536). More importantly, the two variables have a significant relationship (p-value < .05). These findings imply that if the knowledge and use of research databases increase, teachers' research skills will significantly and greatly improve. Conversely, if teachers' knowledge and use of research databases are underdeveloped, their research skills will also decrease. Thus, the null hypothesis was rejected, and the alternative hypothesis specifying a significant relationship between teachers' knowledge and use of academic research databases and research skills was accepted.

A statement supports the result, which stated that awareness and utilization of electronic databases individually and collectively influenced the research productivity of academic staff in private universities in South-West Nigeria. The observed correlation between awareness and utilization of electronic databases readily affirms the general perception by the academic staff that awareness and utilization of electronic databases will have a positive effect on research productivity (Adetomiwa and Okwilagwe, 2018). Studies in the developed world revealed a relatively high use of electronic scholarly journal databases by academic staff, who reported utilizing electronic journals daily or weekly for research reasons (Khan and Ahmad, 2009). Electronic journals in higher learning institutions were mainly used for research and education (Chirra and Madhusudhan, 2009).

Since the significant relationship between teachers' knowledge and use of academic research databases and research skills has been established, this recommends that teachers maximize the use of academic research databases to improve their research skills. Table 8 presents the test of the relationship between teachers' knowledge and use of academic research databases and teachers' performance using the Pearson coefficient of correlation, as shown on the next page.

Table 8. Testing the relationship of teachers' knowledge and use of academic research databases and teachers' performance ($n = 51$)

Variables	Pearson's r	Interpretation	p-value	Interpretation
Teachers' knowledge and use of academic research databases and teachers' performance	.031	No correlation	.202	No significant relationship

Pearson's r Scale (Cohen, 1988): ± 0.10 =Weak correlation, ± 0.30 =Moderate correlation, ± 0.50 =Strong correlation

Teachers' Knowledge and Use of Academic Research Databases and Teachers' Performance posted no correlation (Pearson-r = .031). More importantly, the two variables have no significant relationship (p-value > .05).

These findings imply no relationship among the variables, meaning they exist independently or do not associate with each other. Thus, the null hypothesis was accepted, and the alternative hypothesis specifying a significant relationship between teachers' knowledge and use of academic research databases and teachers' performance was rejected. According to a study with somewhat opposing results, electronic databases among academics and students in Agricultural Universities provide far-reaching benefits. It is used in research, teaching, and learning (Mohammed and Akor, 2017).

Another statement with opposite implications stated that members of the academic staff of Dar es Salaam University College of Education (DUCE) were searching electronic journals mainly for teaching purposes and research purposes (Msagati, 2014). However, in the same study, many research participants who did not use electronic journals used search engines. This situation might be attributed to the fact that search engines could serve as a communication tool and a source of information for teaching and research purposes. Thus, in this study, teachers' performance improved not only because of academic research databases. There are still many ways to enhance teachers' performance, including mentoring and using search engines where teachers are free to search for learning materials and teaching materials and, more importantly, search for teaching strategies and methods. Table 9 presents the relationship test between teachers' research skills and teachers' performance using the Pearson correlation coefficient.

Table 9. Testing the relationship of teachers' research skills and teachers' performance ($n = 51$)

Variables	Pearson's r	Interpretation	p-value	Interpretation
Teachers' research skills and teachers' performance	.070	No correlation	.232	No significant relationship

Pearson's r Scale (Cohen, 1988): ± 0.10 =Weak correlation, ± 0.30 =Moderate correlation, ± 0.50 =Strong correlation

Teachers' research skills and performance posted no correlation (Pearson-r = .070). More importantly, the two variables have no significant relationship (p-value > .05). These findings imply no relationship among the variables, meaning they exist independently or do not associate with each other. Thus, the null hypothesis was accepted, and the alternative hypothesis specifying a significant relationship between teachers' research skills and teachers' performance was rejected.

A statement with the opposite implication stated that prospective teachers' research skills develop their professional identity and contribute to implementing evidence-based techniques in teaching in nations where research activities are implemented in higher education (Naumescu, 2008; Niemi and Nevgi, 2014).

4.4. Implication of the study

The teachers' knowledge of academic research databases was inferior. Teachers have minimal knowledge and infrequent usage of academic research databases. The results of this study commend both positive and negative implications for research teachers. The results show them that using academic research databases enhances their research skills. Using academic research databases is one way of developing and strengthening their research skills, primarily since they teach research subjects.

On the other hand, the results revealed that research teachers have insufficient knowledge and infrequent usage of academic research databases. Though it is negative on the teachers' part, the results may serve as a basis for their plans for their professional development. The results also serve as the basis for curriculum planners in their decision-making for future curriculum development through its results. The results will also guide school administrators and supervisors in designing activities and programs for the schools that will familiarize research teachers with academic research databases and their utilization in the form of seminars, training, and workshops.

Secondary teachers with research engagement have minimal knowledge of the different databases necessary to build a robust literature review in doing research. They only rely on a few research databases to search for related literature. Thus, they can encounter exhausting the related literature of their research. Moreover, if they only use a few research databases, they can also share a few research databases with their students. Therefore, exposing these teachers to more research databases is needed to help them craft their literature review.

The no significant correlation between knowledge and usage of academic databases to teaching performance, as well as the research skills to teaching performance, means that secondary teachers can still excel in their teaching job without being good at research. Sometimes, teachers claim that doing research is just an additional task. They can still satisfy the other criteria in their performance evaluation without engaging in research. Nevertheless, it is an edge to their performance if they have research and publication.

This research contributes to the body of knowledge by giving the information that secondary teachers know only a few research databases necessary to build their literature. The low level of knowledge leads to low utilization of these useful research databases. Moreover, this research also conveys that in some public secondary schools in the Philippines, doing research does not necessarily lead to teaching excellence among teachers. This result is contrary to previous claims that research skills enhance teaching performance.

4.5. Conclusion and Recommendations

Based on the findings, the teachers' use of academic research databases and research skills are significantly correlated. If the knowledge and use of research databases increase, teachers' research skills will significantly improve. Conversely, if teachers' knowledge and use of research databases are underdeveloped, their research skills will also decrease. Another conclusion drawn from this study's findings is that teachers' performance has no significant relationship with teachers' use of academic research databases and research skills. Teachers' performance has no association between those two variables. Even if teachers have poor usage of academic research databases and are not that skilled in research, their performance level as teachers will not be affected. Teachers should be familiar with different academic research databases and use them to research and find relevant ideas helpful in teaching. Pieces of training and workshops are strongly suggested regarding academic research databases and their utilization to improve teachers' knowledge of academic research databases and their frequency of usage.

Author contribution statements

The authors contributed all to the research's design and implementation, the analysis of the results, and the writing of the manuscript.

Disclosure statement

The author reported no potential conflict of interest.

Ethics committee approval

All responsibility belongs to the researcher. All parties were involved in the research of his own free will.

References

- Abersek, B. (2012). Didactic of Science and Technology Education between Theory and Practice. Zavod RS za šolstvo, Ljubljana.
- Adetomiwa, B., & Okwilagwe, A. O. (2018). Awareness and use of electronic databases as determinants of research productivity of academic staff in Nigerian private universities. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 67(6), 396-411. DOI: <http://dx.doi.org/10.1108/GKMC-03-2018-0027>
- Aina, R. F. (2014). Awareness, accessibility and use of electronic databases among academic staff of Babcock University Business School. *Kuwait Chapter of the Arabian Journal of Business and Management Review*, 3(6), 40. <https://bit.ly/3kxXW36>
- Ajebomogun, F. O. (2007). Impediments to harnessing scholarly electronic journals on the internet in developing countries: A Nigerian university case study. *Library Hi Tech News*, 24(6), 27 – 32. <https://bit.ly/3xOYAXx>
- Ajuwon, G. A., & Popoola, S. O. (2015). Influence of motivational factors on utilisation of Internet health information resources by resident doctors in Nigeria. *The Electronic Library*, 33(1), 103-119. <https://bit.ly/3hPJj9E>
- Aladeniyi, F. R. (2017). The use of e-journals by academic staff of Rufus Giwa Polytechnic, Owo, Ondo State, Nigeria. *International journal of library and information science*, 9(5), 37-43. <https://bit.ly/3hO8QzZ>
- Anaraki, L. N., & Babalhavaeji, F. (2013). Investigating the awareness and ability of medical students in using electronic resources of the integrated digital library portal of Iran: A comparative study. *The electronic library*, 31(1), 70 – 83. <https://bit.ly/3xPo9xP>
- Ansari, M. N., & Zuberi, B. A. (2010). Use of electronic resources among academics at the University of Karachi. *Library philosophy and practice*, 385, 1-7. <https://bit.ly/2VNGhtW>
- Antoniou, P., & Kyriakides, L. (2013). A dynamic integrated approach to teacher professional development: Impact and sustainability of the effects on improving teacher behaviour and student outcomes. *Teaching and Teacher Education*, 29, 1-12. <https://bit.ly/3BdvucZ>
- Asemi, A., & Riyahiniya, N. (2007). Awareness and use of digital resources in the libraries of Isfahan University of Medical Sciences, Iran. *The Electronic Library*, 35(3). <https://bit.ly/3wQErFF>

- Babu, S., & Mendro, R. (2003). Teacher accountability: HLM-based teacher effectiveness indices in the investigation of teacher effects on student achievement in a state assessment program. In *annual meeting of the American Educational Research Association (AERA), Chicago, IL, April*.
- Böttcher, F., & Thiel, F. (2018). Evaluating research-oriented teaching: a new instrument to assess university students' research competences. *Higher Education, 75*(1), 91-110. <https://bit.ly/3hObhm7>
- Brown, J., Lund, P., & Walton, G. (2007). Use of e-journals by academic staff and researchers at Loughborough University. *Loughborough University Library*. <https://bit.ly/3inCTxy>
- Celesio, G. A. (2020). Instructors' Engagement or Non-Engagement in Research: Towards Construct Development. *The New Educational Review, 62*(4), 157-171. <https://bit.ly/3nU88oa>
- Cheng, E. C. (2014). Learning study: nurturing the instructional design and teaching competency of pre-service teachers. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education, 42*(1), 51-66. DOI: <http://doi.org/10.1080/1359866X.2013.869546>
- Chirra, R., & Madhusudhan, M. (2009). Use of electronic journals by doctoral research scholars of Goa University, India. *Library Hi Tech News, 26*(10), 12-15. <https://bit.ly/3exHk7L>
- Connaway, L. S., & Powell, R. R. (2010). *Basic research methods for librarians*. ABC-CLIO. <https://bit.ly/3BkTRfK>
- Creswell, J. W. (2002). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative* (p. 676). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Curzon, L. B. (2003). *Teaching in further education: An outline of principles and practice*. A&C Black. <https://bit.ly/3rwgp1L>
- Dadzie, P. S. (2005). Electronic resources: access and usage at Ashesi University College. *Campus-wide information systems, 22*(5), 290-297. <https://bit.ly/3wOwoep>
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS quarterly, 13*(3), 319-340. <https://bit.ly/3iFICQP>
- Dillon, I. F., & Hahn, K. (2002). Are researchers ready for the electronic-only journal collection?: results of a survey at the University of Maryland. *portal: Libraries and the Academy, 2*(3), 375-390. <https://doi.org/10.1353/pla.2002.0053>
- Ednah, O. (2012). The role of the home economics teachers in the primary school. *Journal of Research in Education, 1*(1), 62-67.
- Edwards, N. M., & Osipova, S. I. (2011). Research competence formation for the international scientific project (monograph). *International Journal of Experimental Education, 9*, 30-31.
- Gathoni, N., Gikandi, J., Ratanya, F., Njoroge, E. M., Wasike, E., Kiilu, D., & Kabugu, A. (2011). Monitoring and evaluation of electronic resources in academic and research institutions in Kenya. <https://bit.ly/3kxOexV>
- Huyen, T., (2003). A Study of Teacher Competence Performance and Needs for Teacher Competence Improvement in Thaibinh Province, Vietnam, Master Thesis, Graduate School of Education, Assumption University, Thailand.
- Iqbal, M. Z., & Mahmood, A. (2011). Factors related to low research productivity at higher education level. *Asian social science, 7*(2), 188. <https://bit.ly/3ktajxw>
- Iroaganachi, M. A., & Izuagbe, R. (2018). A comparative analysis of the impact of electronic information resources use towards research productivity of academic staff in Nigerian Universities. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. <https://bit.ly/3BkxSi4>
- Jauch, G.R., & Glueck, W.F. (2010). *Business Policy: Strategy Formation and Management*. Action. New York: McGrawHill, 1976. <https://bit.ly/3rl5k3f>
- Johnson, K. E. (2000). Constructive evaluations. *The Science Teacher, 67*(2), 38. <https://bit.ly/3hN4GbC>
- Kelemen, G. (2012). Ways to determine students to become competent teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 47*, 1911-1916. <https://bit.ly/3rid71T>
- Khan, A. M., & Ahmad, N. (2009). Use of e-journals by research scholars at Aligarh Muslim University and Banaras Hindu University. *The Electronic Library, 27*(4), 708 – 717. <https://bit.ly/3xTYrbQ>
- Khutorskoi, A. V. (2009). Goals and objectives of the scientific school of education. *Experiment conducting in the school: The Internet, competence, heuristics*, 8-16.
- Khutorskoi, A. V. (2011). The innovative aspect of the competency approach in education. *T. I. Shamova scientific legacy and its influence on the decision of actual problems of modern education*, 79-83.
- Komarova, Y. A. (2008). Scientific-research competence of experts: functional and content description. *News of the Russian state pedagogical university named after AI Herzen, 11*(68), 69-77.
- Kowalczyk, D. (2016). Research methodologies: Quantitative, qualitative, and mixed methods [video file]. <https://bit.ly/3nEL0tn>
- Kwadzo, G. (2015). Awareness and usage of electronic databases by geography and resource development information studies graduate students in the University of Ghana. <https://bit.ly/3ezC2IX>
- Lebedev, E. V. (2009). Research competence development of the future managers. *Author's abstract of the candidate of pedagogic sciences*.
- Lwehabura, M. J. (2008). Skills and Training needs for use of electronic information resources (EIRS) among students in four Tanzanian Universities. *University of Dar Es Salaam Library Journal, 10*(1-2). <https://bit.ly/36IyjEz>
- Madhusudhan, M. (2010). Use of electronic resources by research scholars of Kurukshetra University. *The electronic library, 28*(4), 492-506. <https://bit.ly/3ewCfWA>
- Meerah, T. S. M., Osman, K., Zakaria, E., Ikhsan, Z. H., Krish, P., Lian, D. K. C., & Mahmud, D. (2011). Developing an Instrument to Measure Research Skills. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 60*, 630 – 636. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.434>

- Mohammed, S. A., & Akor, P. U. (2017). Availability and utilization of electronic information databases for research by agricultural scientists in Federal University libraries in North Central Nigeria. *Library Philosophy and Practice*, 1-32. <https://bit.ly/2YIM8sd>
- Msagati, N. (2014). Awareness and use of scholarly electronic journals by members of academic staff: A case study of dar es salaam university college of education (DUCE). *Library Philosophy and Practice*, 0_1, 2-25. <https://bit.ly/2YjrLf4>
- Naumescu, A. K. (2008). Science Teacher Competencies in a Knowledge Based Society. *Acta Didactica Napocensia*, 1(1), 25-31. <https://bit.ly/3iqhWY>
- Nicholas, D., & Huntington, P. (2006). Electronic journals: are they really used? *Interlending & Document Supply*, 34(2), 74 – 77. <https://bit.ly/3iqQFQ6>
- Niemi, H., & Nevgi, A. (2014). Research studies and active learning promoting professional competences in Finnish teacher education. *Teaching and Teacher Education*, 43, 131-142. <https://bit.ly/3hNkhh8>
- Obuh, A. O., & Bozimo, D. O. (2012). Awareness and use of open access scholarly publications by LIS lecturers in Southern Nigeria. *International Journal of Library Science*, 1(4), 54-60. <https://bit.ly/2Tnz8Qn>
- Okello-Obura, C., & Magara, E. (2008). Electronic information access and utilization by Makerere University students in Uganda. *Evidence Based library and information practice*, 3(3), 39-56. <https://bit.ly/2Tlznv8>
- Oloruntoba, A., & Ajayi, M. T. (2006). Gender and research attainment in Nigerian agricultural universities. *Journal of Higher Education in Africa/Revue de l'enseignement supérieur en Afrique*, 4(2), 83-98. <https://bit.ly/3ipMns5>
- Oogarah-Pratap, B., Bholah, R., Cyparsade, M., & Mathoor, K. (2004). Influence of home economics on the nutrition knowledge and food skills of Mauritian school adolescents. *Nutrition & Food Science*, 34(6), 264-267. <https://bit.ly/3wQc7mS>
- Oyedapo, R. O., & Ojo, R. A. (2013). A survey of the use of electronic resources in Hezekiah Oluwasanmi library, Obafemi Awolowo university, Ile-Ife, Nigeria. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. <https://bit.ly/3wRpD9y>
- Razdevšek Pučko, C., & Rugelj, J. (2006). Kompetenec v izobraževanju učiteljev [Competencies in teacher education]. *Vzgoja in izobraževanje*, 37(1), 34-41.
- Sethi, B. B., & Panda, K. C. (2012). Use of e-resources by life scientists: a case study of Sambalpur University, India. *Library Philosophy and Practice*, 681. <https://bit.ly/3kAdH9Z>
- Shadrikov, V. D. (2006). Personal qualities of the teacher as components of professional competence. *Vestnik YGU named after PG Demidov*, 1, 15-21.
- Skornyakova, A. Y. (2013). Formation of research competences of training in mathematics of future bachelors of pedagogical education with use of the information and communication environment. *Author's abstract of the candidate of pedagogic sciences*.
- Struyven, K., Blicke, Y., & De Roeck, V. (2014). The electronic portfolio as a tool to develop and assess pre-service student teaching competences: Challenges for quality. *Studies in Educational Evaluation*, 43, 40-54. <https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2014.06.001>
- Tigelaar, D. E., Dolmans, D. H., Wolfhagen, I. H., & van der Vleuten, C. P. (2005). Quality issues in judging portfolios: Implications for organizing teaching portfolio assessment procedures. *Studies in Higher Education*, 30(5), 595-610. <https://doi.org/10.1080/03075070500249302>
- Ülger, M., Yiğittir, S., & Ercan, O. (2014). Secondary school teachers' beliefs on character education competency. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 131, 442-449. <https://bit.ly/3Bn8nN9>
- Verburgh, A. (2013). Research integration in higher education: prevalence and relationship with critical thinking. PhD thesis, University of Leuven (KU Leuven), Faculty of Psychology and Educational Sciences, Leuven. <https://bit.ly/3hStLCd>
- Wahab, E., Shamsuddin, A., Abdullah, N. H., & Hamid, N. A. (2016). Users' satisfaction and return on investment (ROI) for online database library databases: a Malaysian technical university perspective. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 219, 777-783. <https://bit.ly/3rknmCN>
- Wiek, A., Withycombe, L., & Redman, C. L. (2011). Key competencies in sustainability: a reference framework for academic program development. *Sustainability science*, 6(2), 203-218. <https://bit.ly/3rm8WBZ>
- Wildová, R. (2014). Training of elementary school teachers – Issues and Trends Republic. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 141(25), 1112-1115. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.05.187>

International Journal of Social Sciences
and Education Research
Volume:8, Issue:4, 2022

Research article/Araştırma makalesi

Do industries' structural attributes/characteristics influence their decision to
utilize strategic alliances?

Victor NWOKOCHA

Do industries' structural attributes/characteristics influence their decision to utilize strategic alliances?

Victor Nwokocha¹

¹University of Nigeria, Nsukka, Enugu, NG, e-mail: victor.nwokocha@unn.edu.ng ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2364-4752>

Article Info	Abstract
<p>Research Article</p> <p>Received: 11 June 2022 Revised: 7 October 2022 Accepted: 15 October 2022</p> <p>Keywords: Strategic alliance, Structural characteristics of industries, Small and medium scale enterprises, Firm size, Asset base, Ownership structure</p>	<p><i>This study assessed the structural characteristics of industries and their influence in the decision to utilize strategic alliance by industries. A survey research design and a questionnaire survey of 309 industries were used in the study while percentages and tables were used to analyse the data and show results. Based on the structural characteristics of the surveyed industries, two types of industries were found in the study. These are small scale industries with 5 - 49 workers and medium scale industries with 50 - 199 workers. The result also indicated that 68% of the surveyed industries were small scale industries while 32% were medium scale industries. In area of strategic alliance decisions, the study discovered that strategic alliances were utilized by industries of all sizes. Consequently, this paper has shown that strategic alliance plays essential role in the production activities of small-scale industries. The paper suggests that industrial policies of government should be targeted at encouraging the potentials of small and medium scale industries.</i></p>

1. Introduction

The structural characteristics or attributes of industries can be defined as the intrinsic qualities of industries, excluding their locational features. These attributes include the size, age, inputs, capacity utilization, asset base, ownership, and control structure of industries (Teriba et al., 1981). The attributes of an industry such as size is seen to be a crucial indicator of its success. Firms have always sought to grow in size in order to gain advantage over their competitors (Muange and Kiptoo, 2020, Bello and Bello 2021; Nwokocha, 2022). Firms in this era try to increase their size in order to gain a competitive advantage over their competitors. They do this by lowering their manufacturing costs and increasing their market share. For instance, the studies of Babalola (2013) Akinyomi and Olagunju (2013), Olawale et al. (2017), Ali (2017) and Muange and Kiptoo (2020) have all shown that firm size have a positive impact on the profitability of Nigerian manufacturing firms, both in the area of total assets and total revenues, as well as the competitiveness and profitability of manufacturing firms. There is however limited evidence on the influence of industrial structures on the use of strategic alliance by industries. For about a decade and still counting, the increasingly turbulent economic environment across the world has made many industries to strategically adjust their competitive relationship. This has made industries to change their business philosophy from outright competition to a more cooperative relationship (Liang, 2021). One important cooperative relationship adopted by industries and businesses involves the establishment of strategic alliance relationship.

Industries form strategic partnership by merging their resources, complementing each other's market-finding abilities, and gaining access to distribution channels. It also assists industries in utilizing new technologies, learning and internalizing business techniques as well as sharing and acquiring skills to achieve economies of scale (Todeva and Knoke. 2005). The primary motivation for industries to develop strategic alliances according to Varis and Littunen (2010) is to improve their overall performance and success. This according to Cheng (2015) promote new venture success, greater expertise, issue sharing, and higher return on investment. The impact of strategic

* All responsibility belongs to the researcher. All parties were involved in the research of his own free will.

To cite this article: Nwokocha, V. (2022). Do industries' structural attributes/characteristics influence their decision to utilize strategic alliances?. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8 (4), 332-339. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1129393>

alliances on company performance, according to Muange and Maru (2015), is expressed in increased productivity and production efficiency. As important as these studies are, they have not been able to show the role of industrial structure in the utilization of strategic alliance by industries. These studies have not shown the effect of size, age, inputs, asset base, ownership structure etc on the utilization of strategic alliance by industries, hence the question: Do the structural attributes or characteristics of industries influence their decision to utilize strategic alliance?

2. Literature review

Strategic alliance is a long-term partnership between two or more industries with the goal of improving their competitive position and performance by pooling together their resources and expertise (Beamish & Killing, 1997 cited in Emami et al., 2022, Petchged, 2013). According to Gundolf et al. (2018) strategic alliances involving creative micro-firms seek for the reduction of over specialization and target a high degree of quality of life and pleasure at work. This is envisaged where there is trust and mutual support among the partners. Furthermore, the decision to form strategic alliances by creative micro-firms is guided by opportunism and necessity motivations. Ferreira and Franco (2020) found that strategic alliances is a viable strategy for industries to overcome human capital constraints, which has substantial implications for business practice. Because strategic alliances have an impact on human capital, the relationships that industries form with other businesses are becoming increasingly vital for their long-term survival and development. On the other hand, Ferreira et al. (2021) in their studies showed that strategic alliances provide a solution for small and medium scale enterprises to overcome intellectual capital resource limits, which has substantial implications for business practice. Prabhudesai et al. (2022) in their studies found that while both tangible resources such as finances, component parts etc and intangible resources such as knowledge, expertise etc. have a favorable impact on an organization's ability to establish alliances, intangible resources have a far larger impact. The interactive effect of each resource type and environmental uncertainty was also found to be a significant predictor of alliance formation by the authors. In view of this, the work of Emami et al. (2022) showed that alliance has a significant effect on the financial, operational, and organizational success of partners in the telecommunications sector. Similarly, Kafigi (2015) discovered that there is a link between alliance type, cost, risk reduction, and resource accessibility. The study found that if partners carefully study and establish the link between costs, risks, and resources, they might form alliances that simultaneously reduced costs and risks while also allowing them to obtain resources.

In Nigeria, Strategic alliances assist industries to outperform competitors. According to Ogunkoya et al. (2015) strategic alliance create favorable opening to external resources that can balance and compensate for the firm's internal strengths and weaknesses. On the other hand, Akinrata et al. (2020) found that the main effects of strategic alliance on the financial performance of the Nigerian construction sector are the potential to accumulate economies of scale and scope in value-added operations, and easy cash flow coordination. In addition, Ejekwu et al. (2020) showed that there is a positive and substantial association between operational sensitivity and strategic alliance success indicators such as partner computability and complementarity. Based on the study's findings, the practice of operations sensitivity should be exhibited and instilled in every worker, as it has the power to provide workers with system-wide knowledge to recognize and prevent error. On the other hand, Ekpudu et al. (2013) found that strategic alliance enables firms to collect adequate cash, penetrate saturated or challenging markets, confront rivalry, and acquire a competitive advantage in trying to improve their operational performance in the face of limited resources.

Similarly, Nwokocha et al. (2021) in their studies discovered that 24.81 percent, 25.01 percent, and 34.64 percent of the surveyed small scale industries saw relative increases, increases, and significant increases in their operations following the use of strategic alliance, while 5.06 percent and 10.48 percent had relative and significant decreases. Nwokocha and Madu (2021) also discovered that the need to accomplish "cost reduction, risk reduction, and resource accessibility" drives strategic alliance formation, rather than the spatial distribution of small and medium scale industries. Studies have also shown that strategic partnerships have a positive impact on the performance of the Nigerian telecommunication. According to Akingbade (2015), the competitive measure of customer happiness, customer loyalty, and customer retention, as well as the performance indices of customer satisfaction, loyalty, and retention, were found to have a positive association. Strategic alliances, according to Junaidu et al. (2019), assist the textile industries to function better.

Muthoka et al. (2022) in their studies found that environmental-based motives such as conformity with the government regulation, market share, and customer base, motivate manufacturing small and medium enterprises to form strategic alliances. The study also showed that these motives have positive and significant effect on the performance these SMEs. Inalegwu et al. (2022) also showed that there is a significant relationship between marketing and distribution alliance and sales performance as well as production alliance and competitive advantages

of SMEs in North Central Nigeria. Using structural equation modeling to analyze primary data obtained from a sample of 74 small entrepreneurial firms in the telecommunications sector, Emami et al. (2022) find that strategic alliances significantly and positively impact partners' performance in terms of financial, operational, and organizational effectiveness among small entrepreneurial firms in the telecommunication sector.

In the area of industrial structure, most studies have concentrated on the impact of size on the strategic cooperation among industries. For instance, the size of an industry is described by Emmanuel et al. (2019) as the quantity and range of a firm's production capacity and potential, or the number and diversity of services that a firm can make accessible to its clients at the same time. Because of the trend of economies of scale, the size of an organization is particularly important in today's world. Larger corporations, as opposed to smaller corporations, may be able to create things at significantly reduced costs. On the other hand, Muange and Kiptoo (2020) in their studies discovered that firm size has a moderating effect on the relationship between joint marketing alliance and firm performance in Kenyan retail firms. Babalola (2013) also noted that the size of an industry, both in terms of total assets and total revenues, has a favorable effect on the competitiveness of manufacturing enterprises in Nigeria. This was collaborated by the works of Olawale et al. (2017) and Ali (2017 cited in Muange and Kiptoo 2020) which found that the nature of the relationship between industry size and profitability is a critical area that offers some light on the elements that raise firm profits. In their study, Akinyomi and Olagunju (2013) found that firm size has a positive impact on the profitability of Nigerian manufacturing firms, both in area of total assets and total sales. However, if firm size according to Niresh and Velnampy (2014) is the primary factor in determining the profitability of the company due to the concept of economies of scale, Hosseini et al. (2018) found that growth in size of firms have transcended into poor performance on an annual basis. The studies reviewed in this paper have not shown sufficiently, the influence of industrial structural characteristics on their decision to utilize strategic alliance. This paper therefore analysed the structural characteristics of industries and its influence in the utilization of strategic alliance.

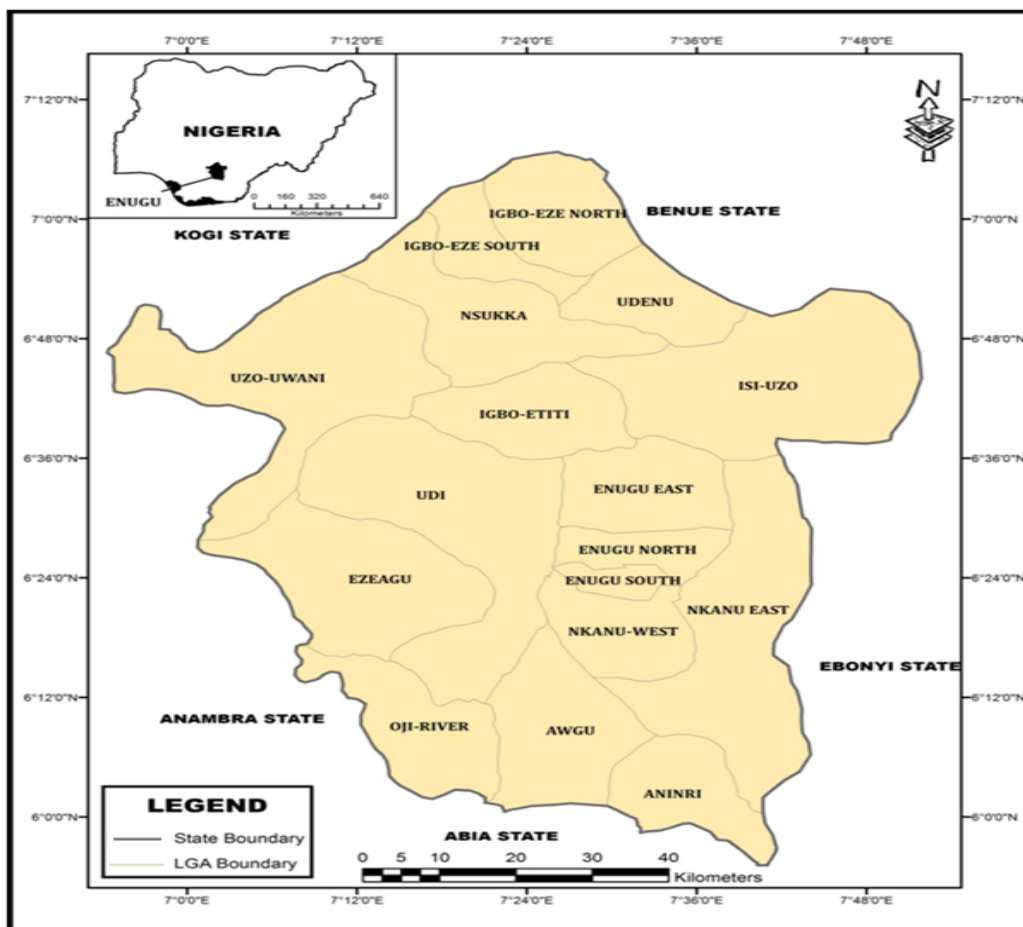

Figure 1: Research Area

Source: Adapted from Nwokocha (2021)

2.1. Study area

This study took place in Enugu State, South-eastern Nigeria. It lies between the Equator's latitudes of 5° 58' 1N and 7° 08' 1N, and the Greenwich Meridian's longitudes of 7° 08' 1E and 7° 48' 1E as was shown in as seen in Figures 1. The area is made up of seventeen (17) Local Government Areas as was described elsewhere in Nwokocha (2020). The research area is home to a plethora of industrial activities. In various sections of the state, these economic activities may be witnessed in the establishment of various small and medium-scale industries as well as large-scale industries. The Emene Industrial Estate is one of Enugu State's oldest industrial estates. The availability of these industries informed the choice of this area for this research.

3. Methodology

The survey design used in this paper was based on a quantitative methodology. This was employed to collect data for the study through the use of a questionnaire. Ordinal type questions were used to obtain the quantitative data.

3.1. Sample selection and sample size

The state of Enugu is divided into seventeen Local Government Areas (LGAs). However, twelve LGAs were purposefully chosen for this research. This is supported by the fact that all of the state's registered industries were concentrated in the state's twelve local government regions. In addition, the State's SME directory revealed that there are one thousand three hundred and sixty-six (1,366) such industries in the selected LGAs. Because data on Industries in other LGAs were unavailable, the choice to focus on the 12 (twelve) LGAs was made as was explained elsewhere in Nwokocha (2020). In the study area, seven (7) industrial groups yielded a total of 1,366 registered industries. These industries were chosen from the Enugu State Industrial Directory as was shown in table 1.

Table 1. Industrial groups in Enugu State Nigeria

	Industrial sub-sector	Number of industries
1	Food Processing	203
2	Cloth making	117
3	Wood and Wood product	215
4	Publishing and paper product	228
5	Paint and Domestic plastics including Nylon and water Sachet production	176
6	Non-metallic products (Aluminium)	209
7	Basic and Fabricated metals products	218
	Total	1,366

Source: Adapted from Nwokocha (2020)

Using the Yaro Yamane method for population size, this study calculated a sample size based on this value. Because of its ability to determine a suitable sample size, this formula was chosen for this study. Yaro Yamane It is given as:

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

Where n = sample size, N = population size, e = the error of sampling/error of 5% points (0.05). In the current research $n = 1366 / (1 + 1366(0.05)^2) = 1366 / (1 + 1366(0.0025)) = 1366 / 4.415 = 309$. Based on the analysis, this study selected 309 (Three hundred and nine) industries from the seven industrial groups. Stratified random sampling was adopted to determine the appropriate number of industries from each of the industrial categories to be studied. This was to give all the selected industries the opportunity of been selected for the study

3.2. Data collection

A variety of data collection methods were used in the study. Field observations, citations of relevant literature, and a survey of 309 industries were used in the study. The primary data came from field observations and a questionnaire survey of Industries, whereas the secondary data came from published and unpublished materials. The direct delivery method was employed to disseminate the questionnaire for this investigation. This strategy was utilized to increase participation and response rates, as well as to reduce any linguistic challenges that the questionnaire might cause. The respondents were the ' managers of the industries. Three professionals reviewed and validated the tool. Experts in the fields of geography and economics were chosen. These professionals were chosen

based on their expertise and mastery of the topic. Similarly, the study instrument was put to test in a ten-industry pilot study to see how reliable it was. Cronbach alpha reliability co-efficient was used to determine the instrument's internal consistency. The study's Cronbach's alpha co-efficient was 0.72.

3.3. Data analysis

Data for this paper was analysed using percentages. Percentages were used to compare data series and the distribution of industries and the utilization of strategic alliance based on their structural characteristics. Results were presented in the paper using tables and percentages. Microsoft Excel version 16 was used for all of the analyses.

4. Result

4.1. Structural attributes of surveyed industries

The structural attributes of industries were investigated in this study using firm size/number of workers, asset base, and ownership structure. These three attributes have been linked to strategic alliances by the study of Diaz-Mora and Triguero-Cano (2007).

4.2. Number of workers of the industries

This study used the National Bureau of Statistics categorization system to classify the industries in the study area. This was done, however, with a minor change in the number of workers. As a result, the area's industries were divided into two groups. These are small and medium-sized industries with 5 - 49 workers, and medium-sized businesses with 50 and 199 workers. In view of this, table 2 showed that , 68 percent of the industries surveyed in the area were small scale industries, while 32 percent were medium scale enterprises.

Table 2. Size of industries in Enugu State Nigeria (number of employees).

Number of Employees	Frequency	Percentages (%)
5-49	210	68%
50-199	99	32%
Total	309	100

The finding signified that small-scale industries are at the center of the study area's industrial operations. This also highlights the ability of the study area to encourage entrepreneurship, innovation and human inventiveness. By implication, this finding showed that the area possesses the requisite tools to promote job development, resource use, entrepreneurship, and self-employment.

4.3. Asset base of the industries

Based on the National Bureau of Statistics definition of assets base, the asset base of the industries is categorized into two (Nwokocha, 2020). These are Small scale industries and medium scale industries. While small scale industries have an asset base of between N5 - N50 million, Medium scale industries had an asset base of between N50 - N500 million. This categorization matched what was found in the field. In view of this, the study showed that 68 percent of the surveyed industries had an asset base of less than N50 million, while 32 percent of industries had an asset base of between N50 million and 500 million as was shown in table 3.

Table 3. Asset base of industries in Enugu State

Asset Base (Million N-Naira)	Frequency	Percentages (%)
Less than N50	210	68%
N 51-200	99	32%
Total	309	100

This also signified that the small-scale industries are the hubs of industrial activity in the area. This, together with the previous conclusion, suggests that the full utilization of small-scale industries, would encourage and propel the expansion of production and industrial activities in the study area.

4.4. Ownership structure of the industries

In the study area, three different types of ownership structures were identified. These are sole proprietorships, partnerships, and limited liability companies. While a sole proprietorship is a one-man industry that cannot sue or be sued and is inseparable from its owner, a partnership is a business held by two or more people who are

personally accountable for the total amount of the business's obligations and claims. Limited Liability Corporations on the other hand are legal entities which are separate from the individuals who manage the company. The result of the study showed that 68 percent of the industries in the area were sole proprietors, while 24 percent and 8 percent were partnership and limited liability companies as was shown in table 4.

Table 4. Ownership structure of industries in Enugu State

Ownership Structure	Frequency	Percentages
Sole Proprietors	210	68%
Partnership	74	24%
Limited liability	25	8%
Total	309	100

The result showed that the most of the small-scale industries in the study area are owned by individuals who have sole control over their businesses' daily operations, whereas medium-sized businesses are managed by partnerships. The level of duties and decisions made in the industries can be related to this management system. Due to their size and capacity, small scale industries can manage decisions and tasks on their own; however, medium scale enterprises require more than one person to handle decisions and activities.

4.5. Strategic alliance decisions by industrial size

The study findings in the area of strategic alliance revealed that all of the industries were involved in strategic alliance, as indicated in Table 5. The result showed that whereas 68 percent of small scale industries with 5 - 49 workers used strategic alliances, 32 percent of medium scale industries with 50 - 199 workers used strategic alliances as well.

Table 5. Strategic alliance decision by industrial size

Size of employees	Frequency	Percentage use of strategic alliance
5 - 49	210	68%
50-199	99	32%
Total	309	100

This signifies that small and medium-sized industries, regardless of their size, utilize strategic alliances in their industrial activities. In light of this, it was discovered that, while small scale industries used strategic alliances to gain access to skills, technologies, and capacities, medium-sized businesses used strategic alliances to gain access to new markets and pursue production tasks for which they lacked in-house expertise. Due to lack of capacity, small scale industries form alliance to acquired parts and components from other industries. This has helped them to decrease their expenses and risks of performing such tasks in-house. Small scale food processing and fabricated metal industries, for example, have been observed forming alliances with other industries to tackle jobs that they lack the expertise, technology, or capacity to handle within their own businesses. This was also significant in small and medium-sized industries, particularly those producing aluminum roofing sheets. These industries were discovered to be in a subcontracting agreement with fabricated metal industries. As a result, fabricated metal industries provide technical help to aluminum industries in areas where they lack expertise. Finally, it was found that strategic alliances were not restricted by the size of the industry or its ownership structure. Both Small and medium-sized industries and ownership types employ strategic alliances to maximize their production activities.

4.6. Contribution to knowledge

The attributes of an industry such as size, asset base and ownership structure is seen to be a crucial indicator of its success. This study has been able to show that the structural characteristics of industries in Nigeria do not influence their use/utilization of strategic alliance. This is a point of departure from others studies- Babalola (2013) Akinyomi and Olagunju (2013), Olawale et al. (2017), Ali (2017) and Muange and Kiptoo (2020) among others which concentrated on the impact of firm attributes on profitability and competitiveness of manufacturing firms. This study has shown that the use of strategic alliances is not confined to industries of a certain size or ownership structure; rather, it is a technique adopted by industries of all sizes and ownership structures to maximize their production operations.

4.7. Contribution to practice

Practically, this study has shown that small and medium scale industries can acquire capacity through the formation of strategic alliance. The formation alliance helps these industries to decrease their expenses and risks

of performing production activities in-house. Small scale food processing and fabricated metal industries formed alliances with other industries in order to handle areas of their production where they lack the expertise, technology, or capacity. While food processing industries such as small-scale sachet and bottle water industries form alliance with plastics industries for the supply of plastic bottles and sachet bags, small scale fabricated metal industries form alliance with their medium scale counterparts so as to have access to heavy and hybrid equipment that increase the quality of their products. The cost of these equipment makes it difficult for the small scale metal industries to afford them hence their alliance with medium scale industries. Generally, this means that small scale entrepreneurs can address their business limitations through the formation alliance. The formation of this alliance which can be within or outside of the industrial groups, enables these industries to reduce the cost and risk of production while building a competitive product.

5. Conclusion

This study has shown that small scale industries dominated the manufacturing activities in the study area. These industries accounted for 68 percent of the industries in the study area, while medium-sized industries account for 32 percent. This showed that small scale industries are at the heart of the manufacturing activities in the study area. The investigation also revealed that there were three different types of ownership structures in the area. Sole proprietorships, partnerships, and limited liability industries were found to be the ownership arrangements in the area. The study also revealed that strategic alliances are not confined to industries of a certain size or ownership structure; rather, it is a technique adopted by industries of all sizes and ownership structures to maximize their production operations.

Author contribution statements

The authors contributed all to the research's design and implementation, the analysis of the results, and the writing of the manuscript.

Disclosure statement

The author reported no potential conflict of interest.

Ethics committee approval

All responsibility belongs to the researcher. All parties were involved in the research of his own free will.

References

- Akingbade, W. A. (2015). Competitive strategies and improved performance of selected Nigeria telecommunication companies. *Entrepreneurship and Performance of Firms*, Anna Ujwary-Gil, Krzysztof Klincewicz
- Akinrata, E.B; Ayo,T; Ayotund, A.B & Bodunde, F.I (2020) Evaluating the effect of strategic alliance procurement method on construction financial performance in Nigeria. *Proceedings of the 2nd African International Conference on Industrial Engineering and Operations Management Harare, Zimbabwe, December pp 7-10,*
- Akinyomi, O. J., & Olagunju, A. (2013). Determinants of capital structure in Nigeria. *International Journal of Innovation and Applied Studies*, 3(4), 999-1005.
- Aun, I.I (2014). Effect of strategic alliance on the performance of manufacturing companies in Nigeria. *Journal of Resources and Industrial Development* 12 (2) pp 435- 456
- Babalola, Y. A. (2013). The effect of firm size on firms profitability in Nigeria. *Journal of economics and sustainable development*, 4(5), 90-94.
- Bello, Y. O & Bello, M. B. (2021) Hotel attributes and customer's choice behaviour: Evidence from Port Harcourt City, Nigeria. *International Journal of Social Science and Education Research* 7(2) 181-193
- Cheng, S.(2015). Potential lending discrimination? insights from small business financing and new venture survival. *Journal of Small Business Management* 53: (4) pp 905 923.
- Diaz-Mora, C., & Triguero-Cano, A. (2007). Why do some firm contract out Production? Evidence from the firm-level panel data. Albacete: Department of International Economics, Faculty of Juridical and Social Science, University of Castilla-La Mancha Albacete Spain.
- Ejekwu, K., 1 Zeb-Obipi, I., & Uhuru, G. P. (2020). Operation sensitivity and strategic alliance success in Nigerian manufacturing companies Port Harcourt. *The Strategic Journal of Business Change Management* 7(1) pp495 – 50
- Ekpudu, J. E, Aigbepue, S & Olabisi J. O. (2013). Appraisal of Strategic Alliances and Corporate Effectiveness, African Research Review: *An International Multidisciplinary Journal, Ethiopia* 7 (1), pp155-164

- Emami, A., Welsh, D.H.B., Davari, A. Rezazadeh, A (2022). Examining the relationship between strategic alliances and the performance of small entrepreneurial firms in telecommunications. *International Entrepreneurship and Management Journal* 18 (4), 637–662. <https://doi.org/10.1007/s11365-021-00781-3>
- Emmanuel, Z., Anga, R. A., & Isa, C. G. (2019). The Determinants of Micro, Small and Medium Enterprises' (MSMEs) Performance in Nigeria: Evidence from Business Enterprise Survey
- Ferreira, A., Franco, M. and Haase, H. (2021). Strategic alliances and development of intellectual capital: a study of technology-based SMEs, *International Journal of Organizational Analysis* <https://doi.org/10.1108/IJOA-10-2020-2440>
- Ferreira, A. and Franco, M. (2020), "The influence of strategic alliances on human capital development: A study applied to technology-based Industries, *EuroMed Journal of Business*, 15(1).
- Gundolf, K; Jaouen, A & Gast, J (2018) Motives for strategic alliances in cultural and creative industries. *Journal of Creative and Innovation Management*, 27(2) 148-160 65-85. <https://doi.org/10.1108/EMJB-04-2019-0052>
- Hosseini, M., Brege, S., & Nord, T. (2018). A combined focused industry and company size investigation of the internationalization-performance relationship: The case of small and medium-sized enterprises (SMEs) within the Swedish wood manufacturing industry. *Forest Policy and Economics*, 97 (1), 110-121.
- Inalegwu, A. F, Ameh, E. & Ugbe, A. (2022) Strategic Alliance and Market Performance of Small and Medium Enterprises (SMEs) in North Central Nigeria. *Sau Journal of Management and Social Sciences*, 7 (3) 1-12,
- Junaidu, A.S, Bature, G, & Zuru, N.L (2019) Strategic alliance and performance of textile industry: empirical evidence from Kano, Nigeria. *International Journal of Research and Scientific Innovation (IJRSI)* 6(5) pp 238-245.
- Kafigi, J. (2015). Strategic Alliance Typology and Survival Chances among Medium-Sized Manufacturing Firms in Tanzania, *Journal Competitiveness* 7: (2), pp. 38 – 48.
- Liang,J. (2021) Research on the institutional advantages of enterprise strategic alliance. *World Wide Journal of Multidisciplinary Research and Development* 7(11): pp 36-39.
- Muange, R, & Maru, L.C (2015) Strategic alliances on performance of retail firms in Nairobi County, Kenya", *The TQM Journal*, 27 (6), pp.732-740.
- Muange, R.M & Kiptoo, N.W (2020) Moderating effect of firm size on the relationship between joint marketing alliances and firm performance of retail firms in Nairobi County, Kenya. *International Journal of Research and Innovation in Social Science* 4(8) pp 273-284.
- Muthoka R.K., Kilika J.M., Muathe S.M.A. (2022). Alliance Motives among Manufacturing SMES: Evidence from an Emerging Economy. *European Scientific Journal*, 18 (22), 180-206. <https://doi.org/10.19044/esj.2022.v18n22p180>
- Nwokocha, V.N (2020). The influence of strategic alliance on the performance of small and medium scale enterprises in Enugu State Nigeria. Unpublished Ph.D thesis of the Department of Geography, University of Nigeria Nsukka.
- Nwokocha, V.N and Madu, I.A (2020). The influence of strategic alliance on the performance of small and medium scale enterprises in Enugu State Nigeria. *Global Journal of Emerging Market Economies* 12(2) 199-216.
- Nwokocha V.C. (2021) Small and medium scale enterprises and the utilization of strategic alliance: The effect of spatiality in emerging markets economy. *Production and Manufacturing Research* 9(1) pp 264-280.
- Nwokocha V.C, Anyanwu O.C, Madu I.A, & Nwankwo C.E. (2021) COVID-19 pandemic and small-scale industries in a local geographic space of Nigeria: An assessment of the impact of strategic interfirm alliance. *SAGE Open*. doi:10.1177/21582440211022676
- Nwokocha, V.C (2022) The influence of location decisions on the performance of women-owned small and medium scale enterprises in Nigeria, *SAGE Open* 1-11October-December 2022: 1-11 DOI: 10.1177/2158244022112390
- Olawale, L. S., Ilo, B. M., & Lawal, F. K. (2017). The effect of firm size on performance of firms in Nigeria. *Aestimatio: The IEB International Journal of Finance*, (15), 68-87.
- Ogunkoya, O.A., Hassan, B., Elumah., L.O & Kareem, Q. (2015). Network process, strategic alliance and performance: empirical evidence from Nigeria. *Information and knowledge management*, 5 :(5) pp. 104-114
- Patchged, P. (2013).SME strategic alliance relationship management - motivation and performance of strategic alliance: The Study from SMEs in Thailand. (Published M.Sc Thesis) Thai Univesity, Thailand
- Prabhudesai, R., Pangarkar, N. and Prasad, C.V.V.S.N.V. (2022). Resource type and SME alliance formation: the contingent role of perceived environmental uncertainty, *Journal of Small Business and Enterprise Development*, <https://doi.org/10.1108/JSBED-02-2021-0046>
- Todeva, E. & Knoke, D, (2005). International strategic alliance dynamics. Working Paper, School of Management, University of Surrey, Guildford, Surrey, United Kingdom
- Umukoroa, F. G Sulaimonb, A.H. A & Kuyeb, O. L (2009) Strategic alliance: an insight into cost of structuring, *Serbian Journal of Management* 4 (2) pp 215 – 226
- Varis, M. & Littunen, H. (2010), Types of innovation, sources of information and performance in entrepreneurial SMEs. *European Journal of Innovation Management*, 13(2), pp.128-154.

International Journal of Social Sciences
and Education Research
Volume:8, Issue:4, 2022

Research article/Araştırma makalesi

Media representations of Ethiopian Muslims civil rights movement

Yasin Mohammed ALI

Media representations of Ethiopian Muslims civil rights movement

Yasin Mohammed Ali¹

¹Ankara University, Dept. of Psychology, Ankara, Türkiye, e-mail: yamali@ankara.edu.tr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1834-0372>

Article Info	Abstract
<p>Research Article</p> <p>Received: 23 July 2022 Revised: 15 October 2022 Accepted: 20 October 2022</p> <p>Keywords: The Ethiopian Muslims civil rights movement, Media representation, Al-Ahbash</p>	<p>The main objective of this study was to describe how the pro and anti-government media represented the civil rights movement of Ethiopian Muslims against religious indoctrination. Four online Media, two pro-government Media, and two opposition Media were purposefully selected to achieve this objective. The news and articles presented from April 2012 to March 2013 were rigorously analyzed using steps suggested by Johnson and Christensen (2004). The qualitative analysis resulted in three major themes and six subcategories under the major themes. The three major themes include the Aim of the Muslim civil rights movement, Government interference in religious affairs, and the Representation of Leaders of the Ethiopian Muslims Civil rights Movement. As hypothesized at the onset of the study, the two groups of online Media selected for analysis represented the Ethiopian Muslim civil rights movement in highly different ways. Generally speaking, the selected pro-government media has negatively represented the movement, whereas the opposition media exhibited positive representation.</p>

1. Introduction

1.1. Background of the study

Ethiopia is a country where Christians and Muslims have lived together for more than 14 centuries. Since the first migration in Islamic history, some families and companions of Prophet Muhammad came to Ethiopia, the then Christian land of Habesha, to save their lives from the idol worshiper Quraish clan who wanted to destroy Islam and its followers from its outset. Since then, Islam has expanded in every corner of Ethiopia, and currently, Ethiopian Muslims account for 34% of the total population in the country (CSA, 2007). However, despite a remarkable degree of peaceful coexistence between Muslims and Christians, Christians have dominated the country's political system for centuries. Hence, Ethiopian history was part and parcel of systematically excluding Muslims from political, educational, and other essential government structures. However, since the ruling party came to power in 1991, the Ethiopian Muslims and other minority ethnic groups have exercised significant freedom and participation in the country's essential affairs. As a result, Muslims have registered considerable progress in economic, political, educational, social, and other vital sectors.

However, at the end of 2011 and early 2012, the Ethiopian government introduced a big project to forcefully indoctrinate the Ethiopian Muslims into a newly invented Islamic sect called Al-Ahbash, which is claimed to be moderate, modern, and more harmonious to other religions. However, the government and the Ahbash cult have faced firm resistance from Ethiopian Muslims from the onset, and the movement continued until now even though the government is taking harsh measures, including arrests, killings, expelling from the country, intimidation, and closings of religious schools and Islamic organizations. In indoctrination of the Al-Ahbash sect and hence demonizing the resistance movement by Ethiopian Muslims, the government has used Media as a critical tool. Similarly, Ethiopian Muslim civil rights activists are using their Media to expose the government's interference in religious affairs and its violation of the country's constitution, which separate state and religion. Thus, this social representation study attempted to show the pro and anti-government media representation of the Ethiopian Muslims' civil rights movement, which aimed at resisting religious impositions.

* All responsibility belongs to the researcher. All parties were involved in the research of his own free will.

To cite this article: Ali, Y.M. (2022). Media representations of Ethiopian Muslims civil rights movement. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8 (4), 340-351. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1147641>

The main objective of this study was to describe how the pro and anti-government media represented the civil rights movement of Ethiopian Muslims against religious indoctrination. The present study can be one concrete evidence on how media shapes social representations. It shows how different groups of media represented the same social issues in different ways and hence they will shape the attitude of their audiences differently. The present study clearly showed the role media could play in making the unfamiliar familiar. Hence, the present study could be a corner stone to media and social psychological studies regarding the role of media in representing certain unfamiliar issue to the people and make it familiar.

2. Literature

2.1. *The concept of social representations*

Social representation theory is a social psychological framework of concepts and ideas to study psychosocial phenomena in modern societies. It maintains that social psychological phenomena and processes can only be adequately understood if they saw as embedded in historical, cultural, and macro social conditions. By doing so, it attempts to overcome the shortcomings of those currently general theories and approaches in social psychology based on methodological individualism and epistemology that functionally separates the subject from the object (Farr, 1996; Moscovici, 1973; 1984; 1993). Instead, a social representation is understood as the collective elaboration "of a social object by the community to behave and communicate" (Moscovici, 1963).

Moscovici, the founder of social representation theory, defines social representations as "universes of opinions" that individuals have about the objects in the social environment. Social representations are the thoughts shared by a social group or whole society to fulfill the individuals' need to understand the world (Moscovici, 1984, cited in Elif, 2007; Moscovici, 2000; 2001; 2007). Social representations concern the content of everyday thinking and the stock of ideas that gives coherence to our religious beliefs, political ideas, and the connections we create as spontaneously as we breathe. They make it possible for us to classify persons and objects, compare and explain behaviors, and objectify them as part of our social setting. Social representations transform the unfamiliar into the familiar (Höijer, 2008, Moscovici, 1988). By making the complex and unfamiliar world more unambiguous and comprehensible, social representations can adapt the individual to the social environment by reconstructing the social information related to the environment (Moliner and Tafani, 1997).

2.2. *The role of media in social representations*

Media plays a profound role in making something unfamiliar familiar. In the contemporary world, Media has become the primary tool of social representation, where its diversity and technological advancement are increasing. In modern times, mass media have added and established another system of meanings that is much more dynamic and less resistant to change than a society's cultural underpinnings. This system comprises representations of objects, events, and facts resulting from rapid scientific and technological advances and economic, political, and societal changes typical of contemporary societies (Wanger, 2012).

Many studies have been done on the role of media in representing various events and social phenomena. For instance, Wanger et al. (1999) conducted a series of studies on how British TV represents madness, mental illness, and people with mental health problems. Their studies uniformly conclude that mentally ill people are stigmatized in the Western media, primarily through their association with violence. In 2001, the Australian government published a large-scale literature review examining portrayals of mental health in the media (Francis et al., 2001, as cited in Edney, 2004). After considering dozens of studies that analyzed news and entertainment media from around the globe, the review determined that media representations of mental illness promote negative images and stereotypes—notably, the false connection between mental illness and violence. Many other studies have found a definite connection between negative media portrayals of mental illness and the public's negative attitudes toward people with mental health issues (Coverdale et al., 2002; Cutcliffe and Hannigan, 2001; Diefenbach, 1997; Olstead, 2002; Rose, 1998; Wahl, 1995; Wahl and Roth, 1982; Wilson et al., 1999, cited in Edney, 2004). In another study, Inthorn (2006) found that the media play a crucial role in shaping European identities. His study explores how British and German press coverage since 2001 ascribes civic and cultural components to EU membership.

2.3. *The Ethiopian Muslim civil rights movement*

To show the brief historical background of the Ethiopian Muslims civil rights movement, the researcher has borrowed the brief description given by Yuunus (2012) in his article *Ahbash, Government and Ethiopian Muslims Protests* as follows:

Ethiopia is a country where Islam sets its foot during the lifetime of the prophet Muhammad. In the early years of his prophethood, when the pagans of Mecca prosecuted his followers, the prophet advised some of his followers to seek refuge in Ethiopia, where there was a just king who didn't oppress anyone because of his faith. Accordingly, many of his early followers, including his daughter Ruqayya and her husband, the caliph Uthman ibn Affan, came to seek asylum under that pious king (called "Armah" by Ethiopian writers and "Al-Nagashi" by Muslim writers). Since then, with Orthodox Christianity, Islam has established itself as one of the two dominant religions in the country. Ethiopian Muslims say that "the Ahabashism campaign" officially began in July/2011 when the Ministry of the Federal Affairs of Ethiopia and the Supreme Council for Islamic Affairs (Majlis) arranged a training session for 600 Muslim clerics elected from different parts of the country. The luxuries training had occurred on one Haramaya University campus (located in eastern Ethiopia). The Minister of Federal Affairs announced that the government allocated more than 11,000,000 Ethiopian Birr (around 800 000 USD) to give training on peace and religious tolerance. The trainers came from Beirut, where the Ahabash headquarters locate. However, most Muslims explain that the training was not focused on religious tolerance, as the Minister of Federal Affairs said. The main course of the session was titled "The Evil caused by the preexisting Islamic teaching in Ethiopia." The government gave similar pieces of training throughout the whole of the country. Those who refused to participate in the pieces of training would be removed from the leadership of the district and Zonal "Majlis" and from being imam of the mosques. As a result, thousands were thrown out of the mosques where they served the community for many years. Since August 2011, government officials have been undertaking a terrorizing media campaign. On one occasion, the Minister of Federal Affairs said, "The government has officially declared 'Wahhabiya' to be an extremist sect that strives to topple the constitution and install an Islamic state." The state-run media broadcasted Documentary films and Radio programs. The press owned by the government continuously published propaganda articles supporting the Ahabashism campaign. The government expressed its support to the "Majlis" when the latter deposed the committees of different Islamic madrasa (schools). It also stood on the side of the "Majlis" when it sacked 50 teachers of Aweliya Islamic College, and the college was put under the board of directors led by Majlis representatives; some are well-known members of Akbash. The Ahabashism campaign was met by an "Anti-Ahabashism Campaign," in which most Muslims expressed their discontent and disapproval of the Ahabashism campaign. Many writers have challenged the legality of the government's intervention in the religious affairs of Muslims. By using different media outlets and the press, many people are warning about the evil motives of the Ahabashism campaign. Through different websites and social networking channels, they are telling the world about their challenges in their faith. Nationwide unrest started in December 2011, when the government dismissed the administration of the Awoliya religious school in Addis Ababa because it perceived the institution to be a breeding ground for Islamist radicalism. It then remained a weekly public rally confined in Aweliya College and its surroundings, where hundreds of thousands of Muslims pray the mandatory Friday Prayer (Salatul Juma) together and speak against "the Ahabashism campaign" in one voice. On the third public rally at Aweliya (January 28/2012), the mass movement's attendants elected a committee representing them and speaking on their behalf. Through massive networking and petition collecting activity undertaken in a few days, the committee has received support from millions of citizens. The government approved the committee's legal status and invited it to discuss the demand of the Muslim society. Three critical questions were presented to the government: a) The current leadership of "Majlis" does not represent Ethiopian Muslims, so it must be substituted by elected representatives of the Muslim society (it is said that the last election of Majlis leadership was undertaken in 2000) b)The "Majlis" should stop indoctrinating the people with Ahabash ideology (But Ahabash can preach its ideology independently) c) The Aweliya Islamic institute should be administered by an independent board of directors which has no attachment to the "Majlis" At the start the government resembled a positive arbitrator. It promised to answer the questions positively and appointed the committee members for another discussion. However, when the discussion was held on the planned date, it turned back against its words. The government openly said, "The country's problem is not Ahabash. It is Wahhabiya that has been fueling religious tensions in the country. Churches and mosques were burned, and Wahhabiyya slaughtered many people. Places like Aweliya were serving the Wahhabiya sect to expand. We will not allow this anymore. Having heard the government's response, the mass of Ethiopian Muslims has increased their opposition on all fronts. The protests spread from the "Awoliya compound" to the mosques of Addis Ababa. On April 20/2012, about one million demonstrated in Aweliya institute and other places to shout for the right of Ethiopian Muslims. Similar protests continue in the whole of the country.

More than 1000 people, including the movement's leaders, were imprisoned, and the government forces killed more than 50 Muslim protesters. However, the Ethiopian Muslim civil rights movement continues using different non-violent resistance methods.

3. Methodology

3.1. Method of data collection

The primary purpose of this study was to identify how the pro-government and opposition Media represented the civil rights movement of Ethiopian Muslims. Two pro-government and two opposition online Media were purposefully selected by the researcher, considering their affiliation to the government and the Muslim civil rights movement. Moreover, the accessibility of their news and articles archives regarding the Muslim rights movement since its onset was also considered in the selection decision. Besides, their popularity in the government and among Ethiopian Muslims Civil Right Movement supporters was among the criteria for choosing the four online Media. Accordingly, East Africa Forum and Ayga Forum were selected from the pro-government Media. In contrast, Dimisachin Yisema (Let Our Voice be Heard) and Bilal Communications were selected from the pro-Ethiopian Muslims Civil Right Movement. Because of the voluminous news and articles regarding the Ethiopian Muslims Civil Right Movement since its inception at the end of 2011, this study only selected the news and articles from April 2012 to March 2013.

3.2. Method of data analysis

The collected data via online media analysis has been organized in file folders to answer the specified research questions. Then, the collected data via online media analyses are printed out, and that news and articles in the local language are translated into English (with the help of my two colleagues who are Ph.D. students in Turkey), and an attempt was made to keep the originality of the research. The next step was the process of general reading and memoing information to develop a sense of data and begin making sense of data. Finally, after thoroughly reading the row data, the researcher was engaged in developing categories or codes and reducing the information in the extensive database into manageable sets of themes.

The researcher aggregated the data into about six categories (categorical aggregation, as indicated by Creswell, 2007), collapsed them into three themes, and presented them in narrative form. The interpretation was supported by extracts from the original text of the collected data. In the final section of the study, the discussion was made supporting by relevant literature. Finally, conclusions and implications have also been made based on the study's findings. Generally, in analyzing the voluminous data collected through online media analysis, the following steps, which the researcher adapted from the work of Johnson and Christensen (2004, pp. 501-514), were followed as follows:

Transcribing: - to carefully analyze qualitative data, transcribing one's data is vital. Transcription transforms qualitative research data such as audio recordings of interviews or field notes written from observation into a typed text (Johnson and Christensen, 2004). In this study, this step is already done by the selected media since the obtained data is text news and articles.

Segmenting: - involves dividing the transcribed data into meaningful analytic units. It can be a word, a single sentence, or several sentences, or it might include a more significant passage such as a paragraph or even a complete document (Johnson and Christensen, 2004). Hence, the researcher has segmented the text data based on their specific meaning to the present study by considering how a specific segment differs from the text before and after. Brackets around each segment are used to clarify where each segment started and ended.

Coding: - is the process of marking segments of data (usually text data) with symbols, descriptive words, or category names (Johnson and Christensen, 2004). Segmenting and coding go hand in hand because segmenting involves locating meaningful data segments, and coding involves marking or labeling those segments with codes or categories (Johnson and Christensen, 2004). Thus, the researcher has placed a descriptive word or phrase in the left-hand margin next to each text segment as a code. As new codes are developed during coding, they are added to the lists of codes if they were not already on the list. According to Johnson and Christensen (2004), codes can be inductive or priories. A researcher generates inductive codes by directly examining the data.

In contrast, prior codes were developed before examining the data. They asserted that because of the inductive nature of most qualitative research, qualitative researchers rationally generate their codes or category names directly from their data. Hence, the researcher has used inductive codes by directly examining each segment using

terms used by the selected media and well-known social science terms. Johnson and Christensen (2004) stated that inductive codes could be based on emic terms (terms that the participants use) and familiar social science terms well-known by the researcher.

Enumeration: - at this stage attempt was made to know how frequently words or coded categories appeared in the data. Listing frequencies can help the researcher identify prominent themes in the data (e.g., what things did the participants say many times?) (Johnson and Christensen, 2004). Hence, the three themes and sub-themes described and interpreted in this study have higher frequencies in the segmented and coded data.

Creating a hierarchical category system: - sometimes, categories can be organized into different levels. For example, a set of subcategories might fall beneath a specific category, and that particular category might fall under an even higher-level category (Johnson and Christensen, 2004). Here, the researcher has developed hierarchical categories in a bottom-up fashion, as suggested by Johnson and Christensen (2004), which means that the lowest level categories are the closest to the actual data collected in the study. This bottom-up or inductive strategy is the most common approach used by qualitative researchers (Ibid).

Identifying relationships among categories: - qualitative researchers use the term relationship to refer to many kinds of relations or connections between things, including but not limited to variables. This step is not better or worse; it is just different (Johnson and Christensen, 2004). This step was done to facilitate the strict inclusion of subcategories into more significant themes (X is a kind of Y) (Ibid). Strict inclusion is a typical relationship in qualitative data analysis (Ibid).

Developing themes (major and sub-themes): - at this stage, an effort has been made to bring inclusive categories into the study's major and sub-themes. In doing so, the steps mentioned above were vital.

Presenting descriptions and interpretations: - at this stage attempt has been made to present each theme and sub-themes identified in the above procedures. The study's findings were presented using an in-depth description and interpretation of themes by using direct quotes of what the selected media expressed and the reflective analysis and interpretations I made regarding the issue under investigation. Moreover, discussions on significant research themes were supported by related literature and previous findings on similar research. The researcher used this reporting style because, as Polknight (1989) states, it would give the reader an accurate, clear, and articulate description of an experience.

4. Findings

In this part, an attempt was made to present the data collected through document analysis. Three broad themes with six sub-themes under the major themes were constructed in analyzing the data. The first theme explores the Aim of the Muslim civil rights movement; the second depicts Government interference in religious affairs, and the last discusses Representations concerning leaders of the Ethiopian Muslims Civil rights Movement.

4.1. Aims of the Muslim civil rights movement

The rigorous media analysis of pro and anti-government Media revealed that these media groups try to depict the Aim of the Ethiopian Muslims' civil rights movement in two opposite extremes. The pro-government media tries to show the political motive behind the Muslim movement and tries to convince their audiences that the movement aims to form an Islamic 'sharia' government by toppling the secular state. On the other hand, the anti-government and pro-Muslim movement media try to state the movement's Aim as only ensuring religious freedom and stopping the forceful imposition of a new religious sect on the believers.

4.1.1. A movement aimed at toppling the government and forming Islamic "sharia" government in Ethiopia

As stated above, the pro-government Media analyzed for this study repeatedly questioned the political Aim behind Ethiopia's Muslim movement. For instance, Horn Affairs (02.05.2012), in its news headline: Prime Minister Meles on the Ahbash, Salafi, Wahabi controversy, stated the following:

Answering questions from MPs in the House of Peoples Representatives about religious extremism last week, Prime Minister Meles noted that a few extremists in Ethiopia were violating the constitution. For example, a few extremist Salafists were to be seen in the Al Qaeda cell captured in Arsi and Bale, and some had been trying to establish an Islamist Ethiopian state.

Similarly, Ayga Forum (27-04-2012), under the news headline: Constitutional rights for religion and the rule of law, wrote the following:

.....The second hot potato to have confronted the government and the society with anxious concern is Islamist Extremists zealot's cunning plot to ventilate in the open air so far held in check plan to seize state power, not through the ballot box, but by their religion. The government has no mandate to favor one religious sect at the expense of another. Events have made it clear that Islamist Extremists now want to circumvent the constitution by arguing wrongly. For instance, they claim that Ethiopian Muslims outnumber Ethiopian Christians and that Muslims have the right to establish an Islamic state in Ethiopia.

4.1.2. Movement for religious freedom with no political motive

The pro-Muslim movement Medias analyzed for this study generally attempted to defend the movement's only motive as ensuring religious freedom of Ethiopian Muslims with no motive of controlling political power. For example, Dimisachin Yisema (Let Our Voice be Heard), in its press release held on January 4, 2013, stated the three questions that the Muslim civil rights leaders presented to the government as follows:

The 17-member committee summed up the demands of the Muslim community in three points and presented them to the Ministry of Federal Affairs. The three demands were:

1. *The unelected leadership of the Majlis (Islamic council) should be dissolved, and new leadership should be elected with the active participation of the Muslim community.*
2. *Moreover, the government was asked to stop interfering in religious affairs and forced the imposition of al-Ahbash.*
3. *The Awolia Islamic Center should be administered by a Board drawn from the Muslim community.*

In another news on July 28, 2012, regarding the Friday protest against the government intervention in religious affairs, Dimisachin Yisema (Let Our Voice be Heard) reported the following:

Friday in Ethiopia has become a day for the Jum'a prayer and a day for the continuing peaceful resistance and protest of Ethiopian Muslims demanding justice, equality, and freedom against religious oppression. This Friday, June 26, was even more important when Ethiopians staged demonstrations worldwide. In their demonstrations, the Muslims opposed:

- *the ongoing violations of religious freedom*
- *trumped-up charges*
- *closing and taking-over of mosques by the government-controlled Ethiopian Islamic Affairs Supreme Council (Mejlis)*
- *the propaganda war through state media against Muslims, and the detention of hundreds of Muslims all over the country.*

Nur Mosque at the heart of Addis Ababa was chosen as the day's venue for the Friday demonstration instead of the usual Anwar Mosque just a few hundred meters away. Hundreds of thousands of Muslims flocked to the mosque and the surrounding for the Friday prayer and the peaceful resistance with new emotions. After the prayers were completed, loud voices started crying out with messages demanding freedom.

Furthermore, on January 4, 2013, Bilal Communication reported the following under the headline Ethiopian Muslims under siege:

Ethiopian Muslims participated today in a massive nationwide demonstration against measures taken by the government in Addis Ababa to limit religious freedom. The protests took place everywhere except the capital, where demonstrations are banned because it will host next week's celebration of the 50th anniversary of the African Union. Today's protests are neither new nor surprising. Tens of thousands of Ethiopian Muslims have demonstrated across the country each Friday over the last year, protesting the new government measures that have threatened their freedoms. Their demands are not to establish a shari'a-compliant polity. Instead, they seek a secular state according to the laws enshrined in the constitution. Since this government came to power in 1990, it has sought to control its people by dividing them along ethnic and religious lines. More recently, it has singled out Muslims, alleging they are influenced by radical elements seeking to subvert the regime. In the name of security, the government has adopted various measures to stifle their freedoms by forcing them to submit to the religious leaders appointed by the government, as it did with the dominant Orthodox Church. As a result, hundreds of Muslims have been arrested, imprisoned, or even tortured.

In some cases, houses have been ransacked, and Qurans have been confiscated. The charges include terrorism and attempting to establish Sharia law. The US Commission on International Religious Freedom (USCIRF) November 2012 expressed that it was "deeply concerned about the increasing deterioration of religious freedoms for Muslims in Ethiopia." USCIRF Commissioner Azizah al Hibri warned of ongoing "attempt(s) by the Ethiopian government to crush opposition to its efforts to control the practice of religion by imposing on Ethiopian Muslims a specific interpretation of Islam."

4.2. Government interference in religious affairs

The other dominant theme in the media analysis of selected pro and anti-government Media exhibited a great degree of controversy in the government's interference in Muslim's internal affairs. Pro-government Media insists on the government's innocence in imposing religious sects and interfering in Muslims' internal affairs. On the contrary, the pro-Muslim civil rights movements Media claim apparent interference of the ruling party in Ethiopia in imposing a new sect of Islam and interfering in overall Muslim affairs.

4.2.1. Separation of state and religion

The news and articles analyzed in the pro-government Media argued the absence of the government's interference in the recent widely prevailed claims of the government's direct intervention in indoctrinating Ethiopian Muslims with the new sect called Al- Ahbash. Strengthening this, Horn Affairs (August 7, 2012) stated the following under the headline no interference in religion:

.....To help settle a standoff between the two parties (the Islamic council and the Muslim protesters), the government, although insistent that the election of the Islamic Council was the issue of the Muslim community, indicated it was arranged to moderate discussions in the interests of peace and security. It firmly underlined that the constitution forbade any government interference in religious affairs. It could not and would not express any view about the doctrines of one sect or another. Any allegations to the contrary are untrue. The government has a positive duty to ensure the freedom of religion in the country and that others do not affect this.

Similarly, Ayga Forum (April 17, 2012) presented the following news following the parliament speaker of the late prime minister as follows:

While responding to questions raised by parliamentarians during the 25th regular session of the House of Peoples' Representatives here on Tuesday, Prime Minister Meles Zenawi underlined government does not interfere in any affairs of religion and vice versa. However, the government is responsible for safeguarding the constitution from religious extremism.

4.2.2. Direct Government interference in religious affairs

The analyzed pro-Muslim civil rights movement Media frequently claimed the government's direct interference in recent religious impositions. For instance, Dimisachin Yisema (Let Our Voice be Heard), on October 20, 2012, reported the following:

The Ethiopian government, led by the Ethiopian Peoples' Revolutionary Democratic Front (EPRDF), has been engaged in this adventurous project of imposing this little-known sect on the Muslim population under the excuse of "fighting extremism."

The adoption of the Ahbash sect is believed to be recommended by a Tel Aviv University scholar of Ethiopian and Middle East studies, Prof. Haggai Erlich, as a panacea for the perceived threat of extremism. Erlich describes the sect as "a moderate form of Islam."

Since early January last year, Muslims across Ethiopia have been protesting against the unconstitutional government interference in religious affairs and the attempt to impose the teachings of al-Ahbash forcefully. The interference initially manifested in a series of indoctrination training seminars jointly organized by the Ministry of Federal Affairs and the Majlis. The indoctrination seminars were conducted by al-Ahbash sheiks, who came from Lebanon upon the invitation of the Ethiopian government.

Similarly, Bilal Communication (March 24, 2013), under the headline Ethiopian government: Stop interfering in religious matters, stated as follows:

The Ethiopian constitution states, "The state shall not interfere in religious matters, and religion shall not interfere in state affairs" (Article 11, sub-article 3). However, the state never stops interfering in religious

matters. Concerning the constitution, the regime constantly abuses it. For example, the state trained a group of people called *Ahbash* in Beirut, Lebanon, as a new Islamic religion and introduced them by force to the Ethiopian Muslims. The *Ahbash* group was trained by Israel and UK governments and funded by both. The Ethiopian Muslims immediately rejected the idea of the *Ahbash* group. Then the state tried several ways to harass Muslims, and many people were arrested. First, the security forces arrested many Muslims from mosques. Second, imams of Tigray Muslim mosque leaders were forced to be trained by *Ahbash's* new religion group at Mekele University and other educational centers throughout the country. Muslims were warned that they would be fired if they rejected the conversion. Third, the Tigray mosque leaders and Imams were given field allowances by the government that also covered their transportation costs.

4.3. Representations concerning Leaders of the Ethiopian Muslims civil rights movement

The last dominant theme found in the media analysis of selected pro and anti-government Media showed how the leaders of the Muslim rights movement are represented in the two media groups. The result showed that the pro-government Media tried to defame and demonize the leaders. In contrast, the pro-Muslim rights movement Media represented the leaders as heroes and authentic representatives of Ethiopian Muslims.

4.3.1. Negative representation of Ethiopian Muslim civil rights movement leaders

Generally speaking, the two pro-government Media analyzed for this research negatively represented the Ethiopian Muslim civil rights movement leaders as self-appointed leaders, extremists, and terrorists. For instance, Horn Affairs (August 13, 2012), under the news headline recent religious violence in Addis Ababa mosques: who is behind it? stated the following:

The Federal Police Commission announced two weeks ago that it had foiled a series of illegal activities threatening the country's peace and national security. Over the last few weeks, a small group of extreme radical Muslims, claiming to represent the entire Ethiopian Muslim community, have been trying to incite violence in some mosques in Addis Ababa. They carry out illegal demonstrations, holding people hostage, destroying public property, and sparking clashes with police around the great Anwar mosque in Addis Ababa, turning peaceful Friday prayers into scenes of violence.

The recent riots have been an extension of the attempts of some individuals to present themselves as the only representatives of the Muslim community. They claim that only their group project an accurate understanding of Islam. The latest clashes were led by a self-appointed committee that claimed to be elected by the entire community of Muslims to speak on behalf of the community about grievances against the Islamic Affairs Council, the Mejlis. Despite questions about the committee's representative nature, government officials agreed to mediate between the committee and the Mejlis to try to help resolve the problems between the two sides. The main issue that surfaced in the discussion was the election of new members of the Mejlis and allegations of the "forced imposition of a certain sect on the Muslim community" through the Mejlis.

The government has said those arrested were involved in unrest and that the self-appointed leaders are extremists who want to create an Islamic state in multi-religious, secular Ethiopia. Around a third of Ethiopia's 94 million people are Muslims, according to the CIA World Factbook.

Another article Horn Affairs posted on November 14, 2012, titled A Comment on Amnesty International and Muslim 'protests' reads as follows:

..... It is true that some members of 'the Muslims civil rights committee' have been arrested following violent protests. However, it is misleading to suggest that this 'committee' had been "chosen to represent the Muslim community's grievances to the government." This 'committee' was not chosen nor elected by anyone. It was made up of some of the same group of protestors who have been orchestrating and organizing the protests and whose principal activity appears to have been to contact Amnesty International and other organizations. It was, in sum, a small, self-appointed committee of protestors whose support in the community at large, as the recent election demonstrated, was minimal.

Similarly, the Ayga forum (May 20, 2012) posted an article titled: What can the Muslim population benefit from extremism as follows:

.....Individuals primarily lead the Ethiopian Muslims movement with a hidden political agenda. Consequently, the so-called leaders are provoking violent conflict among the Muslims. They plan to violet the Ethiopian constitution and hinder the country's fast growth.

Furthermore, on May 9, 2012, the Ayga forum reported the following under the headline: A Minister Shiferaw warns again unnamed Muslim extremist:

The government will not have spare time to allow any ill-move by subversive groups that have been using Islam as a disguise to create instability recently, the Minister of Federal Affairs told parliamentarians yesterday.

Minister Shiferaw Teklemariam (Ph.D.) claimed that few extremist individuals and groups have started to openly advance their extremist agenda among the Muslim community through inducements and intimidations, according to the daily news by the Amharic language Addis Zemen.

The minister made the statement during his appearance at the parliament to present his Ministry's nine months performance report.

He added that the government could not sit by as these subversive groups tried to mislead the Muslim community, undermining the nation's stability and development.

The minister warned these unnamed individuals and groups to refrain from inciting the Muslims against the government using various media outlets.

Shiferaw indicated that, out of respect for the Muslim community and readiness to address public demands, the government held several discussions with individuals who have been advancing demands concerning Awolia Muslim school and the Ethiopian Islamic Affairs Supreme Council. Thus, the issues have been sufficiently addressed by the government.

4.3.2. Positive Representation of Ethiopian Muslims civil right movement Leaders

Overall, the two pro-Muslim civil rights movement Media represent the movement's leaders positively as genuine representatives of millions of Ethiopian Muslims and heroes who sacrificed themselves to the people who represented them until they were imprisoned and faced physical and mental abuse by the government. For example, Dimisachin Yisema (Let our voice be Heard), in its press release on January 4, 2013, stated the following:

Ethiopian Muslims Mark Anniversary of Peaceful Protests against Government Interference in Religion

As the Muslims' peaceful protests continued expanding across the country, the government media outlets, which the ruling EPRDF fully controls, started accusing "a few [unspecified] group" of "extremist tendencies" and "seeking to establish an Islamic government in Ethiopia."

This propaganda campaign by the state media soon translated into arresting committee members elected by the country's Muslim community to present their legitimate demands to the government and a dozen Muslim preachers, journalists, and artists.

After languishing for four months in a government detention facility, the members of the committee and the other Muslims who, a few months ago, were praised for their peacefulness and constitutionality, were charged, in late October, under the infamous anti-terror law, with engaging in terrorist activities.

In another news Dimisachin Yisema (Let our voice be Heard) (September 12, 2012), under the headline Ethiopian Muslim Leaders, Preachers, and Journalists Being Tortured reported the following:

Shocking reports are emerging from credible insiders at the Central Crime Investigation Department in Addis Ababa that representatives of the Muslim community, religious teachers, and journalists who have been in pre-trial detention since Mid-July were being brutally tortured.

According to insiders, the Muslim communities' representatives and religious preachers were held in separate cold dark rooms for more than ten days, where they were tortured at night.

Ustaz Abubaker Ahmad, the chairperson of the peoples' committee, was forced to stand upright for 18 continuous hours. Consequently, he suffered severe complications in his kidney and was taken to the hospital for treatment. Another Committee member, Sheikh Mekete Muhe, formerly president of the Supreme Shari'ah Court, also saw his body swelling.

Journalist Yusuf Getachew, editor-in-chief of Yemuslimoch Guday (Muslims' Affairs) magazine, was repeatedly beaten by intelligence officers who carried copies of the magazine on which he published articles critical of the government and the unelected Majlis (the Ethiopian Islamic Affairs Supreme Council). In

addition, two of Yusuf's colleagues were forced into exile after security forces searched their respective houses as the government started its crackdown on Muslim activists.

It is also confirmed that some detainees were tortured after being forced to be naked.

The brutal torturing of the detainees comes after the Muslim representatives refused to sign a prepared letter of apology. The said letter of apology is reportedly prepared so that the detainees would admit to having conspired to establish an Islamic government in Ethiopia, a crime under the Ethiopian Criminal Code is punishable by death.

Even though it might guarantee their release from prisons, the Muslim rights movement leaders know that obeying such government demands would jeopardize Ethiopian Muslims' nine-month-long peaceful and legitimate rights movement.

In the few months before the arrest of the Muslims' representatives, religious preachers, journalists, and several members of the Muslim community in Addis Ababa, the government was spearheading a propaganda campaign to portray the peaceful rights movement as having a hidden motive of establishing an Islamic government in the country. Unfounded as it was, that propaganda did not convince any section of Ethiopian society.

In a desperate move to portray the detainees as having links to overseas terrorist organizations, the security forces at Ma'ekelawi have reportedly forced the detainees into carrying the picture of Bin Laden and bundles of Ethiopian birr to take their photographs in such a state. Such photographs were meant to serve as evidence in court.

Similarly, Bilal Communication (March 6, 2013) reported the following news under the headline Muslims Protested in Addis Ababa and Adama Cities:

After the Friday prayer, Muslims protested against the government's interferences in religion in the Oromiya region of Adama city. Among the slogans chanted are: let our voice heard, free our heroes (leaders of the movement), the present Islamic council is not our representative, we all are the committee (the leaders of the movement imprisoned by the government), we are Abubeker (the chairman of the committee), we are Ahmedin Jebel (the spokesperson of the committee). In similar news, Ethiopian Muslims protested in Dila town and Addis Ababa.

In a piece of other news on May 2, 2013, Bilal Communication wrote the following news: Our leaders in "Kality" (the name of the prison in Ethiopia) challenge MP's visiting the Penitentiary.

"Why don't you cry out for the people you claim have elected you?" Our Committees (leaders of the Muslim movement)

On a supposed occasional prison visit, our leaders in Kality prison have challenged MPs in connection with the plight of Ethiopian Muslims. However, instead of complaining about their mistreatments in the notorious prison, our leaders instead chose to raise serious questions about the misery Ethiopian Muslims are currently facing. Furthermore, sources have revealed that our leaders criticized the silence and ignorance of the MPs despite a two-year-long peaceful cry out for constitutional religious freedom.

The committee chair Abubeker Ahmed, Kamil Shemsu, Ahmedin Jebel, Ahmed Mustafa, and Bedru Hussein were said to be the ones to have the heated discussion with the MPs who tried to answer the questions as per their understanding. Besides, strong and critical statements were raised by our leaders, such as "Have you forgotten why you are sitting in the parliament? Why is the peoples' peaceful demonstration being repelled with imprisonment, killing, and other human rights violations?"

We have not been able to make sure if the MPs arranged the meeting purposely to see how the Muslim leaders were doing or not. Follow up for more news on the matter.

5. Discussions and conclusion

The main objective of this study was to describe how the pro and anti-government media represented the civil rights movement of Ethiopian Muslims against religious indoctrination. Four online Media, two pro-government Media, and two opposition Media were purposefully selected to achieve this objective. The news and articles presented from April 2012 to March 2013 were rigorously analyzed using steps suggested by Johnson and Christensen (2004). The qualitative analysis resulted in three major themes and six subcategories under the major

themes. The three major themes include the Aim of the Muslim civil rights movement, Government interference in religious affairs, and Representations concerning Leaders of the Ethiopian Muslim Civil Rights Movement. As hypothesized at the onset of the study, the two groups of online Media selected for analysis represented the Ethiopian Muslim civil rights movement in highly different ways. However, generally speaking, the selected pro government Media has negatively represented the movement and defended the government's innocence in religious interference.

Moreover, pro-government Media tried to demonize the movement's motives and questioned the leaders' trustworthiness. They represented the movement as terrorists, extremists, self-appointed leaders, criminals, and individuals with hidden political agendas. On the other hand, the opposition media positively represented the Ethiopian Muslims' civil rights movement. They accused the government's interference in religion by trying to forcefully indoctrinate the believers to the strange sect of Islam called Al-Ahbash. Moreover, they represent the movement as a religious freedom movement free from a political motive. They also represented the leaders of the movement as genuine representatives of Ethiopian Muslims and heroes who sacrificed their personal and family life for the freedom of Ethiopian Muslims.

This difference in the representation of the Ethiopian Muslim civil rights movement could imply that different groups/ individuals might have different representations of similar objects or events in social representations. The other explanation for the difference in representation between the two groups of Media might be the result of the effort made by the media to serve their group interest and maintain their group identity by creating a representation that serves their interest best. The functions of social representations include providing knowledge about the object to the group, maintaining group identity, guiding action and practices regarding the object, and justifying those practices (Abric, 1994a, cited in Wachelke, 2011). On top of this, Breakwell (1993) stated that Social representations are public rhetoric used by groups to engender cohesiveness and maneuver relative to other groups. Representations serve different types of group interests, and Moscovici describes three: diffusion, propagation, and propaganda.

The polarized representations of Ethiopian Muslims' civil rights movement by the selected pro-government and opposition Media might significantly impact the attitude and behavior of their followers. Hence, this can be the topic for future research as a continuation of the present study.

Author contribution statements

The authors contributed all to the research's design and implementation, the analysis of the results, and the writing of the manuscript.

Disclosure statement

The author reported no potential conflict of interest.

Ethics committee approval

All responsibility belongs to the researcher. All parties were involved in the research of his own free will.

References

- Breakwell, G.M. (1993). Social Representations and Social Identity. *Papers on Social Representations*, 2, 198-217.
- Central Statistical Agency (2010). *Population and Housing Census Report-Country – 2007*. <http://www.csa.gov.et/>
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: choosing among the five approaches-the USA*, Sage publications, inc.
- Elif, S.O. (2007). *Social Representations of the European Union*. Unpublished Master's thesis, METU, Ankara, Turkey.
- Farr, R. (1996). *The roots of modern social psychology*. Oxford: Blackwell.
- Höijer, B. (2008) "Sociala representationer i medietexter [Social representations in media texts]," in M. Ekström (ed.) *Mediernas språk*, pp. 139-64. Lund: Studentlitteratur.
- Inthorn, S. (2006). What Does It Mean to Be an EU Citizen? How News Media Construct Civic and Cultural Concepts of Europe. *Westminster Papers in Communication and Culture*, 3(3), 71-90.
- Johnson, B. & Christensen, L. (2004). *Educational research: Qualitative, Quantitative and Mixed Approaches*. Boston: Prison Educational Inc.
- Moliner, P. & Tafani, E. (1997). Attitudes and Social Representations: A Theoretical and Experimental Approach. *European Journal of Social Psychology*, 27, 687-702.

-
- Moscovici, S. (1973). Foreword', pp. Xiii in C. Herzlich: Health and Illness. A Social Psychological Analysis. London: Academic Press.
- Moscovici, S. (1984a) 'The Myth of the Lonely Paradigm: A Rejoinder', *Social Research* 51: 939-967.
- Moscovici, S. (1984b). 'The Phenomenon of Social Representations', pp. 3-69 in R.M. Farr and S. Moscovici (eds) *Social Representations*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Moscovici, S. (1988). Notes Towards a Description of Social Representations', *European Journal of Social Psychology* 18: 211-250.
- Moscovici, S. (1993). *The Invention of Society. Psychological Explanations to Social Phenomena*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Moscovici, S. (2000). *Social Representations. Explorations in Social Psychology*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Moscovici, S. (2001). 'Why a Theory of Social Representations?', pp. 8- 35 in K. Deaux and G. Philogène (eds) *Representations of the Social*. Oxford, UK: Blackwell Publishers.
- Moscovici, S. (2007). *Psychoanalysis. Its Image and Its Public*. Oxford: Blackwell Publishing (first published 1961).
- Wagner, W. (2012). Social representation theory. In D. J. Christie (Ed.), *Encyclopedia of Peace Psychology*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- Wagner, W. et al. (1999). Theory and method of social representations [online]. London: LSE Research Online. Available at: <http://eprints.lse.ac.uk/2640>
- Wachelke, J. (2012). Social Representations: A Review of Theory and Research from the Structural Approach. *Universitas Psychologica*, 11(3), 729-741.
- Yuunus, H.M. (2013). Ahabashism, Government & Ethiopian Muslim Protests. In LEBMA (Eds). *The Civil Right Movement of Ethiopian Muslims: context, Defining futures, & Implications*. Belgium.

International Journal of Social Sciences
and Education Research
Volume:8, Issue:4, 2022

Research article/Araştırma makalesi

Educational behavior of the students in the design studios during the pandemic
time

Rahman TAFAHOMI

Educational behavior of the students in the design studios during the pandemic time

Rahman Tafahomi¹

¹Department of Architecture, School of Architecture and Built Environment, College of Science and Technology, the University of Rwanda, Kigali, Rwanda, e-mail: tafahomi@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7172-1302>

Article Info

Abstract

Research Article

Received: 22 August 2022
Revised: 15 October 2022
Accepted: 20 October 2022

Keywords:

Architecture,
Design studio,
Desk-crits,
Learning process,
Personalization,
The pandemic

The main aim of this paper is to demonstrate the process of adapting architecture students to the pandemic condition in the design studios due to wearing face masks and social distance measures. An architectural design studio is different from a normal classroom due to the open space for open discussion and dialogue and group work. The methodology of the research was designed based on the quantitative method with the application of the Likert scale questionnaire and analyzing the data in SPSS. The findings of the research identified that three factors are important for the students in the activities in the design studios including desk-crits (critique), social interaction, and the physical environment of the design studios. The Chi-square analysis illustrated that the students preferred to use the individual desk-crits over group desk-crits during the pandemic time due to wearing face masks and social distance. Apparently, public activities such as presentations, communication, and discussion were replaced with the individual desk-crits as a more adapted form to wearing face masks and social distance for the students in terms of personalization of the learning process in design studios during the pandemic time.

1. Introduction

During COVID-19, all educational centers somehow have faced challenges to run normal educational activities such as teaching, learning, and assessments. The report mentioned that the pandemic involved more than 180 countries in the world with compulsory measures for the safety of people in educational centers (Marinoni et al., 2020). Some of the measures changed the behavioral patterns in the schools, colleges, and universities importantly wearing face masks and social distance. Despite the guidelines to handle teaching and learning during the pandemic time, seemingly, both lecturers and students faced uncertainty in the way of teaching and learning, accessibility to online platforms, communication, and interaction as part of the education process (Naylor and Nyanjom, 2020).

The government of Rwanda also designed a serious protocol to control the spread of COVID-19, particularly in public areas such as schools and universities. Therefore, it was supposed that all participants applied face masks and social distance in the educational centers while they used sanitizer and washing hands as supportive measures. The department of architecture at the University of Rwanda also prepared to adopt new teaching styles in the department in terms of blended learning while the design studios were reminded on-campus as practical activities. The students changed the seating positions based on the social distance in the design studios to respect the measures. This also affected the peer and group activities of the students in the whole process of adaptation to the pandemic conditions.

Despite the physical attendance in design studios, the students did not follow the normal behavioral patterns such as sitting together for the design activities due to the fear of the pandemic and also inspectors who checked the activities of the students in the classrooms and studios. Although instructors had the right to reduce the number of students based on the shifting plan to 30 per cent in each session, the students participated fully in classes due to their need for desk-crits (desk critiques) and comments of instructors for the development of the architectural

* All responsibility belongs to the researcher. All parties were involved in the research of his own free will.

To cite this article: Tafahomi, R. (2022). Educational behavior of the students in the design studios during the pandemic time. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8 (4), 352-362. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1164545>

project. Therefore, a lot of variety of behavioral activities took place in the design studios to keep active the interaction due to different tasks such as drawing, design, physical model making, and presentations.

Design studios in architecture programs are constructed based on social interactions between all participants such as students, instructors, juries, and visitors. It has a long history in terms of open design studios for art, architecture, and design in French education culture (Dizdar, 2015; Draper, 1977; Drexler, 1975; Tafahomi, 2021a). A design studio is a place where the students learn how to draw and design an architectural project under the supervision of the studio leader who is called the coordinator or instructor of the design studio (Tafahomi, 2022). The education and training of the students are constructed based on the social interaction between the students and instructors in daily activities including three times per week, ten hours, as the official time of studios and other times as some theoretical courses that the students should pass with other lecturers (DoA, 2012; FAED, 2009). Therefore, a design studio is a continuous process of communication and interaction between students and instructors based on the physical conditions and facilities. There is a wide range of design studios based on the structure of buildings, size, and time of construction. However, the central part of the design studios is designed based on a big hall for portable drawing tables, chairs, and shelves for archiving the physical models and drawing boards. Some design studios include fixed tables and partitions for the students in raw and jointed tables (Tafahomi, 2021b).

However, this interaction should take place through dialogues and communication that wearing face masks and social distance distrusted the students from the normal process in design studios. In fact, social interaction happens through close distance and sitting together for talking, drawing, and critique (Schon, 1984; 1987). Seemingly, wearing face masks reduced the quality of voice and discussion (O'Hagan et al., 2022) in design studios. The study remarked that wearing face masks also had negative effects on the level of oxygen in the blood of users (McKeever, 2022) affecting the level of sharpness and tiredness of both students and instructors.

COVID-19 creates an unexpected situation for teaching not only in the department but also in the world. Both students and staff attempted to fit themselves with the measures and requirements. However, it was common to hear dissatisfaction from both lecturers and students about the educational situation due to unusual conditions in design studios and the risks of the pandemic. Certainly, it was clear that the pandemic affected the teaching and learning in the department which needs to be evaluated through research. Therefore, questions come to mind what effects did COVID-19 have on the social interaction and behavioral patterns of the students? Then due to these effects did the students satisfy with the quality of the design studios during the pandemic time? To find out the possible effects of wearing face masks and social distance on the quality of design studio activities a questionnaire based on the Likert scale was designed to investigate the satisfaction of the students with activities in the design studios when they used face masks in social distance position.

According to the research questions, the hypothesis of the study is designed based on the following parts:

H0: there is no association between the level of satisfaction of the students with the course outputs and social interaction in the design studios due to wearing face masks and social distance.

H1: there is an association between the level of satisfaction of the students with the course outputs and social interaction in the design studios due to wearing face masks and social distance.

2. Studies on social interactions in the design studios

COVID-19 changed learning activities widely in the world by affecting individuals importantly behavioral patterns, feeling, and psychological modes in terms of internal factors of learner such as safety, anxiety, and depression (WHO, 2022), and the public in terms of protocols to control the spreading through measures such as wearing face masks, social distance and risks in models of education that called external factors (Apriyanti, 2020; Ersin et al., 2020). Salkind highlighted that external factors had clear effects on the behaviors of students in learning activities (Salkind, 2008). Although Webster's dictionary defines "social distance" in terms of a selective behavior based on "acceptance or rejection of social interaction" (Webster, 2022), the major parts of the measures were compulsory to be respected by people in public areas (Buldan, 2021; Ersin et al., 2020). COVID-19 also has set opportunities and challenges in teaching, learning, and assessments (Tafahomi, 2021c). The new situation changed the education approach to speed up blended, online, and distance learning in terms of the available option (Delialioglu and Yildirim, 2007; Gulbahar and Madran, 2009), and some problems such as infrastructure for accessibility of the students to the internet, educational materials, and learning outcomes (Apriyanti, 2020; Naylor and Nyanjom, 2020).

2.1. Social interaction in classrooms

Studies highlighted a wide range of social interactions in the classrooms and design studios in terms of peer and group learning. For example, the studies referred to the competition, motivation, and learning process through social interaction in the classrooms (Greenwood et al., 2002), active and profound learning, self-discipline, and self-dependent learning outcomes (Ion et al., 2016), and a solution for dissocialized students (Woolfolk, 2016). The studies on the behavioral patterns of students in the landscape design studio highlighted that the students learnt through peers efficiently based on careful watching, copying, modifying, and presenting the activities in the studios to personalize the learning activities. The students applied design boards presentation in the CATs (Continuous Assessment Tests) exam as an opportunity to communicate, interact, and express their learnt lessons (Tafahomi, 2021d; 2021e). Importantly, evidence has shown that peers and groups increased the possibility of social interaction among students (Greenwood et al., 2002; Lee, 2005).

The studies advocated that behavioral patterns of the students in the classroom are constructed based on a process than an event, and included both verbal and non-verbal (Seifert and Sutton, 2009), participatory and compulsory (Chinn, 2011), individual and group activities (Tafahomi, 2021d) and seemingly, all activities of the students in classrooms include a deep root in social, cultural and psychological aspects of students and models of education in the context (Williams and Robert, 1997). Social interaction included strong effects on the character and subjectivity of students in higher education such as competition, cooperation, and grade achievement (Lee, 2005; Woolfolk, 2016). The students not only observe the activities of other students in architectural design studios but also through comments and sharing ideas do daily social interaction to develop the design projects in the terms of dialogues (Schon, 1987).

2.2. Social interaction in architecture design studios

An architectural design studio is specialized in specific activities that take place in the design studio such as sketching, drawing, physical model making and design. This process was constructed based on learning through doing that engages the minds of the students for a process of learning from divergent to the convergent stage (Lang, 1987) through desk-crits, presentations, and receiving comments, and corrections (Schon, 1984; 1987). The design studios included sets of social interactions between instructors and students, students and students and the students and projects to develop architectural projects (Tafahomi, 2021a; 2022) through in an active interaction between participants, the physical environment of the design studio, and the design project (Buldan, 2021). The students used the graphical tools as the common media for the development of design projects that this ability takes place in the design studio through continuous social interaction (Tafahomi and Nadi, 2021). The influence of social interaction among the students is not limited just to the design projects and software but highly affected the personality and subjectivity of the students through the process of watching, doing, and cooperation (Lee, 2005; Woolfolk, 2016; Tafahomi, 2021e). Perhaps, for this reason, Schon defined an architecture design studio as a location for dialogue between the students and instructor to develop design ideas (Schon, 1984; 1987) through desk-crits that have a long history in architecture training and education (Proudfoot, 2000). The instructor of design studios normally arranges the desk-crits based on the individual, peer, and group in different stages of development of the design project (Tafahomi, 2022). This process is constructed based on interactions between the students and instructors regularly during the whole semester through discussion, drawing together, and revising the design ideas to develop the project (Tafahomi, 2021a).

Public and group activities included significant roles in training of the students based on an open studio context and culture in architecture (Schon, 1984; Lang, 1987; Garric, 2017). For example, the study by Salkind revealed that students learn from society, media, and all open context even without any instructor (Salkind, 2008) that have a deep root in the social cognitive theory of education based on a daily process of learning for the learner based on observation, selection, and acquisition (Bandura, 1986). However, wearing face masks and social distance changed normal activities in educational centers. Particularly, the public presentation of the students in the design studios was affected by condition also sitting together for discussion and group works faced many challenges.

In summary, an architecture design project is the core module for training the students and a design studio is a place for learning by doing in the whole program based on a project-based learning approach. Both students and instructors attempt to develop an architectural project through systematic and continuous processes of dialogue, discussion, and interaction. The results of the architectural design studios appear in the design outputs by the students such as drawings, design boards, and physical models. The level of satisfaction of the students in design studios is related to the design outputs and learning outcomes that are constructed based on the communication and interaction in the design studio.

3. Methodology

3.1. Research design

The studies on the level of satisfaction of the students widely applied questionnaires and interviews based on the quantitative method. Importantly the level of satisfaction of the students was called a psychological aspect of research based on perception (Almquist et al., 2014; Goodwin, 2010; Neuman, 2006; Peers, 1996; Tafahomi, 2021b; Tafahomi, 2021a; Woolfolk, 2016). Similar research also applied statistical analyses for the examination of the results of questionnaires in software such as SPSS (Tafahomi, 2021e). The research methodology resources referred to the different types of questionnaires (Frankfort-Nachmias et al., 2014; Neuman, 2006) that one of the common structures was introduced as the Likert scale (Xi et al., 2017; Yang et al., 2013; Tafahomi, 2021e). Although the Likert scale questionnaire was criticized based on the scales and results (Joshi et al., 2015), this questionnaire was applied widely as a more common way of communication with the respondents in the research activities particularly in the education field of study (De Campos et al., 2020; Hartley, 2014; Huertas-Delgado et al., 2019; Li, 2013).

According to the hypothesis, this research was designed based on a five-scaled Likert questionnaire to evaluate the relationships between the level of satisfaction of the students due to social interaction in design studios with the related activities such as sitting, studying, drawing in design studios when they applied COVID-19 measures such as wearing face masks and social distance during the pandemic time. The research targeted the important behaviors of the students in the design studio based on group and individual activities. The questionnaire was structured based on the two clusters of questions on the activities, first, individual, peer, or group, and second, the level of satisfaction with the quality of the course, design outputs, and social interactions during the pandemic time when the students used face masks in social distance measure for activities.

3.2. Research process

The questionnaire was drawn based on common activities and processes in an architectural design studio. The activities encompassed both individual and group such as desk-crits, discussion, and studies, physical activities such as physical model making, site visits, study, and drawing, and production and presentation such as drawing and design and pinup presentation in CATs exams. The questionnaire was arranged into two clusters of questions. First, the level of satisfaction of the students was searched in relation to the interaction between users in design studios. Second, the quality of courses and design outputs were inquired in relationship to the studio outputs. The first draft of the questionnaire was shared with a small group of final year's students who passed all design studios and already were more familiar with the design studio activities. The students checked the questions and shared their opinions about the clarity of the questions and related activities in design studios. After that, the questionnaire was sent to two lecturers who worked in the college to get their feedback about the structure of the questionnaire in relation to wearing face masks and social distance measures during the pandemic time. The results of the feedback were integrated into the questionnaire. The questionnaire was uploaded on the Google Form platform and the link to the address was sent to the emails of the students based on the list of emails in the administration office. Although participation in the survey was not compulsory for the students, the level of participation of the student was not sufficient. Three reminders were sent to the students to participate in the online assessment. After three months, a total of 118 of 136 students participated in the research.

3.3. Data and sampling specifications

Data were combined from the answers of the students to the online questionnaire. The statistical research society included 136 participants in terms of the architecture students in the department from the first to the final year of the study. Data were combined from 118 respondents who participated in the survey. The reason for the differences between the numbers was highlighted by the administrative officer based on the wrong email address, disconnection, and low level of access to the internet.

3.4. The context of the research

The research took place in the department of architecture at the University of Rwanda, which included 136 architecture students. Five design studios accommodated the students on the second floor of the department with flexible drawing tables, chairs, and some shelves for archiving the drawing and physical models. It was supposed that both students and instructors respect COVID-19 protocol importantly wearing face masks and social distance. Despite the recommendations on the blended learning models, the architectural design studios took the place as usual on campus with a face-to-face model of teaching.

The country faced three times lockdowns and compulsory measures to control, monitor, and prevent the epidemic of COVID-19. The measures included wearing face masks, social distance, washing hands and sanitization, running classes with 30 to 50 per cent of the students, and public vaccination. Therefore, the students participated in the design studios with COVID-19 protocol as compulsory activities.

4. Results

The data were analyzed through Descriptive Table and Chi-Square tests in SPSS to understand both individual and interrelation between the answers of the students about the key criteria in the evaluation of the quality of the activities in the design studios.

4.1. Descriptive table

The data demonstrated that the presentation, communication, and discussion took place with the high level of satisfaction in the design studio by the respondents even when they used to wear face masks and social distance (Table 1). However, drawing, design, studying, and sitting together were not among the selected list of items and seemingly, the students faced problems with achievements of activities.

Despite the high level of selection for the items that referred to the “lecturers delivered the course sufficiently” in the second part, other items were selected with a minimum rate in Table 1. Importantly, the students identified the quality of social interaction, physical environment, and facility and equipment in the design studio as the lowest items on the satisfaction list. The results revealed the space and facilities were not supported social interaction by wearing face masks and social distance. However, the items such as desk-crits, outputs of the design studios, and quality of the course got more marks than other factors.

Table 1. The descriptive table of data

No	Questions	Mean	Median	Mode
Q1	The clarity of the voice	3.12	3.16	3
Working with the other students in the design studio				
Q2	Sitting as a peer or group together	3.03	3.16	4
Q3	Studies as a peer or group together	3.04	3.12	3
Q4	Site visiting as a peer or group together	3.18	3.28	4
Q5	Drawing as a peer or group together	2.97	3.04	3
Q6	Design as a peer or group together	2.84	2.91	3
Q7	Making physical models as a peer or group together	3.07	3.10	4
Q8	Pinup the design boards as a peer or group together	3.19	3.37	4
Q9	Presentation as a peer or group together	3.36	3.48	4
Q10	Communication with the peer or group	3.41	3.48	4
Q11	Discussion with the peer or group	3.35	3.45	4
Q12	Sufficient spaces for each group for learning activities	3.15	3.19	3
Satisfaction of the students about activities in the design studios				
Q13	Lecturers derived the course sufficiently	3.10	3.24	3
Q14	The quality of the course was sufficient	2.84	2.93	3
Q15	The students preformed sufficiently	2.58	2.69	3
Q16	The outputs of the design studio were sufficient	2.78	2.87	3
Q27	The quality of social interaction was sufficient	2.40	2.44	2
Q18	The quality of social communication was sufficient	2.67	2.73	3
Q19	The quality of the desk-crits was sufficient	2.86	3.05	3
Q20	Physical environment was sufficient	2.55	2.63	3
Q21	Facilities and equipment were sufficient	2.41	2.52	3

4.2. Chi-square tests

The Log of the design activities and the satisfaction is presented in table 2. According to the table and information (N=1941.495, df=1800, p=.010), there was a statistical association between activities in the design studios and the level of satisfaction of the students. Therefore, the H0 was rejected, and the H1 was approved.

To see the level of association between different items, the groups of answers from the students about the activities in design studios and the level of satisfaction were analyzed through a chi-square test. The results

illustrated that the level of satisfaction with the social interaction and physical conditions were more associated with other items in design studio activities than other factors.

Table 2. The chi-square of log studio activities and the satisfaction

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1941.495 ^a	1800	.010
Likelihood Ratio	557.050	1800	1.000
Linear-by-Linear Association	22.761	1	.000
N of Valid Cases	118		

a. 1886 cells (100.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .01.

In detail, the social interaction was statistically associated with the sitting together ($N=43.127$, $df=16$, $p=.000$), studies together ($N=40.312$, $df=16$, $p=.001$), site visit together ($N=34.001$, $df=16$, $p=.005$), drawing together ($N=51.526$, $df=16$, $p=.000$), design together ($N=37.923$, $df=16$, $p=.002$), making physical model together ($N=37.490$, $df=16$, $p=.002$), pinup as peer or group ($N=60.698$, $df=16$, $p=.000$), presentation in peer or group ($N=41.197$, $df=16$, $p=.001$), communication in peer or group ($N=31.646$, $df=16$, $p=.011$), discussion in peer or group ($N=37.572$, $df=16$, $p=.002$), sufficient space for peer or group activities ($N=43.396$, $df=16$, $p=.000$). There was enough evidence to show that the social interaction was statistically associated with selected items. Therefore, the H_0 was rejected and the H_1 was confirmed.

The physical condition of the design studio was statistically associated with sitting together ($N=39.349$, $df=16$, $p=.001$), studies as a peer or a group ($N=36.055$, $df=16$, $p=.003$), site visits as a peer or a group ($N=41.360$, $df=16$, $p=.000$), drawing as a peer or a group ($N=26.622$, $df=16$, $p=.020$), design as a peer or a group ($N=40.260$, $df=16$, $p=.001$), making physical model as a peer or a group ($N=37.056$, $df=16$, $p=.002$), pinup as a peer or a group ($N=27.595$, $df=16$, $p=.035$), presentation in a peer or a group ($N=43.370$, $df=16$, $p=.000$). Chi-square analyses demonstrated that physical environment of the design studios statistically associated with the level of satisfaction of the students in working in design studio while wearing face masks and social distance in which H_0 was rejected and the H_1 was approved.

The desk-crits activity was the most effective factor in the level of satisfaction of the students in the design studio when they used to wear face masks and social distance. The level of satisfaction of the students with the desk-crits in the design studios was statistically associated with the quality of voice during the desk-crits ($N=28.182$, $df=16$, $p=.031$), the sitting together as a peer or a group ($N=27.468$, $df=16$, $p=.037$), studies as a peer or a group ($N=34.198$, $df=16$, $p=.005$), site visit as a peer or a group ($N=27.557$, $df=16$, $p=.036$), making physical model as a peer or a group ($N=32.752$, $df=16$, $p=.008$), presentation as a peer or a group ($N=26.509$, $df=16$, $p=.047$). Chi-square analyses demonstrated that desk-crits in the design studios were statistically associated with the level of satisfaction of the students in working in design studios while wearing face masks and social distance in which H_0 was rejected and the H_1 was approved.

Other factors were just associated with a few items. For example, the communication item was just associated with the design as a peer or group ($N=30.456$, $df=16$, $p=.016$), making the physical model as a peer or a group ($N=31.959$, $df=16$, $p=.010$), pinup as a peer or a group ($N=32.581$, $df=16$, $p=.008$), presentation in a peer or a group ($N=42.051$, $df=16$, $p=.000$), and discussion as a peer or a group ($N=26.989$, $df=16$, $p=.042$). Those items were statistical evidence to demonstrate an association between communication and the level of satisfaction of the students.

5. Findings

The results of the analysis demonstrate that the students believed three items were important to create social interaction in the design studios including presentation, communication, and discussion. This result highlights that the presentation of the design productions in the CATs facilitated social interaction between the students or group of students in the design studio through communication and discussion even when they apply wearing face masks and social distance. However, the physical environment, facility and equipment, and social interaction are the missing aspects in the selection list of the students for the quality of social interaction when they used face masks at a social distance. In a contradictory way, three items marked by the students frequently importantly, desk-crits, outputs of design studio and the quality of the course that reveal a system of individual activity in the desk-crits to achieve the expected design outputs and learning outcomes. Apparently, the individual desk-crits were an important factor in the social interaction in the design studios during the pandemic time. The level of satisfaction of the students with the answer to the questionnaire emphasizes this finding.

The chi-square test highlights that generally there is a statistical association between the activities in the design studios with wearing face masks and social distance and the level of satisfaction of the students based on the Log of the satisfaction and design studios activities. However, the detailed analysis between each item and factor shows that some of the activities are more important for the student during the pandemic time to keep the studio more fruitful. For example, the students highlight sitting, studying, site visits, drawing, designing, making physical models, pinup, presenting, communicating, and discussing as a peer or a group are the important factors in social interaction. These results refer to the public activities of the students in the design studios as a more adapted way for social interaction.

The physical environment and conditions of the design studios also support social interactions between the students when they are wearing face masks at a social distance. For example, the students underline again the sitting, studies, site visit, drawing, design, making physical models, pinup, presentation, communication, and discussion as a peer or a group in terms of the important factors in social interaction. These items demonstrate the physical condition of the design studios could provide sufficient sitting for the behavioral patterns of the students to support social interactions.

Nonetheless, the desk-crits importantly individual desk-crits is a significant factor for the students to be satisfied with the quality of the course and design outputs during the pandemic time when they used face masks at a social distance. Some factors are highlighted by the students importantly sitting, studies, site visits, making physical models, and presentation as a peer or group. Other items such as communication, discussion, and design did not statistically associate with the desk-crits. This selection reveals that those activities between the students and the instructors of the design studio as one-by-one interactions are more relevant to the design outputs assumptions and quality of the course but in a more private way than public communication. In other words, the students personalized the process of learning in the design studios based on the individual desk-crits to achieve the expected results through more personal, individual, and private activities by wearing face masks and social distance during the pandemic time. Figure 1 represents this cluster of items.

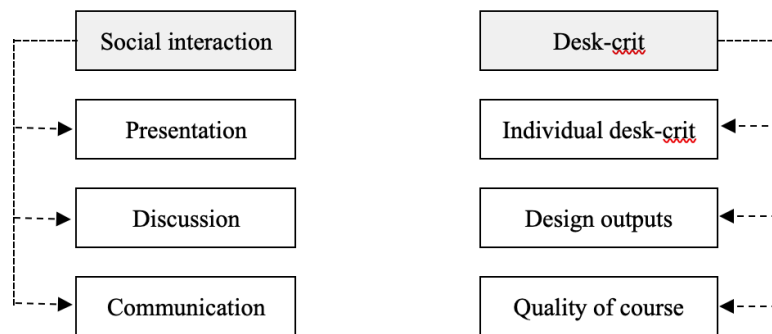

Figure 1. The Role of social interaction and desk-crit in design studios

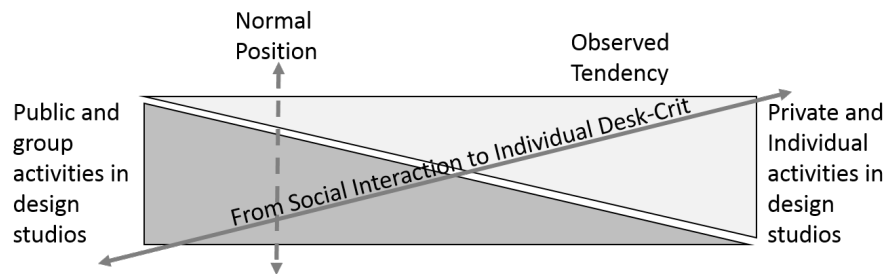

Figure 2. The shifting of the public activities to private activities during the pandemic time

Despite the statistical association between the social interaction in design studios and the level of satisfaction of the students based on the Log test, the detailed chi-square test for each item highlights different levels of social interactions between the students during the pandemic times. For example, the communication factor did not statistically associate with quality of voice, sitting, studies, site visits, and drawing as a peer or group. However, these items statistically are associated with social interaction. This result demonstrated that the students apply a wide range of activities for social interaction that perhaps communication is not part of them such as cellphones and

social media. Although social media was not part of the research purpose for the investigation, the result of the studies reveals a variety of communication for social interaction between the students but not public-based rather than private-based. This result demonstrates a transitional process of activities in the design studios from public to private, from group to individual, and from common to personal patterns of activities that certainly wearing face masks and social distance are important factors during the pandemic time. Figure 2 represents this shifting position.

6. Discussion

The findings of the research identified that the students highlighted three factors as the main elements for social interaction in the design studios including presentation, communication and discussion when they used face masks at a social distance. This result revealed that the students referred to the public activities in the design studios that were discussed in studies such as active learning (Greenwood et al., 2002), socialization (Woolfolk, 2016), and profound learning (Ion et al., 2016) based on group activities. However, the results were closer to the traditional activities in the design studios in terms of dialogue between the instructors and the students through comments and crits (Proudfoot, 2000; Schon, 1987). In this way, the students attempted to develop architectural design projects during the pandemic time based on the frequent discussion with the instructors in both presentations and desk-crits that this result confirmed the powerful relationships between the students and instructors that were discussed by Tafahomi (2021a; 2022).

Although the students did not mark the physical environment, facilities, and equipment of the design studios as important factors in the descriptive table, the chi-square results contradicted the frequencies and demonstrated that the physical environment and equipment were important items to facilitate social interaction in design studios. This contradiction highlighted the effects of the physical environment on both design activities (Tafahomi, 2021b) and social distance as a measure (Apriyanti, 2020; Ersin et al., 2020). In fact, the chi-square analysis illustrated that the physical conditions of the design studios were related to both the private and public activities of the students. In fact, the space of the design studios did not change so much due to the pandemic. Therefore, the students did not observe, feel, or percept any change in the context of the study due to wearing face masks and social distance, and continued to fulfil the tasks of the design projects, and perhaps for this reason the direct selection of the items was so low. This result was in the same line with the findings of the studies that highlighted learning through watching, doing, and cooperation (Lee, 2005; Woolfolk, 2016; Tafahomi, 2021e).

The desk-crit was a significant item that was highlighted by the students, particularly the individual desk-crits. The individual desk-crits were a crucial factor for the students to evaluate the quality of the course and the design studio's outputs with a high level of satisfaction. It referred to the key point of Schon in terms of continuous dialogue between the students and the instructors in the design studios for the development of design projects (Schon, 1984; 1987) and the point of Proudfoot (Proudfoot, 2000) in terms of a deep tradition in training of the students in architecture education. However, the desk-crits did not statistically associate with communication and discussion that it referred to the individual activities of the students in the design studios than public activities. This result contradicted the finding of the studies with a focus on peer and group learning in the landscape design studios in terms of presentation, communication, and interaction (Tafahomi, 2021e; 2021d). Therefore, the CATs exam as a public presentation did not contribute to the social interaction of the students rather than individual desk-crits did.

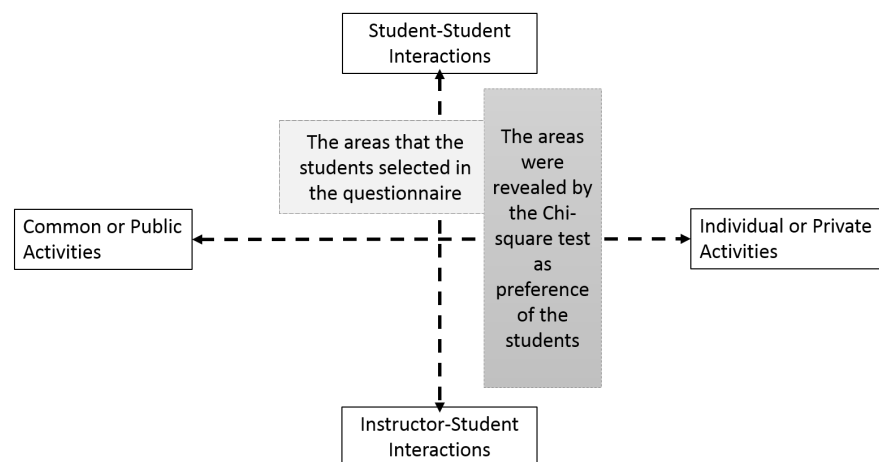

Figure 3. The tendency of the students toward individual activities in design studios

The results revealed that the students preferred individual desk-crits while wearing face masks at a social distance than group desk-crits as common activities in design studios. This preference exposed an individualism trend in the design studios due to the pandemic conditions. This result criticized the theory of Schon in terms of an open studio for dialogue (Schon, 1984; 1987). However, this finding was supported by the studies on social and context reflections (Williams and Robert, 1997), roles of verbal and non-verbal communication (Seifert and Sutton, 2009), and participatory activities in education (Chinn, 2011). In fact, although studies referred to the character and subjectivities of the students in the behavioral patterns in the classroom (Lee, 2005; Woolfolk, 2016), this common trend between the students disclosed a new achievement of the students to personalize the learning model due to the circumstances in the pandemic time that was highlighted in terms of a personalized procedure by the students (Tafahomi, 2021a) that referred to the external factors in education (Salkind, 2008). This personalization process was also mentioned by (Bandura, 1986) as daily learning through observation, selection, and acquisition in education. Figure 3 attempts to illustrate this trend among the students.

Although this model of desk-crits was not a new style for interaction between the students and instructors, when the whole students in a program applied it, could demonstrate the level of impact wearing face masks and social distance during the pandemic in teaching, learning, and assessment models in higher education (Apriyanti, 2020; Ersin et al., 2020; WHO, 2022), particularly architecture education that all time tried to be different from other fields of study (Garric, 2017; Lang, 1987; Proudfoot, 2000; Schon, 1987). Therefore, for this reason, the quality of voice through wearing face masks and at a social distance received high marks from the students that referred to a close distance between the students and instructors for an individual desk-crits activity rather than group desk-crits. The self-discipline and self-dependent achievements of students were highlighted by the study to advocate innovation of the students in the learning process (Ion et al., 2016) in terms of social cognitive theory in education (Bandura, 1986). The shifting from peer and group desk-crits to individual desk-crits by the students could be assumed as a new way of communication and social interaction when wearing face masks and social distance was compulsory during the pandemic time.

7. Conclusion

COVID-19 changed the educational system widely in the world and particularly in developing countries. Apparently, none of the educational centers was ready for such impacts on the students, lecturers, and way of education in an uncertain time. The compulsory measures in the universities attempted to control the pandemic through some common techniques importantly wearing face masks and social distance. Architecture design studios are celebrated in terms of social interaction in a common open space for collaboration between students and instructors for architectural design projects. Despite the peer, group, and public desk-crits as a style in design studios, the pandemic changed this style to a more private style.

Wearing of face masks and social distance between the students and instructors reduced the quality and quantity of the activities in the design studios due to the quality of the voice, communication and discussion in the design studio openly. The students reduced the peer, group activities importantly the desk-crits, and shifted it to individual desk-crits. The students believe the course was successful and lecturers delivered their job successfully during the pandemic time due to the individual desk-crits. Apparently, this shifting from common to individual desk-crits was an adaptation to the condition due to the compulsory measures on the campus that make possible social interaction in the design studios in an applicable way.

The results reveal that some common activities in the design studios such as presentation, communication, and discussion were not associated with the level of satisfaction the students about the quality of the course although normally they play a significant role. In fact, the students discover the quality of the course and social interaction in other factors such as sitting, studying, drawing, and designing as a peer in a more private form of interactions. The social interaction shifted from common activities to the relationships between a student with their own project, a student with an instructor, and a student with another student in a more private, individual, and personalized style.

Architecture departments need to take into account such kind of a pandemic in terms of design challenges for both physical and nonphysical intervention and innovation. The physical interventions could be included effective ventilation, flexible partition walls to separate the area of work, and sufficient equipment to reduce the contestation of the students. The nonphysical of the design studios could be encompassed the supportive culture of working with the students with instructors, peers, and groups in the design studio as the general progress of the design projects. This culture needs to be planted in the first year of the study architecture program to lead the students to more collaboration than the competition in the design process.

While architecture programs enjoy a long background in the training of the students in the specific discipline, paying more attention to the educational psychology achievements in recent years certainly could boost the education outcomes, particularly in uncertain conditions. The common understanding of relationships between the proportion of group and individual activities among the students in the personalization process of learning facilitates the leadership activities of instructors. Familiarity with the motivation of students for social interaction in design studios promotes the level of studio outputs based on cooperation, collaboration, and teamwork even during the pandemic.

Author contribution statements

The author contributed all to the research's design and implementation, the analysis of the results, and the writing of the manuscript.

Disclosure statement

The author reported no potential conflict of interest.

Ethics committee approval

All responsibility belongs to the researcher. All parties were involved in the research of his own free will.

References

- Almquist, Y. B., Ashir, S., & Brännström, L. (2014). *A guide to quantitative methods*. Stockholm: Stockholm University, Sweden. Retrieved from www.chess.su.se/methods
- Apriyanti, C. (2020). The parents' role in guiding distance learning and the obstacle during covid-19 outbreak. *Jurnal Ilmiah Pendidikan Dasar*, 7(2), 68-83. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.30659/pendas.7.2.68-83>
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Buldan, E. (2021). Situated learning in online architectural studio education. *Journal of Design Studio*, 3(1), 59-70. <https://doi.org/10.46474/jds.930642>
- Chinn, C. A. (2011). *Educational psychology: Understanding students' thinking*. Rutgers University: New Jersey.
- De Campos, C. I., Pitombo, C. S., Delhomme, P., & Quintanilha, J. A. (2020). Comparative Analysis of Data Reduction Techniques for Questionnaire Validation Using Self-reported Driver Behaviors. *Journal of Safety Research*, 73, 133-142.
- Delialioğlu, O., & Yildirim, Z. (2007). Students' perceptions on effective dimensions of interactive learning in a blended learning environment. *Educational Technology & Society*, 10 (2), 133-146.
- Dizdar, S. D. (2015). Architectural education, project design course and education process using examples. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, IETC 2014, 176, pp. 276 – 283.
- DoA. (2012). *Architecture program specification*. Kigali : Department of Architecture, The University of Rwanda.
- Draper, J. (1977). The Ecole des Beaux-Arts and the architectural profession in the United States: The case of John Galen Howard. In S. Kostof, *The architect* (pp. 209–238). New York: Oxford University Press.
- Drexler, A. (1975). *The architecture of the Ecole des Beaux Arts*. New York: The Museum of Modern Art.
- Ersin, P., Atay, D., & Mede, E. (2020). Boasting preservice teachers' competence and online teaching readiness through e-practicum during the COVID-19 outbreak. *International Journal of TESOL Studies*, 2(2), 112-124. <https://doi.org/10.46451/ijts.2020.09.09>
- FAED, F. (2009). *Program specification of architecture*. Kigali: the University of Rwanda.
- Frankfort-Nachmias, C., Nachmias, D., & DeWaard, J. (2014). *Research methods in the social sciences* (8 ed.). New York: SAGE Publisher Ink.
- Garric, J.-P. (2017). The French Beaux-Arts. In M. Bressani, & C. Contandriopoulos, *The companions to the history of architecture, volume III, nineteenth century architecture, part I: Historicism, the Beaux-Arts, and the Gothic* (pp. 1-15). New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Goodwin, J. C. (2010). *Research in psychology methods and design*. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc.
- Greenwood, C. R., Maheady, L., & Delquadri, J. (2002). Classwide peer tutoring programs. In M. R. Shinn, H. M. Walker, & G. Stoner, *Interventions for academic and behavior problems II: Preventive and remedial approaches* (pp. 611–649). Bethesda, MD.
- Gulbahar, Y., & Madran, R. O. (2009). Communication and collaboration, satisfaction, equity, and autonomy in blended learning environments: A case from Turkey. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 10 (2).
- Hartley, J. (2014). Some Thoughts on Likert-type Scales. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 14(1), 83-86.

- Huertas-Delgado, F. J., Garcia, M. J., Van Dyck, D., & Chillon, P. (2019). A Questionnaire to Assess Parental perception of Barriers towards Active Commuting to School (PABACS): Reliability and validity. *Journal of Transport and Health*, 12, 97-104.
- Ion, G., Barrera-Corominas, A., & Tomàs-Folch, M. (2016). Written peer-feedback to enhance students' current and future learning. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 13(15), 1-11. <https://doi.org/10.1186/s41239-016-0017-y>
- Joshi, A., Kale, S., Chandel, S., & Pal, D. K. (2015). Likert scale: Explored and explained. *British Journal of Applied Science and Technology*, 7(4), 396-403.
- Lang, J. (1987). *Creating architectural theory: The role of the behavioral sciences in environmental design*. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Lee, S. W. (2005). *Encyclopedia of school psychology*. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Li, Q. (2013). A Novel Likert Scale Based on Fuzzy sets Theory. *Expert System with Application*, 40(5), 1906-1618.
- Marinoni, G., Land, H., & Jensen, T. (2020). *The impact of COVID-19 on higher education around the world*. Published by the International Association of Universities.
- Mckeever, A. (2022). *Do masks really harm kids? Here's what the science says*. Retrieved from National Geography : <https://www.nationalgeographic.com/science/article/do-masks-really-harm-kids-heres-what-the-science-says>
- Naylor, D., & Nyanjom, J. (2020). Educators' emotions involved in the transition to online teaching in higher education. *Higher Education Research & Development*, 40(6), 1236-1250. <https://doi.org/10.1080/07294360.2020.1811645>
- Neuman, L. W. (2006). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. New York: Pearson Education.
- O'Hagan, F., Capell, D., & Metaxas, C. (2022). *Teaching with a mask*. Retrieved from Trentu: <https://www.trentu.ca/teaching/teaching-mask>
- Peers, I. (1996). *Statistical analysis for education and psychology researchers*. London: The Falmer Press.
- Proudford, P. R. (2000). Structuralism, phenomenology and hermeneutics in architectural education. *International Journal of Architectural Theory*, 2, 1-17.
- Salkind, N. J. (2008). *Encyclopedia of educational psychology*. London: SAGE Publications Ltd.
- Schon, D. A. (1984). The architectural studio as an exemplar of education for reflection-in-action. *Journal of Architecture Education*, 38, 2-9.
- Schon, D. A. (1987). *Educating the reflective practitioner: Toward a new design for teaching and learning in the professions*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Seifert, K., & Sutton, R. (2009). *Educational psychology*. Zurich, Switzerland: The Global Text Project.
- Tafahomi, R. (2021a). Insight into a personalized procedure of design in concept generation by the students in architecture thesis projects. *Journal of Design Studio*, 3(1), 5-18. <https://doi.org/10.46474/jds.910234>
- Tafahomi, R. (2021b). The preferences of the students to select the seating position in the architecture design studios. *Erciyes Journal of Education*, 5(2), 105-120. <https://doi.org/10.32433/eje.940783>
- Tafahomi, R. (2021c). Application of Blended Learning through Practical Project-based Instruction: Opportunities and Constraints. *Pedagogi: Jurnal Ilmu Pendidikan*, 21(2), 77-89. <https://doi.org/10.24036/pedagogi.v21i2.1093>
- Tafahomi, R. (2021d). The Behavioral Patterns of the Student in the Position of Peer-Jury in Landscape Design Studio. *EDUCATUM – Journal of Social Science*, 7(2), 57-65. <https://doi.org/10.37134/ejoss.vol7.2.6.2021>
- Tafahomi, R. (2021e). Learning activities of the students in peer-jury practices in the architecture design studio. *AKSARA: Jurnal Ilmu Pendidikan Nonformal*, 7(3), 795-814. <https://doi.org/10.37905/aksara.7.3.795-814>
- Tafahomi, R. (2022). Insight into Research Dilemma in Design Studios and Relationships with the Architecture Curriculum. *Journal of Design Studio*, 4(1), 93-112. <https://doi.org/10.46474/jds.1102633>
- Tafahomi, R., & Nadi, R. (2021). The interpretation of graphical features applied to mapping SWOT by the architecture students in the design studio. *Journal of Design Studio*, 3(2), 205-221. <https://doi.org/10.46474/jds.1019310>
- Webster. (2022, 04 13). A Guide to Coronavirus-Related Words. Retrieved 08 16, 2022, from Webster: <https://www.merriam-webster.com/words-at-play/coronavirus-words-guide>
- WHO. (2022, 03 02). *COVID-19 pandemic triggers 25% increase in prevalence of anxiety and depression worldwide*. Retrieved 08 16, 2022, from World Health Organization: <https://www.who.int/news/item/02-03-2022-covid-19-pandemic-triggers-25-increase-in-prevalence-of-anxiety-and-depression-worldwide>
- Williams, M., & Robert, L. B. (1997). *Psychology for language teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Woolfolk, A. (2016). *Educational psychology*. Boston: Pearson.
- Xi, L., Yuan, Z., YunQui, B., & Chiang, F.-K. (2017). An investigation of university students' classroom seating choices. *Journal of Learning Spaces*, 6(3), 13-22.
- Yang, Z., Becerik-Gerber, B., & Mino, L. (2013). A study on student perceptions of higher education classrooms: Impact of classroom attributes on student satisfaction and performance. *Building & Environment*, 70(15), 171-188.

International Journal of Social Sciences
and Education Research
Volume:8, Issue:4, 2022

Research article/Araştırma makalesi

Demografik değişkenler açısından işgörenlerin Johari Penceresi modeli

Emre YAŞAR

Demografik değişkenler açısından işgörenlerin Johari Penceresi modeli

Johari Window model of employees in terms of demographic variables

Emre Yaşar¹

¹Araş. Gör., Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi Isparta/Türkiye, e-mail:emreyasar1852@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1573-0930>

Makale Bilgisi	Öz
<p>Araştırma Makalesi</p> <p>Gönderilme: 15 Nisan 2022 Düzeltilme: 19 Haziran 2022 Kabul: 22 Temmuz 2022</p> <p>Anahtar kelimeler: Johari Penceresi, İletişim, Otel işletmeleri, Kişisel açılım, Geri bildirim</p>	<p>Araştırmanın temel amacı, otel işletmelerinde işgörenlerin iletişim düzeylerini Johari Penceresi modeli ile incelemek, buldukları iletişim boyutunu tespit etmek, Kişisel Açılım ve Geri Bildirim açısından demografik değişkenlere ait puan ortalamalarını karşılaştırmaktır. Veriler Antalya'da 5 yıldızlı otel işletmelerindeki işgörenden elden bırakma ve yüz yüze olarak anket formu aracılığıyla elde edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda işgörenden açık alan içerisinde bir yoğunlaşma olduğu bulunmuştur. Cinsiyet, medeni durum, yaş, çalışma süresi değişkenleri açısından kişisel açılım boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır fakat öğrenim durumu açısından anlamlı bir farklılık vardır. Geri bildirim boyutunda ise medeni durum, yaş, öğrenim durumu değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmaktadır fakat cinsiyet, çalışma süresi açısından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.</p>
Article Info	Abstract
<p>Research Article</p> <p>Received: 15 April 2022 Revised: 19 June 2022 Accepted: 22 July 2022</p> <p>Keywords: Johari Window, Communication, Hotel businesses, Self-disclosure, Feedback</p>	<p>The main purpose of the research is to examine the communication levels of the employees in hotel businesses with the Johari Window model, to determine the communication dimension they are in, and to compare the average scores of demographic variables in terms of Self-Disclosure and Feedback. The data were obtained from the employees in 5-star hotel businesses in Antalya through hand-off and face-to-face questionnaires. As a result of the analyzes made, it was found that there was a concentration of employees in the open area. In terms of gender, marital status, age, working time variables, there is no significant difference in the dimension of self-disclosure, but there is a significant difference in terms of educational status. In the feedback dimension, there is a significant difference in terms of marital status, age, and educational status variables, but there is no significant difference in terms of gender and working time.</p>

1. Giriş

İnsanlar, farklı gruplar ve ortamlar içerisinde bilerek, isteyerek veya farkında olmadan aralarında iletişim kurmaktadır ve bir karşılıklı etkileşim oluşturmaktadırlar. Yaşamı sürdürebilmek, bireylerle tanışmak, duygu ve düşünceleri aktarabilmek gibi çeşitli amaçlarla oluşan ve süren iletişimin, belirli bir gerçekleşme yeri ve zamanı yoktur. İnsanın var olduğu yer ve zamanlarda ihtiyaçları gidermek için gerçekleştirilen iletişim, yaşamın yapıtaşlarından birisidir. Toplum içerisinde insanların hayatlarını bir arada sürdürdükleri göz önüne alındığında iletişim, üzerinde durulması gereken bir faaliyet olarak nitelik kazanmaktadır. Bunun yanı sıra iletişim, gündelik yaşamın daha yaşanabilir, kesinti olmaksızın devam etmesi için en sık kullanılan bir araç olmaktadır ve arz ettiği önemden dolayı farklı zamanlarda çeşitli şekillerde tanımlanması yapılmıştır. İletişim; insanların birbirini anlama ve ihtiyaçlarını aktarma süreci (Üstün, 2004), karşılıklı olarak konuşma, dinleme ve bilgi, yorumları paylaşma (Hogan, 2012), insanları sosyal yapı içerisinde bir arada tutan, belirli bir uyumsal süreç dahilinde yaşamların devam

* Bu çalışmanın Etik Kurul Onayı, 06/12/2021 tarih ve 2100069762 sayılı karar ile Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu'ndan alınmıştır. Tüm sorumluluk yazara aittir.

Kaynak göster: Yaşar, E. (2022). Demografik değişkenler açısından işgörenlerin Johari Penceresi modeli. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8 (4), 363-375. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1192913>

etmesine katkı sunan etkileşim (Eroğlu, 2004), ifade etme, dinleme ve anlamayı kapsayan bir süreç (Banerji ve Dayal, 2005), kelimeler aracılığıyla fikirlerin değiş tokuşu (Kalla, 2005), bilgi, duygu ve arzuların gönderi aracılığıyla aktarma (Taylor ve Cooren, 1997), nefes almak gibi refleks olarak yapılan bir şey ve nasıl yapıldığı düşünülmeyen aile, arkadaşlarla, birçok kişiyle gerçekleştirilen bir faaliyet olarak tanımlanmaktadır (Campbell vd. 2020). Genel itibarıyla iletişim, insanlar arası bilgi içeriklerinin, duygu ve düşüncelerinin paylaşılmasıdır.

İletişim sosyal ortamlarda insanlar arası ilişkilerde önemli olmasının yanı sıra işletmeler içerisinde işgörenler için de önemli bir konudur. İşletmelerin başarılı bir işleyişi sürdürmesinde etkili bir unsur olan iletişim işgörenlerin performansını, tatmin düzeylerini, işe ve işletmeye bağlılıklarını, işten ayrılmaları gibi birçok konu üzerinde belirleyici rol oynamaktadır ve bu konular üzerine farklı hizmet sektörlerinde araştırmalar yapılmıştır (İnce ve Korkmaz, 2020; Jacobs vd. 2016; Karçioğlu vd. 2009; Verčić ve Vokić, 2017). İletişim, aynı zamanda işgörenler arasında sağlıklı bir ilişkinin oluşması, kaliteli ve fark yaratan bir hizmet sunumu gerçekleştirilmesi gibi hususlarda dikkat edilmesi gereken bir faktördür. Daha çok iletişim becerisi olarak ifade edilen bu faktörün özellikle işgörenlerde bir yetenek gibi var olması ve bu özelliğin geliştirilmesi hem işletme hem de işgörenler açısından farklılık yaratan bir fırsat yaratabilmektedir.

Johari Penceresi üzerine farklı alanlarda gerçekleştirilen araştırmalarda bireylerin kişisel açılım ve geri bildirimlerinin belirlenmesine odaklanıldığı görülmektedir. Johari Penceresi; bilgi ihtiyaçlarını incelemek (Shenton, 2007), örgütsel davranışları analiz etmek (Hase vd., 1999), öz farkındalığı geliştirmek (Jack ve Smith, 2007; South, 2007) gibi yönetim, sağlık ve eğitim gibi çeşitli alanlarda araştırmalara konu olmaktadır. Ulusal yazında ise Johari Penceresinin son dönemlerde araştırmalarda kullanıldığı görülmektedir. Kılıç ve Önen (2011) demografik özellikler kapsamında öğretmenlerin iletişim düzeyini incelemiş ve öğretmenlerin cinsiyeti, branşı gibi özelliklerde iletişim konusunda anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır. Yıldız (2013) geri bildirim ve kişisel farkındalık arasında ilişki olduğu sonucunu tespit etmiştir. Koca ve Erigüç (2017) sağlık çalışanlarına yönelik bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada yaş, cinsiyet ve eğitim seviyesi gibi değişkenler açısından kişisel açılım ve geri bildirim düzeylerinin anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Doğan ve Yıldız (2010) ise turist rehberlerinin iletişim düzeylerini Johari Penceresi ile incelemiştir. Bu çalışmada, turist rehberlerinin cinsiyet, eğitim durumu ve yaş gibi değişkenler açısından bilinmeyen alan içerisinde oldukları tespit edilmiştir.

İşgörenlerin iletişim düzeylerinin belirlenmesi ve daha sonra elde edilen verilere göre işgörenlerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi için insan kaynakları departmanı başta olmak üzere işletme tarafından farklı teknikler ve eğitim süreçleri ile birlikte işgörelere yardımcı olunması gerekliliği vardır. Bu gerekliliğe çözüm sunmak için geliştirilen Johari Penceresi ile ilgili araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir (Doğan ve Yıldız, 2010; Koca ve Erigüç, 2017). Otel işletmelerine yönelik gerek ulusal gerekse uluslararası yazında konunun çalışılmamış olması ve işgörenlerin hizmet sunumunda önemli bir konumda olmasından dolayı çalışmanın temel amacı bir iletişim modeli olan Johari Penceresi ile otel işletmesi işgörenlerinin iletişim düzeylerini tespit etmek, işgörenlerin demografik özelliklerine göre kişisel açılım ve geri bildirim boyutlarında farklılık olup olmadığını öğrenmek ve öneriler geliştirmektir.

İlgili literatür taraması gerçekleştirilerek konu hakkında kavramsal içerikler verilmiştir. Bir sonraki aşamada Antalya'da faaliyette bulunan 5 yıldızlı otel işletmelerinde işgörenlerden anket formu aracılığıyla elde edilen veriler istatistik programlarıyla analiz edilmiştir. Otel işletmesi işgörenlerinin iletişim düzeylerinin belirlendiği bu çalışmanın hem konu ile ilgili literatür boşluğuna bir katkı sunacağı hem de uygulama açısından otel işletmesi insan kaynakları departmanlarına işgörenlerin iletişim düzeylerinin tespit edilmesi ve geliştirilmesi bakımından yol göstereceği düşünülmektedir.

2. Johari penceresi

Karşılıklı olarak paylaşılan bilgi, duygu ve düşüncelerin çokluğuna, gizlilik derecesine, önem durumuna ve kalite seviyesine göre kişiler arası iletişimin düzeyi olumlu bir seyir izleyebilir veya tam tersi olarak gizlenme derecesinde engellenmeye yaklaşabilir. Johari Penceresi; kişiler arası iletişim düzeyini belirlemek, ölçmek ve bu bilgiler ile iletişim yapısını öğrenebilmek amacıyla geliştirilmiştir (Afolabi, 1993). Bu model gerek kişiler arası gerekse işletme ve kişi yani işgören arasındaki iletişim sorunlarının tespit edilerek giderilmesi ve gruplar arasında güven oluşturma gibi farklı işlevlerle de kullanılmaktadır. Johari Penceresi, kişinin kendisi ve diğerleri tarafından bilinen ve bilinmeyenler arasındaki etkileşimi tabulaştıran bir model olmasının yanı sıra hem bir eğitim aracı olarak hem de kişilerin farkındalıklarını ve anlama kapasitelerini artırmak için çeşitli ortamlarda deneysel bir araştırma olarak eğitimcilerin ve işletmelerin sıklıkla yararlandığı bir uygulamadır (Newstrom ve Rubenfeld, 1983). Ayrıca kişinin kendisini daha iyi tanıması ve iletişim becerilerini, eksiklerini öğrenmesi yoluyla bir kişisel gelişim aracı olarak da önemi olmasının yanı sıra işletmelerdeki gruplar arası iletişimin geliştirilmesi yoluyla grup

iletişimlerine de olumlu anlamda katkı sağlayacak düzeyde basit ve kullanışı olan bir modelidir.

Johari Penceresi kişinin kendisini nasıl bir şekilde gördüğünü ve başkalarının kişiyi nasıl gördüğünü bilme ve anlama fırsatı vermektedir. Johari Penceresi, kişi başkalarını tanıdıkça ve kendisi hakkında bilgi paylaşımında buldukça nasıl daha dışa açık bir yapıda olduğunun gösterimini yapmaktadır (Saxena, 2015). Bir nevi Johari Penceresi kişiyi iletişim açısından geliştirici ve yönlendirici bir faaliyette bulunmaktadır. İletişim başlığı altında kişilere olumlu katkılar sağlayan Johari Penceresi, bu katkıları model içerisinde var olan 4 alana göre yapmaktadır ve kişileri bu alanlara gruplandırmaktadır. Johari Penceresinin model olarak kavramsal yapısı, Şekil 1’de gösterildiği gibi 4 alana sahiptir (Luft, 1982). 4 alan yapı olarak eşit paya sahip olsa da kişilerin bilgi paylaşımı durumuna göre farklı yapılarla sahip olabilmektedir (Newstrom ve Rubenfeld, 1983). Alanların yapısal farklılığını değiştiren iki temel durum vardır. Bunlar; kişinin ve diğerlerinin bildiği veya bilmediği bilgi, duygu ve düşüncelerdir (Saxena, 2015). Bir başka deyişle her alanı oluşturan paylaşılan bilgi seviyesinin durumudur. Bilgi paylaşım veya paylaşmama düzeyine göre söz konusu Johari Penceresi alanları değişiklik göstermektedir.

Şekil 1. Johari Penceresi

Kaynak: Luft, 1982

Şekil 1’de görüldüğü üzere kişiler arası iletişimde bilgi veya bilgisizlik durumu Johari Penceresinde kişinin hangi alana denk geleceğini belirlemektedir (Luft, 1984). Aslında kişi, dört alan içerisinde hangisinde yer alacağına kendi karar vermektedir ve bu şekilde kişinin iletişim davranışları, tercihleri, eksiklikleri gibi hem sosyal hem de iş hayatında iletişim kurulması ve sürdürülmesinde önemli olan faktörlere yönelik ipuçları sunmaktadır (Uysal, 2003).

Johari Penceresini oluşturan dört alanın ve bu alanlarda yer alan kişilerin temel özellikleri şu şekildedir:

Açık alan: Bu alan serbest hareket alanı olarak da ifade edilmektedir. Kişinin kendisinin ve diğerlerinin bildiği bilgilerin etkileşimi ile oluşum göstermektedir (Luft, 1982). Açık alan, iki kişi arasında süren bir iletişim esnasında olması en çok istenilen alandır (Newstrom ve Rubenfeld, 1983) çünkü bilgiler paylaşıldıkça iletişim daha iyi bir seviyeye gelmektedir. Bu alandaki iletişim davranışları, bilgileri her bir kişiye açıktır ve bu yüzden herkes tarafından bu bilgiler bilinmekte ve kullanılmaktadır. Kişiler arasında veya işletme ile kişi arasında güven düzeyi arttıkça daha fazla bilgi paylaşımı özellikle de kişisel özel bilgilerin paylaşımı gerçekleşmektedir (Begane ve Nitán, 2019). Bu ise açık alanın genişlik kazanmasına katkı sunmaktadır. Açık alanda kişiler arasında bilgilerin yanı sıra sevgi, saygı, merak, hayal kırıklıkları gibi duygularda paylaşılabilir. Bu alandaki paylaşılan bilgi ve duygu içerikleri aslında kişilerin samimiyet ve güven durumlarına bağlı olarak ifade etmekten çekinmedikleri oldukça geniş kapsama sahiptir.

Açık alanda yer alan kişiler özgüvenleri yüksek ve buldukları sosyal grup ve arkadaşlık ortamlarında ön planda olan, hata yapma endişeleri olmayan, mutlu insanlardır (Doğan ve Yıldız, 2010). Bu kişilerin özgüveni yüksek olduğu ve herhangi bir endişesi olmadığı için iletişim süreçlerinde daha fazla aktif olan, paylaşmayı seven bir konumları vardır.

Kör alan: Bu alan kişinin bilmediği ve diğerlerinin bildiği varsayılan bilgiler ve duygulardan oluşmaktadır ve eğer kör alan daha büyük bir boyuta sahipse kişilerarası iletişimin kalitesi ve verimliliği daha sınırlı olmaktadır (Luft, 1982). Kör alanda kişinin farkına varmadığı fakat diğer kişilerin algıladığı ve çıkarım yoluyla elde ettiği bilgiler ve duygular çoğunlukla yer almaktadır (Doğan ve Yıldız, 2010). Örneğin kişinin kıskançlık durumu veya konuşma tarzı, üslubu, tavır gibi dışarıdan gözlem ile fark edilen izlenimler kör alanı oluşturmaktadır. Kör alanda yer alan kişiler kendi farkındalık düzeyleri düşük olan ve iletişim esnasında diğer kişilere karşı yanlış yapma potansiyeli olan, kendilerini karşı tarafa aktarmada tam anlamıyla başarılı olamayanlar olarak ifade edilebilmektedir.

Gizli alan: Kişinin kendisinin bildiği ve diğerlerinin bilmediği alandır (Luft, 1982). Bu alanda kişi kendisini diğerlerine anlatmadığı, paylaşmadığı sürece bilinmeyecek olan bilgi ve duygulardan oluşmaktadır. Burada kişiyi paylaşmaktan alıkoyan birtakım korkuları vardır. Kişi, diğerlerinin bilmediği duygu, düşünce ve bilgilerini ifade

etmeye başlarsa diğerlerinin kendisine karşı olumsuz bir bakış açısına sahip olabileceğini ve kötü tepkiler alabileceğini düşünerek sessiz kalmakta, paylaşmamakta ve diğerlerinden de geri bildirim alamamaktadır (Saxena, 2015). Bu nedenle gizli alandaki kişiler içine kapanık diye tabir edilen ve çoğu şeyi anlatmayan, iletişime az katılan olarak nitelendirilmektedir.

Bilinmeyen alan: Hem kişinin kendisinin hem de diğerlerinin bilgi, duygu ve düşünceleri bilmediği, paylaşmadığı ve farkında olmadığı alandır ama bu şeylerin varlığı kabul edilmektedir çünkü bunların bazıları iletişim süreci içerisinde eninde sonunda bilinmekte, paylaşılmakta ve farkına varılmaktadır (Luft, 1982). Kişinin bilinçaltında yer alan ve henüz kişi tarafından da tam anlamıyla keşfedilmemiş beceriler, duygular ve bilgiler bu alanda yer almaktadır (Chapman, 2003). Bilinmeyen alanın bir kişi için geniş olması toplumsal ve iş hayatında zorluklar yaşamasına sebebiyet verebilmektedir. Bu gerekçe ile bilinmeyen alanın alansal olarak küçültülmesi gerekmektedir fakat bu durum uzman desteği ile mümkün olabilmektedir (Hazar, 2009). Çünkü ifade edildiği üzere buradaki bilgi ve yetenekler kişinin bilinçaltında yer almaktadır ve kişinin bunları keşfedebilmesi için uzman desteğine ihtiyacına ve yardımına gereksinimi vardır.

Johari Penceresi modelinin varsayımına göre kişiler arası iletişimde açık alan daha geniş bir bölüme sahip olursa iletişimin kalitesi artmaktadır. Model dinamik yani her an değişebilen bir yapıya sahip olduğu için bilgi paylaşım paylaşılmama durumuna göre açık alanın ve diğer alanların yapısı değişiklik göstermektedir. İletişim sürecinde kişilerin açık alanda yer alabilmesinin iki yolu vardır. Bunlar; kişi kendisi hakkında diğerlerinin bilmediği ve diğerlerine paylaşmadığı bilgileri onlara anlatırsa Gizli Alan azalır Açık Alan artabilir veya kişi diğerleri hakkında bilgiyi elde etmek için ve onları tanımak için çaba gösterir ve bu başarılı olursa Kör Alan azalır Açık alan artabilir (Newstrom ve Rubenfeld, 1983). Sadece bu iki durumda değil diğer bütün olasılıklar içinde gerçekleşmesi zorunlu olan hareket kişiler arası bilgi paylaşımının karşılıklı olarak var olmasıdır.

Bir hizmet işletmesinde temel amaç işgörenlerin açık alanlarını genişletmek olmalıdır çünkü bu alan güvensizlik, çatışma, karışıklıkların çok az olduğu, kaliteli bir iletişim ve iş birliğinin sürdürüldüğü bölümdür (Saxena, 2015). Bu yüzden yöneticilerin ve insan kaynakları departmanlarının işgörenlerin birbirlerini daha iyi tanınması ve aralarında paylaşım yapabilmeleri için gerekli çalışmalarını, etkinlikleri yerine getirmeleri ve işgörenler arası iletişimde var olan sorunlara dikkat etmeleri gerekmektedir.

Kör, gizli ve bilinmeyen alanlardaki bilgi, duygu ve diğer içeriklerin hem kişi hem de diğerleri tarafından keşfedilmesi, karşılıklı olarak bilinmesi ve paylaşılması ile birlikte bireylerin kişilik gelişim süreci başarılı bir şekilde sürdürülür, ifade edilmek istenilenler daha net olarak anlaşılır, iletişim sorunları asgari düzeye indirilir ve sağlıklı bir güven ortamı oluşturulur (Fielding, 2014). Bu olumlu kazanımları hem iletişim taraflarının hem de işletmelerin dikkate alarak konunun önemini kavraması gerekmektedir.

Şekil 1'de gösterilen Johari Penceresi alanlarının oluşmasını ve alanlar arası geçişi meydana getiren iki temel kavram kişisel açılım ve geri bildirimdir (Luft, 1982). Kişisel açılım; kişinin, genellikle diğerleri tarafından bilinmeyen bilgi ve duygularını onlarla paylaşmasıdır. Bu bilgiler genel olabileceği gibi kişi için özel olarak nitelendirilen seviyede de olabilir (DeVito, 2015). Bir başka ifade edilmiş şekli ile kişisel açılım, diğerlerinin başka yol ve yöntemlerle bilmesi, keşfetmesi pek olası olmayan kişisel bilgilerin kişinin kendisi tarafından açığa çıkarılma faaliyetidir (Wood, 2010). Kişisel açılım; kişinin daha fazla dışarıya kendisini ifade etmesine olanak vermektedir ve karşılıklı bir süreçtir yani kişi kişisel açılım yaptıkça diğerleri hakkında daha fazla bilgi öğrenme şansı elde eder ve en önemlisi kişiler arası güvenin oluşmasına olanak sağlamaktadır. Bu yüzden kişisel açılım, iletişimin gelişmesinde ve sürdürülmesinde önemli bir konumdur.

Geri Bildirim ise diğerlerinin bilgi ve duygularının kişi tarafından öğrenilmesi olarak ifade edilmektedir (Luft, 1984). Bu sayede kişiler, diğerleri hakkında bilgileri elde ederek kör alanlarını azaltabilmektedir (Uysal, 2003). Ayrıca geri bildirim bir önemli katkısı da kişinin farkında olmadığı duygu ve davranışlarını öğrenme şansı vermesidir. Kişi, kendisini diğerlerinin bakış açısından nasıl algılandığını öğrenmek yoluyla fark edemediği bilgilere de erişebilmektedir (Atwater ve Waldman, 2007). Geri bildirim hem kişinin kendisi hakkında bilgi edinmesine hem de iletişimin sağlıklı bir yapıda sürdürülerek açık alanın genişlik kazanmasına katkısı bulunmaktadır.

3. Yöntem

Araştırmada anket formu kullanılmıştır. Anket formunun ilk bölümü katılımcıların demografik özelliklerine yönelik altı sorudan oluşmaktadır. İkinci bölümünde ise Roiger (2012) tarafından geliştirilen ve Yıldız (2013) tarafından Türkçeye uyarlanması yapılan Kişisel Açılım Envanteri kullanılmıştır. Envanter toplam on sorudan oluşmaktadır. On sorunun 5 tanesi Kişisel Açılım, 5 tanesi Geri Bildirim hakkında bilgi vermektedir ve her soruda A ve B olmak üzere iki seçenek katılımcıya sunulmaktadır. Katılımcının A ve B seçenekleri arasında kullanması

gereken 5 puanı mevcuttur. Yapılan puanlamalar sonucunda Kişisel Açılım ve Geri Bildirim düzeylerinin hesaplanması yapılmaktadır. Kişisel Açılım ve Geri Bildirim boyutları 25 puan üzerinden değerlendirilmektedir.

Kişisel Açılım: Soru 1'in A seçeneği, soru 2, 3, 4 ve 10'un B seçeneklerine verilen puanlar ile hesaplanmaktadır. Bu şekilde katılımcıların Kişisel Açılım düzeyleri belirlenmiş olmaktadır.

Geri Bildirim: Soru 5, 7 ve 8'in B, soru 6 ve 9'un A seçeneklerine verilen puanlar ile hesaplanmaktadır. Bu şekilde katılımcıların Geri Bildirim düzeyleri belirlenmiş olmaktadır.

Araştırmanın evreni, Antalya'da faaliyette bulunan otel işletmelerindeki işgörenler olarak belirlenmiştir fakat söz konusu işgörenlerin hepsine ulaşmak zaman ve maddi faktörler açısından mümkün olmadığı için örneklem seçme yöntemi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini Antalya'daki 5 yıldızlı otel işletmelerindeki işgörenler oluşturmaktadır. İşgörenlerin, müşterilerle sürekli bir şekilde iletişim içerisinde olması ve bu iletişim düzeyinin kalitesinin müşteri memnuniyetinde önem arz etmesi nedeniyle araştırma örneklemini otel işletmelerindeki işgörenler oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri anket formu kullanılarak 6-10 Şubat 2022 dönemi içerisinde elden bırakma ve yüz yüze bir şekilde yargısal örnekleme yöntemi ile toplanmıştır. 414 anket formu elde edilmiştir ancak geçerli anket sayısı 386 adettir.

Anket formu aracılığıyla elde edilen verilerin analizinde SPSS 22 programı kullanılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek için frekans analizi gerçekleştirilmiştir. İki grup arasındaki ortalamalardaki farklılığı tespit etmek için t testi ve bağımsız ikiden fazla grubun ortalamalardaki farklılıklarını belirlemek için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2018). Kişisel açılım ve geri bildirim boyutları için normal dağılım varsayımı Kolmogorov-Smirnov testi ile gerçekleştirilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri, kişisel açılım boyutunda (-,335 ve -,155), geri bildirim boyutunda (-,088 ve -,193) olarak belirlenmiştir. Katılımcıların Kişisel Açılım ve Geri Bildirim puan ortalamaları ile Johari Penceresi alanları belirlenmiştir.

3.1. Katılımcıların demografik özellikleri

Tablo 1'de görüldüğü üzere katılımcıların cinsiyet dağılımının birbirine yakın olduğu gözükmekte iken %37'nin (143 kişi) 18-25 yaş aralığında, %66,6'nın (257 kişi) bekar, %44,6'nın (172 kişi) lisans mezunu, %27,5'nin (106 kişi) sektörde 4-6 yıl çalışma deneyimine sahip olduğu, %37,6'nın (145 kişi) servis-yiyecek-içecek departmanında çalıştığı bulgularla ortaya konulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

<i>Cinsiyet</i>	<i>Frekans (n)</i>	<i>Yüzde (%)</i>	<i>Medeni durum</i>	<i>Frekans (n)</i>	<i>Yüzde (%)</i>
Erkek	197	51	Bekar	257	66,6
Kadın	186	49	Evli	129	33,4
Toplam	386	100	Toplam	386	100
<i>Yaş</i>			<i>Eğitim durumu</i>		
18-25	143	37	İlköğretim	30	7,8
26-29	104	26,9	Lise	87	22,5
30-34	51	13,2	Ön Lisans	66	17,1
35-39	48	12,4	Lisans	173	44,6
40 ve üzeri	40	10,4	Lisansüstü	30	8,1
Toplam	386	100	Toplam	386	100
<i>Sektörde çalışma süresi</i>			<i>Çalışılan departman</i>		
1 Yıldan Az	62	16,1	Servis-Yiyecek-İçecek	145	37,6
1-3 Yıl	89	23,1	Önbüro	68	17,6
4-6 Yıl	106	27,5	Kat Hizmetleri	57	14,8
7-9 Yıl	77	19,9	Muhasebe	22	5,7
10 ve Üzeri	52	13,5	Satış-Pazarlama	28	7,3
Toplam	386	100	İnsan Kaynakları	15	3,9
			Diğer	51	13,2
			Toplam	386	100

4. Bulgular

Tablo 2 incelendiğinde işgörenlerin %46'sı (178 kişi) Johari Penceresi modelinde açık alan içerisinde yer almaktadır. Müşterilerle iletişimin son derece önem arz ettiği, müşteri hizmetlerinin kaliteli bir şekilde gerçekleştirilmesinin ön planda olduğu otel işletmelerinde neredeyse katılımcıların yarısına yakın bir kesiminin açık alanda olması oldukça iyi bir gösterge olarak ifade edilebilmektedir çünkü açık alanda yer alan işgörenler iletişim konusunda çevresine karşı olumlu, kolay bir şekilde iletişim kuran veya iletişime dahil olan ve kendine güvenme

konusunda rahat konumda olan işgörenlerdir. Bu temel nitelikler ise müşterilerle iletişim kurulup sürdürülmesinde oldukça önemli olmaktadır.

Tablo 2. Johari Penceresine göre işgörenlerin dağılımı

Boyutlar	n	%
Açık	178	46
Kör	57	15
Gizli	85	22
Bilinmeyen	66	17
Toplam	386	100

İşgörenlerin %15'si (57 kişi) Johari Penceresinde kör alan içerisinde bulunmaktadır. Bu alanda yer alan işgörenler çevresindeki iş arkadaşları tarafından bilinen fakat işgörenin kendisinin farkında olmadığı duygulara sahiptir. Bu işgörenler kendilerini gizleme odaklı hareket eden ancak hata yapmaya müsait bireylerdir. İletişim konusunda sıkıntı yaşama potansiyeli olan bu işgörenler kendilerini ifade etme noktasında düşük seviyede oldukları için müşterilerle fazla yüz yüze gelmek istememektedir.

Gizli alanda yer alan işgörenlerin %22'si (85 kişi) ise kendi özelliklerini ve duygularının farkında olan ve bilenlerdir ancak diğer işgörenlerin bunları öğrenmemesi için daha az iletişim kurmaktadır çünkü diğer işgörenlerin kendilerine karşı negatif bir tutum içerisinde olacakları düşüncesi hakimdir. Bu yüzden gizli alanda yer alan işgörenler genellikle iç dünyalarında kapanık, sessiz bireylerdir. Gizli alandaki işgörenlerin müşterilerle iletişim ve ilişki düzeyi daha belirli sınırlar içerisinde gerçekleşmektedir.

İşgörenlerin %17'si (66 kişi) iletişimin oldukça sınırlı ve bilinmezliklerin hâkim olduğu bilinmeyen alan içerisinde yer almaktadır. Bu işgörenler kendilerine dair birçok şeyi bilmemektedir, keşfedilmeyi bekleyen özellikleri vardır. Bilinmeyen alanda yer alan işgörenlerin hem sosyal hem de iş yaşamları iletişim eksikliğinden dolayı sorunlu bir yapıya dönebilmektedir.

Tablo 3. Cinsiyet değişkenine göre Johari Penceresi dağılımı

Cinsiyet	Boyutlar			
	Açık	Kör	Gizli	Bilinmeyen
Kadın	%51	%15	%20	%14
Erkek	%42	%15	%24	%19

Tablo 3'de cinsiyet değişkenine göre Johari Penceresi alanları dağılımı gösterilmektedir. Kadın işgörenlerin %51'i açık alanda yer alırken erkek işgörenlerde bu oran %42'dir. Bilinmeyen ve gizli alanda ise erkek işgörenlerin kadın işgörene göre üstünlüğü gözükmemektedir. Bu sonuçlara göre kadın işgörenlerin erkeklere göre iletişime daha açık oldukları ve iletişim yeteneklerinin iyi olduğu ifade edilebilmektedir.

Tablo 4. Cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	n	Ortalama	Std. sapma	t	df	p
Kişisel açılım	Kadın	189	2,92	1,04	-1,215	384	,225
	Erkek	197	3,05	1,12			
Geri bildirim	Kadın	189	2,76	1,12	-1,381	384	,168
	Erkek	197	2,91	1,01			

Tablo 5. Yaş değişkenine göre Johari Penceresi dağılımı

Yaş	Boyutlar			
	Açık	Kör	Gizli	Bilinmeyen
18-24	%44	%14	%25	%17
25-29	%36	%20	%24	%20
30-34	%55	%18	%15	%12
35-39	%52	%8	%25	%15
40 ve üzeri	%62	%7	%13	%18

Kişisel açılım ve geri bildirim boyutlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini öğrenebilmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Tablo 4 incelendiğinde, kişisel açılım boyutu açısından kadın (Ort.=2,92) ve erkek (Ort.=3,05) işgörenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p=.22). Geri bildirim boyutu açısından da kadın (Ort.=2,76) ve erkek (Ort.=2,91) işgörenler arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir (p=.16).

Yaş gruplarının Johari Penceresine göre boyutsal dağılımı Tablo 6'da ifade edilmektedir. Bütün yaş gruplarında açık alanda yer alan işgören sayısı daha yüksek düzeydedir. Kör alanda en düşük oran 40 ve üzeri yaşındaki işgörene, en yüksek oran 25-29 yaş arasındaki işgörene aittir. Bilinmeyen alanda ise en az düzeyde 30-34 yaş arası %12 ile yer almaktadır. Sonuçlarda da görüldüğü gibi işgörenden yaş seviyeleri yükseldikçe iletişim becerilerinin daha geliştiği ifade edilebilir. Özellikle çalışma yaşamında edindikleri tecrübelerle birlikte gerek iş arkadaşları ile gerekse müşterilerle iletişim becerileri iyileşmekte, yaklaşım düzeyleri ve farkındalıkları artabilmektedir.

Tablo 6. Yaş değişkenine göre Anova testi sonuçları

Faktörler	Yaş	Ortalama	Std. sapma	F	p
Kişisel açılım	18-24	3,01	1,06	,640	,634
	25-29	3,05	1,12		
	30-34	2,77	1,09		
	35-39	2,98	1,08		
	40 ve üzeri	3,03	1,03		
Geri bildirim	18-24	2,89	1,02	2,70	,030
	25-29	3,06	1,01		
	30-34	2,60	1,12		
	35-39	2,70	1,11		
	40 ve üzeri	2,56	1,16		

Gerçekleştirilen Anova testi sonuçlarına göre yaş değişkeni açısından kişisel açılım boyutunda yaş değişkeni açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p=,63$) fakat geri bildirim boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p=,03$). 25-29 yaş arasındaki işgörenden (Ort.=3,06) geri bildirim ortalaması 30-34 (Ort.=2,60) ve 40 ve yaş üzerindeki (Ort.=2,70) işgörenden ortalamasından daha yüksektir.

Tablo 7. Medeni durum değişkenine göre Johari Penceresi dağılımı

Medeni durum	Boyutlar			
	Açık	Kör	Gizli	Bilinmeyen
Evli	%57	%11	%20	%12
Bekar	%40	%17	%23	%20

Tablo 7'e bakıldığında hem evli hem de bekarlar işgörenden açık alanın daha yüksek bir orana sahip olduğu görülmektedir. Her iki grupta iletişim açısından olumlu bir durumdadır. Bekar işgörenden kör, gizli ve bilinmeyen alanların evli işgörenden göre daha fazla alan kapsadığı görülmektedir. Bu durum, bekar işgörenden evli işgörenden oranla geri bildirim konusunda daha tutucu olduklarına işaret etmektedir. İletişimin sürmesi konusunda bekar işgörenden daha çekimser kalmaktadır. Bu durum t testi sonuçları ile de desteklenmektedir.

Tablo 8. Medeni durum değişkenine göre t testi sonuçları

Faktörler	Medeni durum	n	Ortalama	Std. sapma	t	df	p
Kişisel açılım	Evli	129	2,90	1,02	-1,12	384	,263
	Bekar	257	3,03	1,11			
Geri bildirim	Evli	129	2,59	1,11	-3,13	384	,002
	Bekar	257	2,96	1,03			

Kişisel açılım ve geri bildirim boyutlarının medeni duruma göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Kişisel açılım boyutu açısından evli (Ort.=2,90; SS=1,029) ve bekar (Ort.=3,03; SS=1,111) işgörenden arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=,26$). Geri bildirim boyutu açısından ise evli (Ort.=2,59; SS=1,110) ve bekar (Ort.=2,96; SS=1,033) işgörenden arasında anlamlı bir fark gözlenmiştir ($p=,00$). Bekar işgörenden geri bildirim evli işgörenden göre daha yüksektir.

Tablo 9. Eğitim durumu değişkenine göre Johari Penceresi dağılımı

Eğitim durumu	Boyutlar			
	Açık	Kör	Gizli	Bilinmeyen
İlköğretim	%87	%0	%10	%0,3
Lise	%57	%17	%14	%12
Ön Lisans	%54	%14	%17	%15
Lisans	%32	%13	%31	%24
Lisansüstü	%31	%34	%21	%14

Eğitim değişkenine göre Johari Penceresi dağılımında ilköğretim mezunu olan işgörenlerin açık alan dağılımı dikkat çekmektedir. İlköğretim eğitim durumunda olan işgörenlerin sektöre ve genel anlamda iş yaşamına girişleri daha erken olduğu için iletişim seviyeleri ve karşılıklı bilgi paylaşımı olumlu anlamda gelişme göstermektedir. Aynı durum lise ve ön lisans mezunu olan işgörenlerde de geçerlidir. Lisans ve yüksek lisans eğitimi olan işgörenler ise iletişim ve bir şeyler paylaşma konusunda daha tutucu bir konumda yer almaktadır. Tablo 6’da görüleceği gibi her iki kategoride yer alan işgörenlerin boyut dağılımlarında oldukça dengeli bir durum söz konusudur.

Tablo 10. Eğitim durumu değişkenine göre Anova testi sonuçları

Faktörler	Eğitim	Ortalama	Std. sapma	F	p
Kişisel açılım	İlköğretim	2,55	,893	5,504	,000
	Lise	2,80	,916		
	Ön Lisans	2,75	1,15		
	Lisans	3,25	1,13		
	Lisansüstü	2,92	,917		
Geri bildirim	İlköğretim	2,15	1,02	5,980	,000
	Lise	2,64	1,01		
	Ön Lisans	2,81	1,12		
	Lisans	2,01	1,11		
	Lisansüstü	3,18	1,16		

Tek yönlü anova testi sonucuna göre eğitim değişkeni açısından hem kişisel açılım ($p=,00$) hem de geri bildirim ($p=,00$) boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Kişisel açılım açısından lisans mezunu işgörenlerin (Ort.= 3,25) ortalaması ön lisans (Ort.=2,75), lise (Ort.= 2,80) ve ilköğretim (Ort.= 2,55) mezunu işgörenlerin ortalamasından daha yüksektir. Geri bildirim boyutunda ise lisans (Ort.= 3,01), ön lisans (Ort.=2,81), lisansüstü (Ort.= 3,18) mezunu işgörenlerin ortalaması ilköğretim (Ort.=2,15) mezunu işgörenlerin ortalamasından daha yüksektir.

Tablo 11. Çalışma süresi değişkenine göre Johari Penceresi dağılımı

Çalışma süresi	Boyutlar			
	Açık	Kör	Gizli	Bilinmeyen
1 yıldan az	%43	%18	%23	%16
1-3 yıl	%44	%14	%25	%17
4-6 yıl	%49	%18	%20	%13
7-9 yıl	%49	%11	%22	%18
10 ve üzeri	%42	%12	%21	%25

Çalışma süresi değişkenine göre Johari Penceresi dağılımı Tablo 11’de gösterilmektedir. Sonuçlara göre çalışma süresi kategorilerinin hepsinde de açık alan en fazla konumda olmakla birlikte 4-6 yıl ve 7-9 yıl çalışma süresinde bulunan işgörenlerin iletişim becerilerinin daha iyi boyutta olduğu ifade edilebilir ancak genel anlamda bir hizmet sunumunun gerçekleştiği ve müşteri memnuniyetinin ön planda olduğu otel işletmelerinde çalışma süreleri değişse de işgörenlerin iletişime verdikleri önem aynı şekilde sürmekte olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 12. Çalışma süresi değişkenine göre Anova testi sonuçları

Faktörler	Eğitim	Ortalama	Std. sapma	F	p
Kişisel açılım	1 yıldan az	2,99	1,09	1,653	,160
	1-3 yıl	2,91	1,05		
	4-6 yıl	2,85	1,17		
	7-9 yıl	3,04	1,08		
	10 ve üzeri	3,30	,891		
Geri bildirim	1 yıldan az	2,78	,993	,953	,434
	1-3 yıl	2,97	1,09		
	4-6 yıl	2,78	1,06		
	7-9 yıl	2,71	1,05		
	10 ve üzeri	2,98	1,17		

Tablo 12’de tek yönlü Anova testi sonucuna göre çalışma süresi değişkeni açısından hem kişisel açılım ($p=,16$) hem de geri bildirim ($p=,43$) boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır. Tablo 13 incelendiğinde bütün departmanlarda açık alanın üstün olduğu gözükmektedir. Özellikle kat hizmetlerinin açık alanı en yüksek düzeye sahip olmakla birlikte bilinmeyen ve kör alanı en düşük olarak yer alması dikkat çekicidir. Kat hizmetleri departmanındaki işgörenlerin iletişim düzeylerinin daha iyi olduğu söylenebilmektedir. Önbüro departmanındaki

işgörenlerin bilinmeyen alanının ise en yüksek çıkması önem arz etmektedir çünkü müşterilerle daha sık karşılaşan bu işgörenlerin gizli ve bilinmeyen alanlarının daha düşük çıkması beklenmektedir.

Tablo 13. Departman değişkenine göre Johari penceresi dağılımı

Departman	Boyutlar			
	Açık	Kör	Gizli	Bilinmeyen
Servis-Yiyecek-İçecek	%42	%16	%23	%19
Önbüro	%43	%11	%23	%23
Kat Hizmetleri	%68	%9	%16	%7
Muhasebe	%45	%23	%18	%14
Satış-Pazarlama	%46	%18	%14	%22
İnsan Kaynakları	%40	%27	%20	%13
Diğer	%39	%14	%31	%16

5. Tartışma ve sonuç

Bu çalışmada Johari Penceresi kullanılarak işgörenlerin iletişim düzeyleri belirlenmeye ve demografik değişkenler açısından nasıl bir farklılık olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Yapılan analizler sonucunda işgörenlerin önemli bir kısmının açık alan içerisinde olduğu bulunmuştur. Bu bulgu otel işletmeleri için iyi bir durum göstergesi olabilir ancak kör, gizli ve bilinmeyen alanlarda yer alan işgörelere de dikkat çekilmesi gerekmektedir.

Cinsiyet değişkeni açısından Johari Penceresi incelendiğinde kadın işgörenlerin açık alan boyutunun erkek işgörelere göre daha geniş ve bilinmeyen alanında daha düşük olduğu belirlenmiştir. Doğan ve Yıldız'ın (2010) gerçekleştirmiş olduğu çalışmada da kadın rehberlerin açık alan boyutunun erkeklere göre daha yüksek olduğu ve erkek rehberlerinde bilinmeyen alan boyutunun daha geniş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar ile doğrultusunda kadın işgörenlerin iletişim becerilerinin daha iyi bir seviyede olduğu, erkek işgörenlerin ise iletişime daha mesafeli oldukları görülmektedir.

Kişisel açılım ve geri bildirim ortalamalarında cinsiyet değişkeninde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kılıç ve Önen'de (2011) gerçekleştirdikleri çalışmada cinsiyet açısından benzer bir bulguya ulaşılmıştır. Ancak ortalamalar karşılaştırıldığında erkek işgörenlerin ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Özellikle geri bildirim puanı erkek işgörenlerin daha yüksek seviyededir. Koca ve Erigüç (2017) hizmet sektöründe yapmış oldukları çalışmada erkek işgörenlerin geri bildirim puanları daha yüksek düzeyde bulunmuştur. Uysal (2003) ise erkek işgörenlerin hem kişisel açılım hem de geri bildirim ortalamalarının kadın işgörelere göre yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Evli işgörenlerin açık alan boyutu bekar işgörelere göre daha yüksek düzeydedir. Bekar işgörenlerin ise iletişimin daha sınırlı olduğu kör, gizli ve bilinmeyen alanları daha geniş olmakla birlikte medeni durum değişkeni açısından kişisel açılım boyutunda anlamlı bir fark bulunmamıştır. Benzer şekilde Koca ve Erigüç (2017), Kılıç ve Önen (2011) medeni durum açısından anlamlı bir farklılık sonucuna ulaşmamıştır. Fakat bu çalışmada geri bildirim boyutunda evli ve bekar işgörenler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bekar işgörenlerin iletişimde geri bildirim verme düzeylerinin daha iyi olduğu yorumu yapılabilmektedir. Evli işgörenlerin ise iletişimi başlatan taraf olarak kişisel açılım düzeyleri daha üst konumdadır.

Yaş açısından bütün düzeylerde açık alanın yoğun olduğu fakat yaşın yükselmesi ile birlikte açık alanın daha da genişlik kazandığı ve kişisel açılım ile geri bildirim daha etkin kullanıldığı görülmektedir. Nair vd. (2011) iletişimde yaşın pozitif bir etkiye sahip olmadığı ifade ederken ancak Wang vd. (2015) geri bildirim konusunda yaş açısından farklılıklar olduğunu dile getirmişlerdir. Xie ve Kang (2015)'da yaş değişkenine göre iletişim düzeylerinde anlamlı farklılıklar bulmuştur ve yaş olarak büyük olan kişilerin daha fazla iletişim ve bir şeyler paylaşma içerisinde olduklarını ifade etmiştir. Uysal (2003) ise yaşa bağlı olarak iletişimin farklı seviyelerde olabileceğini belirtmiştir.

Eğitim değişkeninde boyutların dağılımında ilköğretim mezunu işgörenler adına olumlu bir durum bulunmaktadır. Bu işgörenlerin iletişim becerileri oldukça iyi bir konumda yer almaktadır. Bu farklılıkta ilköğretim mezunu bireylerin iş yaşamına erken başlaması ile birlikte iletişim pratiklerinin geliştiği ifade edilmektedir. Önbüro, satış pazarlama, insan kaynakları gibi departmanlardaki işgörenlerin müşterilerle daha sık ilişki içerisinde olması nedeniyle iletişim seviyelerinin daha iyi olması beklenen bir sonuç olarak yorumlanabilmekte iken kat hizmetlerinin açık alan boyutu daha yüksek çıkmıştır. Kat hizmetlerindeki işgörenler hem iletişimi başlatma ve sürdürme hem de kendileri hakkında bilgileri iş arkadaşlarına paylaşma konusunda pozitif bir tutuma sahiptir.

Otel işletmesi yöneticilerinin ve insan kaynakları departmanının başlıca amaçlarından biri işgörenlerin açık

alanlarını genişletmek olmalıdır çünkü açık alan güvenin yer edindiği, çatışmaların az olduğu, karışıklıkların ve yanlış anlaşılmanın çok az olarak gerçekleştiği, kaliteli bir iletişimin meydana geldiği, yardımlaşmanın devam ettiği boyuttur. Bu yüzden otel işletmesi yöneticilerinin ve insan kaynakları departmanlarının işgörenlerin birbirlerini daha iyi tanıyabilmesi, paylaşımda bulunabilmeleri için gerekli çalışmaları gerçekleştirmeleri ve işgörenler arası iletişimde var olan problemlere önem vermeleri gerekmektedir.

Bu kapsamda, Johari Penceresi modelinin otel işletmelerinde işgörenlerin iletişim düzeylerinin belirli dönemler itibarıyla ölçülmesi önerilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre hem departmanlar arası hem de işgörenlerin bireysel iletişim düzeyleri hakkında geliştirici programlar düzenlenmelidir. Bu programlar aynı zamanda müşterilerin daha zengin bir hizmet deneyimi almalarına ve hizmet memnuniyet düzeyinin artmasına, bu şekilde otel işletmesinin belirli bir imaj edinmesine de katkı sağlayabilir. Bu yüzden otel işletmelerinde iletişimi teşvik edecek politikalar ve yönlendirmeler oluşturulmalı, çeşitli etkinlikler ile işgörenlerin birbirlerini daha iyi tanıması sağlanmalı ve işgörenlerin işletme içi sorunları ciddiye alınarak çözüm getirilmelidir.

Johari Penceresi gelecek çalışmalarda da işgörenler açısından demografik değişkenler özelinde farklı örneklemelerle birlikte çalışılarak var olan sonuçlar zenginleştirilebilir ve işgörenler açısından karşılaştırma yapılmasına imkân verebilir. Benzer şekilde yöneticiler açısından da benzer bir çalışma gerçekleştirilebilir. Akademisyenler özelinde de Johari Penceresi uygulanabilir. Böylelikle, akademisyenlerin iletişim düzeyleri öğrenilerek bilgi paylaşımına yönelik tutumları belirlenebilir. Ayrıca turizm eğitimi alan öğrencilere Johari Penceresi modeli uygulanabilir ve sektörde bir işgören olarak yer alacak öğrencilerin iletişim durumları belirlenerek ileride oluşması muhtemel sorunlar önceden engellenebilir. Bu çalışmanın temel sınırlılığı, araştırma verilerinin sadece Antalya'daki 5 yıldızlı otel işletmelerindeki işgörenlerden elde edilmesidir. Sonraki çalışmalarda kurumsal yapı ve örgüt kültürünün işgörenlerin iletişim düzeyine etkisini belirlemek için diğer otel işletmesi türlerinden de veri toplanması söz konusu olabilir.

Yazarların katkı oranı beyanı

Yazar bu makalenin veri toplama, veri analizi, raporlaştırma ve diğer aşamalarından, yazar sorumlu olduğunu beyan eder.

Çıkar çatışması

Bu çalışmada yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması belirtilmemiştir.

Etik kurul onayı

Bu çalışmanın Etik Kurul Onayı, 06/12/2021 tarih ve 2100069762 sayılı karar ile Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu'ndan alınmıştır. Tüm sorumluluk yazara aittir.

Kaynakça

- Afolabi, M. (1993), Application of Johari communication awareness model to special libraries management, *Library Management*, 14(1), 24-27.
- Atwater, L.E., & Waldman, D. A. (2007). *Leadership, feedback and Open Communication Gap*. New York: Psychology Press.
- Banerji, A., & Dayal, A. (2005). A study of communication in emergency situations in hospitals. *Journal of Organizational Culture, Communications and Conflict*, 9(2), 35-45.
- Begau, C. N., & Nitán, M. M. (2019). *The Johari Window: A Model of Feedback and Self disclosure in Training*. (<https://studylib.net/doc/8072222/the-johari-window--a-model-of-feedback-and-selfdisclosure-in> adresinden erişildi), (Erişim tarihi: 2.2.2022).
- Campbell, S., Campbell-Phillips, S., & Phillips, D. (2020). Lack of Communication between Management and Employees. *SIASAT*, 5(3), 32-39.
- Chapman, A. (2003). Johari Window Model. www.businessballs.com. (Erişim tarihi: 2.2.2022)
- DeVito, J. (2015). *Human Communication*. New York. Pearson Education.
- Eroğlu, F. (2004). *Davranış Bilimleri*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Fielding, M. (2014). *Effective Communication in Organizations*. Cape Town: Juta Co. Ltd.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık
- Doğan, H., & Yıldız, S. (2010). Profesyonel Turist Rehberlerinin Demografik Değişkenlerine Göre Johari Modeli. *V. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, Nevşehir, 27-30.
- Hase, S., Davies, A., & Dick, B. (1999). *The Johari Window and the dark side of organizations*. Southern Cross University.

- Hazar, A. (2009). *Rekreasyon ve Animasyon*, Detay Yayıncılık.
- Hogan, K. (2012). *Konuşarak İknâ Psikolojisi*. (P. Bolat, Çev.) Melisa Matbaacılık, Yakamoz Kitap.
- İnce, C. & Korkmaz, A. (2020). Beden dili iletişimi ile işgören motivasyonu arasındaki ilişki; Bişkek otellerinde bir araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 2, 432-463.
- Jack, K., & Smith, A. (2007). Promoting self-awareness in nurses to improve nursing practice. *Nursing standard*, 21(32),47-52.
- Jacobs, M. A., Yu, W., & Chavez, R. (2016). The effect of internal communication and employee satisfaction on supply chain integration. *International Journal of Production Economics*, 171, 60-70.
- Kalla, H. K. (2005). Integrated internal communications: a multidisciplinary perspective. *Corporate Communications: An International Journal*. 10(4), 302-314.
- Karçioğlu, F., Timuroğlu, K., & Çınar, O. (2009). Örgütsel İletişim ve İş Tatmini İlişkisi–Bir Uygulama. *İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi-Yönetim*, 20(63),59-76.
- Kılıç, E.D. & Önen, Ö. (2011). Öğrenen Örgütlerde Johari Penceresi Burdur Örneklemini. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(5),1-13.
- Koca, G. Ş., & Erigüç, G. (2017). Sağlık Çalışanlarının Kişisel Açılım ve Geri Bildirim Düzeylerinin Johari Penceresi Modeli ile Değerlendirilmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (64), 343-367.
- Luft, J. (1982). *The Johari Window: A Graphic Model of Awareness in Interpersonal Relations*. NTL Reading Book for Human Relations Training.
- Luft, J. (1984). *Group Process: An Introduction to Group Dynamics*. Mayfield Publishing Co.
- Nair, S. K., & Naik, N. S. (2011). The Johari Window: a comparative study of public sector and private sector executives in India. *International Journal of Indian Culture and Business Management*, 4(1), 13-29.
- Newstrom, J. W., & Rubenfeld, S. A. (1983). The Johari window: A reconceptualization. *Developments in Business Simulation and Experiential Learning*. 10, 117-120.
- Saxena, P. (2015). Johari Window: An effective model for improving interpersonal communication and managerial effectiveness. *SIT Journal of Management*, 5(2), 134-146.
- Shenton, A. K. (2007). Viewing information needs through a Johari Window. *Reference Services Review*. 35, 487–496.
- South, B. (2007). Combining mandala and the Johari Window: An exercise in self-awareness. *Teaching and Learning in Nursing*, 2(1), 8-11.
- Taylor, J. R., & Cooren, F. (1997). What makes communication ‘organizational’? How the many voices of a collectivity become the one voice of an organization. *Journal of pragmatics*, 27(4), 409-438.
- Uysal, G. (2003). Rol Farklılaşmasının İletişime Etkisi ve Johari Modeli. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(1), 137-147.
- Üstün, B. (2005). Çünkü İletişim Çok şeyi Değiştirir! *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(2), 88-94.
- Verčić, A. T., & Vokić, N. P. (2017). Engaging employees through internal communication. *Public Relations Review*, 43(5), 885-893.
- Yıldız, F. (2013). *Yöneticilerin algılanan sahte ve gerçek dönüşümcü liderlik davranışlarını ayırt etmede maknyavelizm ile kişisel açılım ve geri bildirim etkileri*. (Yayınlanmış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Xie, W., & Kang, C. (2015). See you, see me: teenager’s self-disclosure and regret of positing on social network site. *Computers in Human Behavior*, 52, 598-402.
- Wang, M., Burlacu, G., Truxillo, D., James, K., & Yao, X. (2015). Age differences in feedback reactions: The roles of employee feedback orientation on social awareness and utility. *Journal of Applied Psychology*, 100(4), 1296.
- Wood, J. (2010). *Interpersonal Communication; Everyday Encounters*. Boston: Wadsworth.

Extended abstract

Purpose

The main purpose of the research is to examine the communication levels of the employees in hotel businesses with the Johari Window model, to determine the communication dimension they are in, and to compare the average scores of demographic variables in terms of Self-Disclosure and Feedback.

Methodology

The questionnaire was used in the study. The first part of the questionnaire form consists of six questions for the demographic characteristics of the participants. In the second part, the Self-Disclosure inventory adapted into Turkish by Yıldız (2013) was used. The universe of the research was determined as the employees in the hotel businesses operating in Antalya, but since it is not possible to reach all the employees in question in terms of time and financial factors, the sampling method was carried out. The sample of the research consists of employees working in 5-star hotels in Antalya. The data of the research were collected by using the questionnaire form in the period of 6-10 February 2022 by hand-off and face-to-face sampling method. 414 questionnaires were obtained, but the number of valid questionnaires is 386.

SPSS 22 program was used in the analysis of the data obtained through the questionnaire form. Frequency analysis was performed to determine the demographic characteristics of the participants. Independent sample t-test was used to determine the difference in the means between the two groups, and a one-way analysis of variance was performed to determine the differences in the means of more than two groups.

Findings

While the gender distribution of the participants seems to be close to each other, %37 (143 people) are between the ages of 18-24, %66.6 (257 people) are single, %44.6 (172 people) are undergraduates, %27,5 (106 people) have 4-6 years of working experience in the sector, %37.6 (145 people) are in the service-food-beverage department.

In the Johari Window model, %46 of the employees (178 people) are in the open area, %15 (57 people) are in the blind area, %22 (85 people) are in the hidden area, %17 (66 people) are in the unknown area. While %51 of female employees open area, this rate is %42 for male employees. There was no significant difference between male and female employees in terms of personal opening and feedback dimensions. In all age groups, the number of workers in the open area is higher. The lowest rate in the blind area belongs to the employees aged 40 and over, and the highest rate belongs to the employees aged 25-29. There was no significant difference in terms of age variable in the dimension of personal opening, but it was concluded that there was a significant difference in the dimension of feedback. Married employees have a larger open and hidden area size than single employees, and a smaller unknown and blind area. There was no significant difference between married and single employees in terms of personal opening dimension. In terms of feedback dimension, a significant difference was observed between married and single employees. In the Johari window distribution according to the education variable, the open space distribution of the primary school graduates draws attention. The average of personal opening of the employees with a bachelor's degree is higher than the average of the employees with a primary, high school and associate degree education. In the feedback dimension, the average of undergraduate and graduate graduates is higher than the average of primary and high school.

In all of the working time categories, open area is at the highest position. There is no significant difference in the personal opening and feedback perceptions of the employees in terms of working time. Open area appears to be superior in all departments. The average feedback of employees in service-food-beverage, front office, accounting, sales-marketing, human resources and other departments is higher than the average of employees in house-keeping.

Conclusion and discussion

In this study, it was tried to determine the communication levels of the employees by using the Johari Window and to reveal the difference in terms of demographic variables. As a result of the analyzes made, it was found that a significant part of the employees was in the open area. This finding may be a good indication of the situation for hotel businesses, but attention should also be paid to the employees in blind, hidden and unknown areas. One of the main goals of hotel managers and human resources department should be to expand the open area of employees

because open space is the dimension where trust takes place, conflicts are less, confusions and misunderstandings occur very little, quality communication occurs, and cooperation continues. For this reason, hotel management managers and human resources departments need to carry out the necessary studies so that employees can know each other better, share and give importance to the problems that exist in communication between employees.

In hotel businesses, the communication levels of the employees should be measured in certain periods and, according to the results obtained, improvement programs should be organized about both interdepartmental and individual communication levels of the employees. These programs can also contribute to customers getting a richer service experience and increasing the level of service satisfaction, thus helping the hotel business to acquire a certain image. Therefore, policies and directions should be created to encourage communication in hotel businesses, employees should get to know each other better through various activities, and the internal problems of employees should be taken seriously and solutions should be provided.

International Journal of Social Sciences
and Education Research
Volume:8, Issue:4, 2022

Research article/Araştırma makalesi

Yabancı uyruklu öğrencilerin genel muhasebe dersine yönelik algıları: Bilecik
Şeyh Edebali Üniversitesi

Meral EROL FİDAN

Yabancı uyruklu öğrencilerin genel muhasebe dersine yönelik algıları: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Perception of foreign university students on general accounting course: The case of Bilecik Şeyh Edebali University

Meral Erol Fidan¹

¹ Prof. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, Bilecik, Türkiye, e-mail: meral.fidan@bilecik.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3954-676X>

Makale Bilgisi	Öz
<p>Araştırma Makalesi</p> <p>Gönderilme: 5 Ağustos 2022 Düzeltilme: 11 Ekim 2022 Kabul: 15 Ekim 2022</p> <p>Anahtar kelimeler: Muhasebe eğitimi, Genel Muhasebe dersi, Yabancı uyruklu öğrenciler</p>	<p>Çalışmada, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan ve Genel Muhasebe dersini en az bir kez almış olan yabancı uyruklu öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik algılarını ölçmek amacıyla anket yöntemi uygulanmıştır. 2022 yılı bahar döneminde uygulanan anket kapsamında anketi cevaplayan öğrencilerden değerlendirmeye uygun görülen 149 öğrencinin verileri öğrencilerin cinsiyet, yaş, okudukları bölüm, sınıf, uyruk ve ders harfnotlarına göre IBM SPSS 26 istatistik programı ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin okudukları bölüm ve yaşları açısından Genel Muhasebe dersi algılarında istatistiksel fark tespit edilememiş, sınıfları, cinsiyetleri, uyrukları ve aldıkları harf notları açısından kısmen istatistiksel farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun Genel Muhasebe dersinin uzaktan eğitimle verilmemesi görüşünde oldukları ve dersi veren öğretim üyeleri ile iyi iletişim kurabildiklerini beyan ettikleri tespit edilmiştir.</p>
Article Info	Abstract
<p>Research Article</p> <p>Received: 5 August 2022 Revised: 11 October 2022 Accepted: 15 October 2022</p> <p>Keywords: Accounting education, General Accounting course, Foreign students</p>	<p>In the study, a questionnaire was used to measure the perceptions of foreign students at Bilecik Şeyh Edebali University, Faculty of Economics and Administrative Sciences who have taken the General Accounting course at least once. Among all students who took the questionnaire in the spring term of 2022, the data of 149 appropriate participants were evaluated with the IBM SPSS 26 statistical program according to gender, age, department, class, nationality and course grades of the students. No statistical difference was found in the perceptions regarding the General Accounting course in terms of department and age of the students. It was found that there were partial statistical differences in terms of their class, gender, nationality and grades. It was also determined that most of the students are of the opinion that the General Accounting course should not be offered via distance education and that they can communicate well with the lecturers who teach the course.</p>

1. Giriş

Dünyanın birçok ülkesinden Türk üniversitelerine artan talep ile birlikte yabancı uyruklu öğrencilerin okudukları üniversitelere ve okudukları şehirlere uyum sorunları da artmaktadır. Sadece uyum sorunu ile kalmayıp, birçok konuda sorunların ortaya çıktığı yapılan sınırlı sayıda araştırma ile tespit edilmiştir. Öğrencilerin yeterli Türkçe bilgileri olmadığında okudukları bölümlerin ders müfredat programlarına da uyumda güçlük çekmektedirler. Genel Muhasebe dersi için de derste geçen kavramları ve jargonları anlayabilecek düzeyde Türkçe bilgisine sahip olmayan öğrenciler dersi anlamakta güçlük çekmekte ve akademik başarı düzeyleri düşük kalmaktadır.

Literatür taraması sonucunda yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin okudukları üniversitelerde yaşadıkları sıkıntılar üzerine yapılmış birkaç çalışmanın olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte yabancı uyruklu

* Bu çalışmanın Etik Kurul Onayı, 23/12/2021 tarih ve 15/2 sayılı karar ile Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Etik Kurulu'ndan alınmıştır. Tüm sorumluluk yazara aittir.

Kaynak göster: Erol Fidan, M. (2022). Yabancı uyruklu öğrencilerin genel muhasebe dersine yönelik algıları: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8 (4), 376-389. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1158459>

öğrencilerin Türkiye’de aldıkları Genel Muhasebe dersi ile ilgili yapılmış herhangi bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Her geçen yıl sayıları katlanarak artış gösteren yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de buldukları süre içerisinde eğitim için kaldıkları şehirlerde karşılaştıkları sorunlar, okudukları üniversitelerdeki akademik başarı durumları ve başarılarına etki eden sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenlerden dolayı, bu çalışmada, İktisadi İdari Bilimler Fakültesinde (İİBF) öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin aldıkları Genel Muhasebe dersi ile ilgili akademik başarı durumları ve dersle ilgili yaşadıkları sıkıntıların öncelikle tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu çalışma ile yabancı uyruklu öğrencilerin aldıkları Genel Muhasebe eğitimleriyle ilgili genel algı düzeyleri tespit edilerek; öğrencilerin uyruk, cinsiyet, yaş, okudukları bölüm, sınıf ve Genel Muhasebe dersi harf notları değişkenleri açısından aralarında fark olup olmadığı değerlendirilmiştir. Fakülte de bulunan bütün bölümlerde birinci dönem dersi olan Genel Muhasebe dersi; Türkiye’ye, üniversiteye ve buldukları şehre yeni gelmiş olan yabancı uyruklu öğrenciler için ayrı bir sorun olarak karşılarına çıkmaktadır. Akademik Türkçe bilgisi yeterli olmayan öğrenciler Genel Muhasebe dersinde geçen jargonları algılamada sıkıntı yaşadıkları düşünülmektedir. Bu nedenle Genel Muhasebe dersini ilk kez alıp tek seferde geçemeyen öğrenci sayısı diğer derslere göre çok daha fazla olmaktadır. Özellikle Azerbaycan uyruklu öğrencilerin fazla olması nedeniyle diğer ülkelerden gelen öğrencilerle Azerbaycan uyruklu öğrenciler arasında Genel Muhasebe dersi algısı açısından fark olacağı öngörülmektedir.

2. Türkiye’de yabancı uyruklu öğrenci

UNESCO’nun tanımına göre yabancı öğrenci; eğitim amacıyla ulusal ya da bölgesel sınırların dışına çıkan ve uyruğunun bulunduğu ülke dışında öğrenci olarak kayıtlı olan kişi şeklinde tanımlanmaktadır (YÖK, 2017). Dünyada birçok ülkede eğitim amaçlı bulunan öğrenci sayısının her geçen gün artması sonucunda ülkelerde yükseköğretim programlarında ulusal ve uluslararası eğitim stratejileri daha da önem kazanmaya başlamıştır ve yükseköğretim kurumlarında uluslararasılaşma kaçınılmaz bir konu haline gelmiştir.

Türkiye uzun yıllar yurt dışına yükseköğrenim görmek üzere öğrenci gönderirken, günümüzde on binlerce yabancı uyruklu öğrenci yükseköğrenimlerini görmek üzere Türkiye’yi tercih etmektedir. Hızlı globalleşme sonrasında değişen trendler ve devamında ülkelerin ekonomik alandaki pazar arayışının eğitim alanına da yayıldığı görülmektedir. Öğrencilerin uluslararası dolaşımı bu pazarda önemli bir parçayı oluşturmaktadır. Artık Türkiye’deki herhangi bir şehrindeki küçük sayılan bir üniversitede dahi dünyanın birçok farklı ülkesinden gelmiş yabancı uyruklu öğrenci Türk öğrencilerle birlikte öncelikle Türkçe olmak üzere diğer yabancı dillerde de eğitim görmektedir.

Öncelikle Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile yapılmış olan anlaşmalarının uygulamaya geçirilmesiyle (Çelik, 2008: 126) her geçen sene daha fazla öğrenci Türkiye’ye daha kolay gelmeye başlamıştır. Bu faaliyetler Türkiye’de yükseköğrenim görmek isteyen öğrenciler için 1981 yılında yapılan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı’yla başlamıştır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin dağılması sonrasında 1989 yılında bağımsız olan Türki Cumhuriyetleri’ndeki öğrencilerin Türkiye’de yükseköğrenim görmesi amacıyla Türk Cumhuriyetleri ile yapılan anlaşmalar ile 1992 tarihinde Türk ve Akraba Toplulukları Sınavı yapılmaya başlanmıştır (Kıroğlu vd. 2010)

Türkiye’de yabancı uyruklu öğrenci sayısı 2000-2001 öğretim yılları arası 16.656 öğrenci olup, 2016-2017 öğretim döneminde ise yaklaşık yüzde yirmi üç oranda artış göstererek 108.076 öğrenciye ulaşmıştır. Eğitimlerine Türkiye’de devam eden öğrencilerin 2016-2017 eğitim-öğretim verilerine bakıldığında yaklaşık yüzde 6’sı ön lisans, yüzde 70’i lisans, yüzde 18’i yüksek lisans ve yüzde 7’si de doktora eğitimi almaktadır. Yabancı öğrenciler tarafından en fazla tercih şehirlerden ilk üç sırada yer alanlar ise; İstanbul, Ankara ve Eskişehir olarak sıralanmaktadır. Türkiye’de en fazla yabancı öğrencisi olan ilk üç ülke ise; Suriye, Azerbaycan ve Türkmenistan olarak sıralanmaktadır (YÖK, 2017). Türkiye’de öğrenim gören yabancı öğrenci sayısı 2022 yılına gelindiğinde ise 173.070 öğrenciye ulaşmıştır (Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2022).

3. Araştırmanın amacı ve önemi

Yapılan literatür araştırmasında yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de aldıkları eğitim sırasında okudukları şehir, üniversite ve kültürel ortam hakkında yaşadıkları sorunların az sayıda da olsa araştırıldığı görülmekle birlikte, aldıkları zorunlu veya seçmeli derslerle ilgili yaşadıkları spesifik sorunların henüz araştırılmamış olduğu görülmektedir. Yükseköğretim programlarında sıkıntı yaşanan dersler benzeri çalışmalarla incelenerek yabancı uyruklu öğrencilerin yaşadıkları sorunlar tespit edilerek, bunlarla ilgili çözüm yolları paydaşlar çerçevesinde belirlenip, çözüm yolları geliştirilebileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi (BŞEÜ) İİBF’nde öğrenim gören ve birinci dönem zorunlu derslerden olan Genel Muhasebe dersine en az bir kere katılmış olan yabancı uyruklu öğrencilerin derse yönelik algı düzeylerini ölçmek ve bazı değişkenler (uyruk, cinsiyet, yaş, okudukları bölüm, okudukları sınıf, harf notları) açısından aralarında istatistiki fark olup olmadığının tespitidir. Ayrıca öğrencilerin Türkiye’de üniversite eğitimi alma nedenleri de değerlendirilmiştir.

4. Araştırmanın yöntemi

Araştırmada nicel bir araştırma olup, yüz yüze anket yöntemi ile veriler toplanmıştır. Araştırmanın evrenini BŞEÜ İİBF öğrencileri oluşturmaktadır. Anketin uygulanabilmesi için BŞEÜ Etik Kurulu’ndan 23 Aralık 2021 tarih, 15 sayılı toplantısı kararı ile etiğe uygunluk onayı alınmıştır.

Araştırmada kullanılan anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik bilgilerinin tespiti amaçlı 10 soru bulunmaktadır. İkinci bölümünde öğrencilerin Türkiye’de okumayı tercih etme nedenlerinin tespiti amaçlı 18 soru yer almaktadır. Üçüncü bölümde Genel Muhasebe dersi hakkında genel düşüncelerinin araştırılmasına yönelik 29 soru yer almaktadır. Bu sorular için 5’li Likert ölçeğine göre (5.Kesinlikle Katılıyorum, 4.Katılıyorum, 3.Kararsızım, 2. Katılmıyorum, 1.Kesinlikle Katılmıyorum) kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket soruları hazırlanırken Genel Muhasebe dersi genel değerlendirmesi ile ilgili sorulardan bir kısmı Cengiz ve Tekin (2019)’un çalışmasında kullandıkları anketten derlenmiştir.

Bu çalışmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir;

H1: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında okudukları bölümlere göre fark yoktur.

H2: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında yaşlarına göre fark yoktur.

H3: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında okudukları sınıfa göre fark yoktur.

H4: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında uyruklarına göre fark yoktur.

H5: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında cinsiyetlerine göre fark yoktur.

H6: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında ders harf notlarına göre fark yoktur.

4.1. Araştırmanın güvenilirlik düzeyi

Araştırmada yer alan Genel Muhasebe dersi hakkındaki 29 adet genel ifade için ölçülen güvenilirlik düzeyi Alpha değeri 0,964 olarak tespit edilmiş olup, yüksek bir değerdir.

Araştırmanın gerçekleştirildiği eğitim-öğretim döneminde BŞEÜ İİBF’de aktif olarak kayıtlı olan yabancı uyruklu öğrenci sayısı 509 olarak BŞEÜ Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı verilerinden elde edilmiştir. Evren büyüklüğüne göre %95 güven seviyesi ve %5 hata payı için en az 220 örnek büyüklüğüne ulaşılmasının yeterli olduğu istatistiki hesaplamalara (Coşkun vd., 2015) bakılarak belirlenmiştir. Araştırmada değerlendirmeye uygun görülen anket sayısı 149 olup, örnek büyüklüğünün yaklaşık % 68’ine ulaşarak değerlendirme yapılmıştır.

4.2. Araştırma varsayımları ve sınırlılıkları

Araştırmada araştırmaya katılan öğrencilerin araştırma sorularını bilinçli ve istekli bir şekilde cevapladıkları varsayılmaktadır. Araştırma kapsamı sadece BŞEÜ İİBF’nde yer alan bölümlerde aktif olarak kayıtlı olan yabancı uyruklu öğrenciyle sınırlıdır. Araştırma kapsamında hazırlanan anket 15.02.2022-15-03.2022 tarih aralığında uygulanmıştır. Araştırmaya Türkiye Cumhuriyeti uyruklu öğrenciler ile meslek yüksekokullarında ve Uygulamalı Bilimler Fakültesi’nde kayıtlı olan yabancı uyruklu öğrenciler dâhil edilmemiştir.

4.3. Araştırmanın demografik dağılım sonuçları

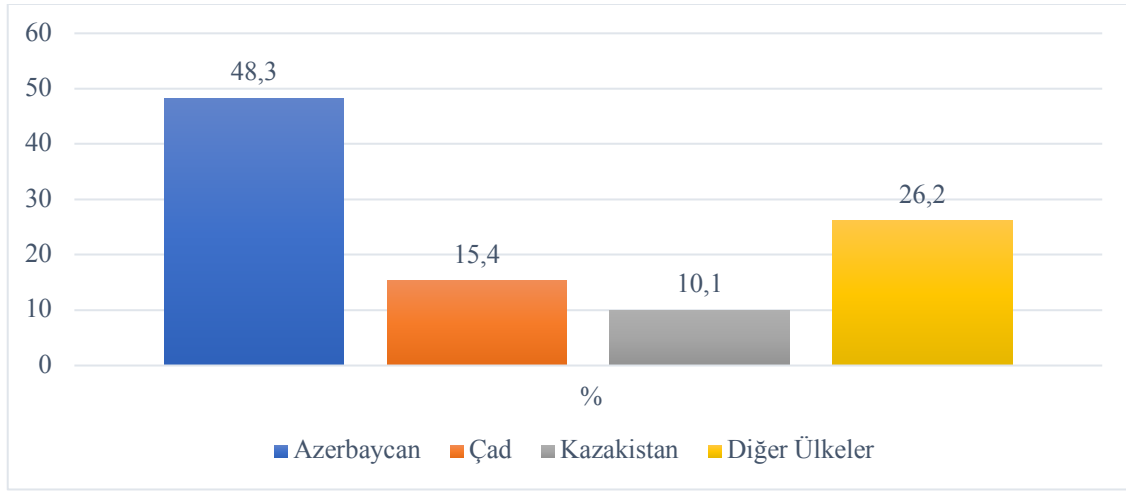
Araştırmaya katılan öğrencilere sorulan demografik ve Genel Muhasebe dersiyle ilgili kişisel sorular için verilen cevaplar aşağıdaki tablo ve şekillerde verilmektedir.

Tablo 1’de verilen demografik özelliklere göre; araştırmaya katılan öğrencilerin %74,5’i erkek olup, %34,2’si 1.sınıfta okumaktadır. Araştırmaya en fazla %26,8 oranda işletme bölümünde okuyan öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin %49,7’si 17-20 yaş aralığında olup, %32,9’u ise 21 yaş ve üzerinde olduklarını beyan etmişlerdir. Yaş sorusuna %17,4 oranda öğrenci yaş bilgisini yazmamıştır.

Tablo 1. Katılımcıların demografik dağılımları

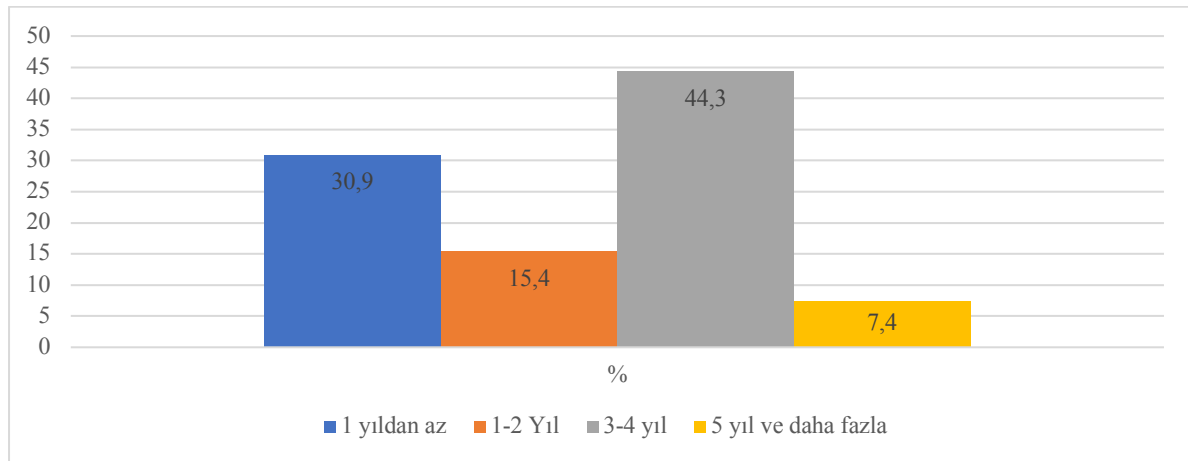
Cinsiyet	n	%	Yaş Grupları	n	%
Kadın	38	25,5	17-20 yaş	74	49,7
Erkek	111	74,5	21 yaş ve üstü	49	32,9
Toplam	149	100,0	Cevapsız	26	17,4
Bölümü	n	%	Toplam	149	100
İşletme	40	26,8	Sınıfları	n	%
İktisat	31	20,8	1.Sınıf	51	34,2
Maliye	31	20,8	2.Sınıf	42	28,2
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	31	20,8	3.Sınıf	51	34,2
Yönetim Bilişim Sistemleri	16	10,7	Cevapsız	5	3,4
Toplam	149	100,0	Toplam	149	100

Grafik 1. Öğrencilerin geldikleri ülkeler

Grafik 1’de araştırmaya katılan 149 öğrencinin geldikleri ülkelerin dağılımları yer almaktadır. Araştırmaya en fazla Azerbaycan ve Çad’lı öğrenciler katılmıştır. Azerbaycan, Çad ve Kazakistan dışında 39 farklı ülkeden geldiğini belirten öğrenci oranı % 26,20’dir.

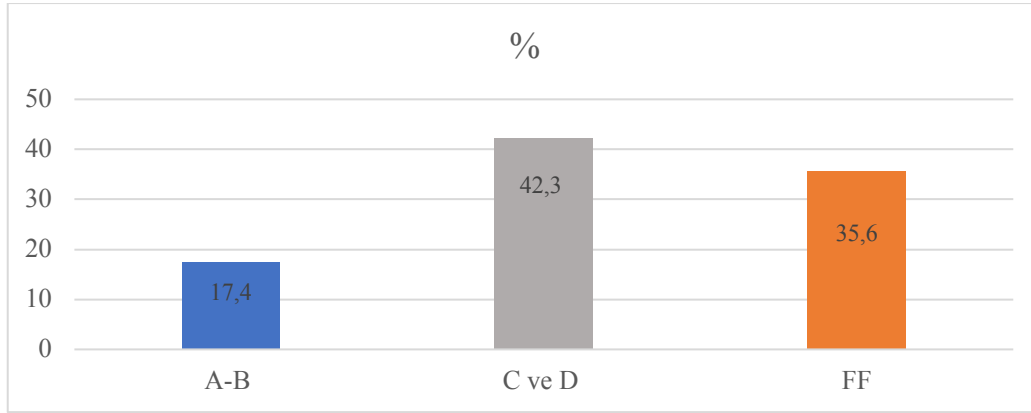
Grafik 2. Öğrencilerin Türkiye’de eğitim amaçlı olarak kaldıkları süre

Grafik 2’de ankete katılan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de eğitim amaçlı olarak kaldıkları sürelerin dağılımı verilmektedir. 1 yıldan az süredir Türkiye’de eğitim amaçlı olarak kaldığını belirten öğrenci oranı yaklaşık %31’dir. 5 yıl veya daha uzun süre Türkiye’de eğitim amaçlı olarak kaldığını belirten öğrenci oranı ise %7,4’tür. Türkiye’de 3-4 yıldır eğitim amaçlı bulunduğunu belirten öğrenci ise en yüksek oranda olup, %44,3’tür. Grafik 3’te ankete katılan yabancı uyruklu öğrencilerin Genel Muhasebe dersinden aldıkları en son harf notu

sorusunda verdikleri cevaplar görülmektedir. Öğrencilerin Genel Muhasebe dersi harf not aralığının en fazla %42,3 oranda C-D aralığında olduğu belirtilmektedir.

Grafik 3. Dersten alınan harf notu

5. Bulgular

5.1. Araştırmanın frekans ve ortalama testleri sonuçları

Tablo 2’de ankete katılan öğrencilerin eğitim için Türkiye’yi tercih etme nedenleri tabloda verilen seçeneklerle sorulmuştur. Öğrencilerin verilen tercih seçeneklerinden Türkiye’de eğitimin kaliteli olması seçeneğini %66,4 oranla en fazla belirtildiği, ikinci seçenek olarak % 65,8 ile yurt dışında okuma isteği ve üçüncü sırada da %59,1 oranda kardeş ülke olması seçeneklerinin en fazla belirtildiği görülmektedir. Verilen seçeneklerden en az işaretlenen seçenek %7,4 oran ile burs imkânlarının olması seçeneği olmuştur.

Tablo 2. Eğitim için Türkiye’yi tercih etme nedenleri

Tercih nedenleri	Evet	%	Tercih nedenleri	Evet	%
Türkiye’de eğitimin kaliteli olması	99	66,4	Güvenilir insanların olması	41	27,5
Yurt dışında okuma isteği	98	65,8	Üniversiteye yerleşmenin kolay olması	30	20,1
Kardeş ülke olması	88	59,1	Ülkeme yakın mesafede olması	28	18,8
Türkiye sevgisi ve merakı	82	55,0	İş imkânının fazla olması	25	16,8
Kültürel olarak benzer olması	72	48,3	Türkiye’de akrabalarının olması	25	16,8
Ülkemde bana tavsiye edilmesi	67	45,0	Üniversitelerin tanıtım reklamları	17	11,4
Türk okulundan mezun olma isteği	62	41,6	Ailemden uzaklaşmak isteğim için	15	10,1
Daha ekonomik olması	49	32,9	Burs imkânlarının olması	11	7,4
Geniş imkânların olması	47	31,5	Diğer Sebepler...	26	17,4

Diğer sebepleri işaretleyen öğrencilerden bazıları sebep olarak; “*kendim tercih ettim, kendimi geliştirmek istedim, savaş nedeniyle göç etmek zorunda kaldım*” gibi sebepler de belirtmişlerdir.

Çalışmada ölçüle sorulan ifadelerin normal dağılım gösterip göstermediğinin tespiti için çarpıklık basıklık değerlerine bakılması gerekmektedir. Sosyal bilim çalışmalarında çarpıklık değerinin - 2 ile + 2 aralığında olması yeterli görülürken iken basıklık değerinin de - 2 ile + 2 veya - 3 ile + 3 aralığında olması yeterli görülmektedir (Garson, 2012). Çalışmada Genel Muhasebe dersi hakkında sorulan 29 genel ifadenin istatistiki olarak normal dağılım gösterip göstermediğinin tespiti için yapılan test sonucunda çarpıklık değerinin en fazla (-0,81) ve basıklık değerinin de (-1,14) olduğu Tablo 3’te görülmektedir.

Genel Muhasebe dersi hakkında sorulan 29 adet genel ifadeye yabancı uyruklu öğrencilerin verdikleri cevapların yüzdesel oranları ve aritmetik ortalamaları da Tablo 3’te verilmektedir. Cevaplara göre en düşük aritmetik ortalama elde edilen ifade (2,54) ortalama ile *bu ders uzaktan eğitimle verilmelidir* ifadesidir. Bu sonuca göre öğrencilerin Genel Muhasebe dersinin uzaktan eğitimle verilmemesi gereken bir ders olduğunu düşündükleri görülmektedir. En düşük ortalama değerlerden ikincisi (2,80) ortalama ile *ders ile ilgili sınavlar ezberle yöneliktir* ifadesidir. Genel Muhasebe dersi sınavlarının ezberlenmesi gereken konular içeren bir ders olmadığı düşünülüyor söylenebilir. En yüksek ortalama değer alan ifade ise (3,56) ortalama değer alan; *dersin öğretim üyesi ile iyi iletişim kurulmaktadır* ifadesi olmuştur. Genel Muhasebe derslerini veren öğretim üyeleri ile iletişim kurmakta öğrencilerin sıkıntı yaşamadıkları söylenebilir. İkinci en yüksek ortalama alan ifade ise; *dersi veren öğretim*

üyesi derste herkese adaletli davranmaktadır ifadesi olmuştur. Bu ifade ile de yabancı uyruklu öğrencilerin Genel Muhasebe dersini veren öğretim üyelerinin bütün öğrencilere adaletli davrandığını düşündükleri söylenebilir. Sorulan ifadeler içinde öğrencilerin kararsız kaldıkları ifadelerden biri (2,99) ortalama ile; *Genel Muhasebe dersi sadece slaytlarla projeksiyon cihazında anlatılmalıdır* ifadesi olmuştur. Öğrenciler Genel Muhasebe dersinin sadece slaytlarla anlatılıp anlatılmaması konusunda kararsız olduklarını belirtmektedirler.

Tablo 3. Genel muhasebe dersi hakkındaki sorulan genel ifadelerle verilen cevaplar, ortalama ve normallik değerleri

Genel Muhasebe dersi hakkında genel değişkenler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama	Çarpıklık	Basıklık
Bu ders uzaktan eğitimle verilmelidir.	22,8	32,9	16,1	20,1	6,7	2,54	0,44	-0,90
Derste teknolojik araçlar kullanılmaktadır.	20,1	20,8	23,5	28,9	6,0	2,80	-0,03	-1,10
Ders ile ilgili sınavlar ezbere yöneliktir.	17,4	22,1	25,5	24,2	9,4	2,86	0,08	-1,03
Ders için sadece ödev /araştırma değerlendirme kriteri olmalıdır.	11,4	22,8	30,2	26,2	8,7	2,98	-0,01	-0,79
Genel Muhasebe dersi sadece slaytlarla projeksiyon cihazında anlatılmalıdır.	12,1	24,2	26,2	27,5	10,1	2,99	-0,05	-0,94
Derste çok fazla bilmediğimiz kelime vardır.	15,4	19,5	20,1	28,9	14,8	3,08	-0,16	-1,14
Genel Muhasebe dersi sadece tahtada anlatılmalıdır.	12,1	18,8	26,8	29,5	11,4	3,10	-0,21	-0,92
Genel Muhasebe dersi bilgisayarlı muhasebe programlarıyla anlatılmalıdır.	12,1	17,4	24,8	31,5	12,8	3,16	-0,23	-0,94
Genel Muhasebe dersi kitabıyla birlikte bire-bir anlatılmalıdır.	14,1	14,1	25,5	32,9	13,4	3,17	-0,34	-0,86
Derste sıkıcılığı azaltmak için ilginç güncel konular da verilmektedir.	10,7	22,1	20,8	28,9	16,1	3,18	-0,24	-0,98
Derste devam zorunluluğu uygulanmaktadır.	10,7	19,5	22,1	30,2	15,4	3,21	-0,17	-1,07
Genel Muhasebe dersinde mutlaka ödev verilmelidir.	10,7	16,1	28,2	31,5	13,4	3,21	-0,30	-0,81
Muhasebe dersini gireceğim sınavlar için gerekli görüyorum.	15,4	13,4	16,8	42,3	11,4	3,21	-0,51	-0,89
Derste slayt, tepegöz, tahta gibi farklı öğretim araçları kullanılmaktadır.	13,4	18,1	18,8	32,2	17,4	3,22	-0,33	-1,02
Bu derste yabancı öğrencilere daha fazla tolerans gösterilmelidir.	15,4	14,1	20,8	30,2	19,5	3,24	-0,33	-1,09
Muhasebe dersini gireceğim iş için gerekli görüyorum.	16,1	12,1	20,1	32,2	19,5	3,27	-0,39	-1,05
Muhasebe dersini günlük hayat için gerekli görüyorum.	12,1	14,8	18,8	39,6	14,8	3,30	-0,50	-0,85
Ders için ek materyal önerisi (kitap, ders notu vs) verilmektedir.	18,1	12,1	13,4	33,6	22,8	3,31	-0,58	-0,95
Dersin sınavlarında çoktan seçmeli test uygulanmaktadır.	11,4	14,1	23,5	32,2	18,1	3,32	-0,38	-0,87
Muhasebenin kendi ülkemde önemli olduğunu düşünüyorum.	16,8	9,4	17,4	32,9	22,8	3,36	-0,55	-0,86
Dersin ders saati sayısı muhasebe eğitimi için yeterlidir.	13,4	10,7	16,1	42,3	16,1	3,37	-0,54	-0,82
Dersin öğretim üyesine ders saatleri dışında ulaşılabilmektedir.	11,4	12,1	22,1	33,6	19,5	3,38	-0,46	-0,74
Dersin değerlendirilme kriterleri yeterlidir.	11,4	10,7	21,5	40,9	15,4	3,38	-0,63	-0,58
Derste uygulama, ilave örnekler verilmektedir.	15,4	6,0	20,1	35,6	22,8	3,44	-0,70	-0,62
Derste yeterli mola verilmektedir.	10,1	16,8	12,1	40,3	20,1	3,44	-0,57	-0,79
Dersi veren öğretim üyesi derse hazırlıklı gelmektedir.	14,8	6,7	14,1	41,6	22,8	3,51	-0,81	-0,54
Dersi veren öğretim üyesi konusunun uzmanıdır.	12,1	8,7	14,8	38,3	24,2	3,55	-0,78	-0,45
Dersi veren öğretim üyesi derste herkese adaletli davranmaktadır.	12,8	8,7	12,8	40,9	24,2	3,55	-0,81	-0,50
Dersin öğretim üyesi ile iyi iletişim kurulmaktadır.	12,1	10,1	14,8	35,6	27,5	3,56	-0,72	-0,64

Şahin ve Demirtaş (2014) çalışmalarının amacı yabancı uyruklu öğrencilerin okudukları üniversitede aldıkları tüm derslerde akademik başarı durumlarını ve yaşadıkları sorunları belirlemektir. Özellikle sınavların Türkçe ve klasik yöntemle yapılmasından ötürü ve öğretim üyelerinin kendilerine yönelik olumsuz tutumlarından dolayı başarısız olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkçe ifade etmekte güçlük yaşadıklarından dolayı sınavların test olarak yapılmasını veya proje şeklinde ödev verilerek değerlendirme yapılmasını talep etmişlerdir.

Zeytin (2016), 2015- 2016 eğitim-öğretim yılında BŞEÜ İİBF İşletme Bölümü'nde son sınıfta okuyan yüz seksen yedi öğrenci üzerinde yaptığı anket çalışmasında Türk öğrencilerin Genel Muhasebe dersindeki başarısına etki eden faktörler içinde en yüksek katılım gösterilen soru ifadesinin “*dersi veren öğretim üyesinin Genel Muhasebe dersine olan hâkimiyeti ile dersi öğretme kabiliyeti*” olduğunu belirtmektedir. Erol ve Erkan (2008), Biga İ.İ.B.F.'nde Genel Muhasebe eğitimi alan iki yüz on dokuz Türk öğrencinin dersle ilgili akademik başarılarını etkileyen unsurlar üzerinde bir anket uygulamış ve araştırmaları sonucunda, dersi veren öğretim üyelerinin uyguladıkları öğretim tekniklerinin, ders fiziki şartlarının, derste öğrencilere karşı tutum ve davranışlarının muhasebe dersi başarısını etkilediği belirtilmiştir. Büyükarıkan ve Büyükarıkan (2014) Süleyman Demirel Üniversitesi'nde Muhasebe ve Finansal Yönetim Bölümü'nde iki yüz doksan Türk öğrenci üzerinde Genel Muhasebe dersi alanların dersin işleniş tarzına yönelik algılarını araştırdığı çalışmada; dersi veren öğretim üyelerinin dersi anlatırken farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullandıkları için derse aktif katılımın arttığı ve öğrencilerin öğrenme potansiyellerinin de bu nedenle arttığı belirtilmektedir. Kutlu vd (2017) çalışmasında 2015- 2016 döneminde Kafkas Üniversitesi İİBF ve MYO'larda öğrenim gören üç yüz on yedi Türk öğrencinin Genel Muhasebe dersi eğitiminde uygulanan ölçme-değerlendirme uygulamalarına bakışı incelenmiştir. Genel Muhasebe dersi ile ilgili sorulara öğrencilerin cevaplarının ortalama değerleri hesaplandığında yargı olarak en fazla üzerinde durulan ifadenin; “*değerlendirme sınavları zor değil kapsamlı olmalıdır*” ifadesi olduğu tespit edilmiştir.

5.2. Araştırmanın hipotez testleri sonuçları

Araştırmada hipotezlerin test edilmesinde ilgili kullanılan testlerden biri; bir değişken ile bağımsız iki grup arasında ilişki testlerinde kullanılan Independent Samples t-testidir. Bu testte incelenen iki grubun normal dağılım sergileyen iki farklı evren içinden tesadüfi şekilde seçilmiş olması gerekmektedir. İki deneme grubunun karşılaştırılabilmesinde kullanılan diğer test ise One-Way Anova olup, karşılaştırma yapılacak gruplar arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı incelenirken, bu farka hangi grubun neden olduğu tespit edilemediğinden, fark varsa hangi gruplar arasında olduğunun tespit edilmesinde farklı alternatif testler uygulanmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için çalışmada Scheffe testi uygulanmıştır (Coşkun vd., 2015: 188-201).

Hipotezlere ilgili analizler uygulandığında; H1: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında okudukları bölümlere göre fark yoktur ve H2: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında yaşlarına göre fark yoktur şeklindeki hipotezlerde 29 adet ifadenin tamamı için istatistiki farklılık olmadığı tespit edilmiştir. H3: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında okudukları sınıfa göre fark yoktur, H4: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında uyruklarına göre fark yoktur, H5: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında cinsiyetlerine göre fark yoktur ve H6: Yabancı öğrencilerin Genel Muhasebe dersine yönelik genel algılarında ders harf notlarına göre fark yoktur şeklindeki hipotezlerde ise 29 ifadedeki bazı ifadeler için istatistiki fark tespit edilmiş olup, fark olan ifadeler ve sonuçları Tablo 4-7'de verilmektedir.

Tablo 4'te yabancı öğrencilerin uyruklarına göre Genel Muhasebe dersine yönelik algılarında farklılık olup olmadığının testi için uygulanan One Way Anova ve Scheffe testleri sonuçları görülmektedir. Soruların yirmi dokuz ifadede sadece iki tanesinde öğrencilerin geldikleri ülkeler açısından aralarında istatistiki farklılık olduğu tespit edilmiştir. *Bu ders uzaktan eğitimle verilmelidir* şeklindeki ifadeye Çad'lı öğrenciler ile diğer ülke grubunda yer alan 39 farklı ülkeden gelmiş olan öğrencilerin görüşlerine göre algılarında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Çad'lı öğrenciler bu ifadeye daha az katıldıkları yönünde cevaplar vermiştir. *Genel Muhasebe dersi bilgisayarlı muhasebe programlarıyla anlatılmalıdır* ifadesinde de yine Çad'lı öğrenciler bu ifadeye diğer ülke grubunda yer alan 39 farklı ülkeden gelmiş olan öğrencilerin görüşlerine göre daha az katıldıkları yönünde cevaplar vermiştir. Çad'lı öğrenciler Genel Muhasebe dersinin muhasebe programları ile anlatılması gerekir yönündeki görüşe katılmadıklarını belirtmekle birlikte, diğer 39 ülke grubunda yer alan öğrenciler dersin muhasebe programlarıyla anlatılması gerektiği görüşüne katıldıklarını belirtmektedirler.

Tablo 5'te yabancı öğrencilerin okudukları sınıflarına göre Genel Muhasebe dersine yönelik algılarında farklılık olup olmadığının testi için uygulanan One Way Anova ve Scheffe testleri sonuçları görülmektedir. Yirmi dokuz ifadede dört tanesinde öğrencilerin okudukları sınıflara göre istatistiki fark tespit edilmiştir. *Ders için*

sadece ödev /araştırma değerlendirme kriteri olmalıdır ifadesinde 1. sınıf ve 2. sınıflarda okuyan öğrencilerle 1.Sınıf öğrencileri lehine istatistiki anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. 2.sınıf öğrencilerinin Genel Muhasebe dersi hakkında sorulan ders için sadece ödev /araştırma değerlendirme kriteri olmalıdır şeklindeki ifadeye katılmadıkları görülmektedir. Muhasebe dersini gireceğim sınavlar için gerekli görüyorum ifadesinde yine 1.sınıf ve 2. sınıflarda okuyan öğrencilerle 1. sınıf öğrencileri lehine istatistiki anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. 2.sınıf öğrencilerinin bu ifadeye 1. sınıflara kıyasla katılmadıklarını beyan ettikleri söylenebilir.

Tablo 4. Yabancı öğrencilerin uyruklarına göre genel muhasebe dersine yönelik genel algıları için Anova ve Scheffe testi sonuçları

Faktör	One Way Anova testi sonuçları						Scheffe testi sonuçları		
	Uyruk grupları	n	\bar{x}	SS	F	p	Karşılaştırmalı gruplar**	Ort. fark	P***
Bu ders uzaktan eğitile verilmelidir.	1.Grup	72	2,570	1,276	4,063	0,008	1.Grup-2.Grup	0,700	0,122
	2.Grup	23	1,870	1,058			1.Grup-3.Grup	0,169	0,970
	3.Grup	15	2,400	0,910			1.Grup-4.Grup	-0,404	0,434
	4.Grup	37	2,970	1,236			2.Grup-3.Grup	-0,53	0,623
							2.Grup-4.Grup	-1,103*	0,009
							3.Grup-4.Grup	-0,573	0,492
Genel Muhasebe dersi bilgisayarlı muhasebe programlarıyla anlatılmalıdır	1.Grup	72	3,150	1,146	3,667	0,014	1.Grup-2.Grup	0,631	0,183
	2.Grup	23	2,520	1,201			1.Grup-3.Grup	0,019	1,000
	3.Grup	15	3,130	0,990			1.Grup-4.Grup	-0,415	0,398
	4.Grup	37	3,570	1,324			2.Grup-3.Grup	-0,612	0,495
							2.Grup-4.Grup	-1,046*	0,014
							3.Grup-4.Grup	-0,434	0,700

*Aralarında anlamlı farklılık olan gruplar.

**1.Grup: Azerbaycan, 2.Grup: Çad, 3.Grup: Kazakistan, 4.Grup: Diğer Ülkeler

*** Anlamlılık düzeyi

Tablo 5. Yabancı öğrencilerin okudukları sınıflarına göre genel muhasebe dersine yönelik genel algıları için Anova ve Scheffe testi sonuçları

Faktör	One Way Anova testi sonuçları						Scheffe testi sonuçları		
	Sınıf grupları	n	\bar{x}	SS	F	p	Karşılaştırmalı gruplar**	Ort. fark	P***
Ders için sadece ödev /araştırma değerlendirme kriteri olmalıdır.	1.Grup	51	3,27	1,078	3,935	0,022	1.Grup-2.Grup	,655*	0,022
	2.Grup	42	2,62	1,103			1.Grup-3.Grup	0,335	0,330
	3.Grup	50	2,94	1,185			2.Grup-3.Grup	0,321	0,397
Muhasebe dersini gireceğim sınavlar için gerekli görüyorum.	1.Grup	51	3,55	1,119	3,471	0,034	1.Grup-2.Grup	,668*	0,042
	2.Grup	42	2,88	1,365			1.Grup-3.Grup	0,449	0,204
	3.Grup	50	3,10	1,298			2.Grup-3.Grup	0,219	0,708
Muhasebe dersini gireceğim iş için gerekli görüyorum.	1.Grup	51	3,75	1,246	5,87	0,004	1.Grup-2.Grup	,817*	0,013
	2.Grup	42	2,93	1,421			1.Grup-3.Grup	,745*	0,018
	3.Grup	51	3,00	1,265			2.Grup-3.Grup	0,071	0,966
Muhasebenin kendi ülkemde önemli olduğunu düşünüyorum.	1.Grup	51	3,80	1,281	4,217	0,017	1.Grup-2.Grup	,706*	0,048
	2.Grup	41	3,10	1,446			1.Grup-3.Grup	,667*	0,048
	3.Grup	51	3,14	1,342			2.Grup-3.Grup	0,040	0,990

*Aralarında anlamlı farklılık olan gruplar.

**1.Grup: 1.Sınıf, 2.Grup: 2.Sınıf, 3.Grup: 3.Sınıf ve Üzeri

*** Anlamlılık düzeyi

Muhasebe dersini gireceğim iş için gerekli görüyorum ifadesinde ise 1. sınıf ve 2. sınıflarda okuyan öğrenciler arasında ve 1.sınıf ve 3. ve üstü sınıflarda okuyan öğrenciler arasında 1. sınıf öğrencileri lehine olmak üzere istatistiki anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin Muhasebe dersini girecekleri iş için gerekli bir ders olarak görmüyorum ifadesine 2. ve 3. ve üstü sınıflarda okuyan öğrencilere kıyasla daha fazla katıldıkları görülmektedir. Bu sonuç üniversiteye yeni başlamış öğrencilerin sınıfları daha yüksek olan öğrencilere kıyasla Muhasebe dersini çalışma hayatı için daha önemli olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir. Muhasebenin kendi ülkemde önemli olduğunu düşünüyorum ifadesinde de yine 1. sınıf ve 2. sınıflarda okuyan öğrenciler arasında ve 1.sınıf ve 3. ve üstü sınıflarda okuyan öğrenciler arasında 1. sınıf öğrencileri lehine olmak üzere istatistiki

anamlı fark olduğu tespit edilmiştir. 1.sınıfta okuyan öğrencilerin kendi ülkelerinde de Muhasebe biliminin önemli olduğu görüşünde oldukları fakat ileri sınıflardaki öğrencilerin bu ifadeye daha az katıldıkları veya kararsıza yakın cevaplar verdikleri görülmektedir.

Tablo 6. Yabancı öğrencilerin cinsiyetlerine göre genel muhasebe dersine yönelik genel algıları için bağımsız örneklem t-testi sonuçları

Faktör	Cinsiyet	n	\bar{x}	SS	Tek yönlü anlamlılık*	İki yönlü anlamlılık**
Genel Muhasebe dersi bilgisayarlı muhasebe programlarıyla anlatılmaktadır.	Kadın	37	3,54	1,070	0,274	0,026
	Erkek	110	3,03	1,245		

* Tek yönlü anlamlılık düzeyi= p, ** İki yönlü anlamlılık düzeyi = sig.(2-tailed)

Tablo 6’da yabancı öğrencilerin cinsiyetlerine göre Genel Muhasebe dersine yönelik algılarında farklılık olup olmadığını testi için uygulanan bağımsız örneklem t-testi sonucu görülmektedir. Öğrencilere sorulan yirmi dokuz ifadeden sadece bir tanesinde kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiki fark olduğu tespit edilmiştir. *Genel Muhasebe dersi bilgisayarlı muhasebe programlarıyla anlatılmaktadır* ifadesinde kadın ve erkek öğrencilerin farklı düşüncede oldukları ve kadın öğrencilerin Genel Muhasebe dersinin bilgisayar paket programları ile anlatılması gerektiği ifadesine daha çok katıldıkları tespit edilmiştir.

Şeker ve İşleyen (2018), Hitit Üniversitesi İİBF bölümlerinde Genel Muhasebe dersi almış olan ve ankete katılan yedi yüz yirmi dokuz Türk öğrenciden elde ettikleri verilere göre kadın öğrencilerde Genel Muhasebe derslerinde karşılaştıkları kavram yanlışlığının erkek öğrencilere göre çok daha fazla olduğu belirtilmiştir. Kandırmir vd. (2016) Afyon Kocatepe Üniversitesi MYO’larında muhasebe eğitimi alan iki yüz yetmiş iki Türk öğrenciye anket uygulayarak Muhasebe dersine olan algıları değerlendirilmek istenmiştir. Yaptıkları analizde cinsiyet değişkeni açısından *Muhasebe öğrenmek iş imkânlarını artırır* ifadesinde kadın ve erkek öğrenciler arasında fark olduğu ve kadınların bu ifadeye daha olumlu baktığı belirtilmektedir. Kutlu vd. (2017), çalışmasında cinsiyet değişkeni açısından *değerlendirme sınavları zor değil kapsamlı olmalıdır* ifadesinde kadın ve erkek öğrenciler arasında fark olduğu ve kadın öğrencilerin bu ifadeye daha çok katıldıkları tespit edilmiştir. Ziyayi (2022), tez çalışmasında; Türkiye’de üniversitede eğitim görmekte olan yabancı öğrencilerin vergi konusundaki algılarının ölçülmesi amacıyla kırk beş ülkeden gelmiş olan dört yüz öğrenci anket verisiyle yaptıkları analiz sonucunda; cinsiyet değişkenine göre vergi algı düzeyleri açısından istatistiki bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Ankete katılan yabancı öğrenciler kendi ülkeleriyle kıyasladıklarında Türkiye’de daha çok vergi çeşidi olduğunu belirttikleri bununla birlikte yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de uygulanmakta olan vergi sistemi hakkında ise çok da fazla bilgi sahibi olmadıkları tespit edildiği belirtilmektedir. Sungur vd. (2016), çalışmalarında Düzce Üniversitesi’nde eğitim gören uluslararası öğrencilerin yaşam doyum, sosyal ve akademik uyumlarını araştırmak ve bunlara etki eden faktörleri tespit etmek için yetmiş iki yabancı öğrenci üzerinde anket uygulanmıştır. Düzce Üniversite’sine uyum sağlama açısından cinsiyet, Türkiye’de kalma süresi, Türkçeyi önceden konuşabiliyor olma, barınma olanaklarından memnun olmak gibi faktörlerin etkili olduğu belirtilmiştir.

Tablo 7. Yabancı öğrencilerin aldıkları harf notlarına göre genel muhasebe dersine yönelik genel algıları için Anova ve Scheffe testi sonuçları

Faktör	One Way Anova testi sonuçları						Scheffe testi sonuçları		
	Harf notları	n	\bar{x}	SS	F	p	Karşılaştırmalı gruplar**	Ort. fark	P***
Ders için sadece ödev /araştırma değerlendirme kriteri olmalıdır.	1.Grup	26	2,42	1,172	4,650	0,011	1.Grup-2.Grup	-0,609	0,066
	2.Grup	62	3,03	1,086			1.Grup-3.Grup	-,803*	0,012
	3.Grup	53	3,23	1,103			2.Grup-3.Grup	-0,194	0,646

*Aralarında anlamlı farklılık olan gruplar.

**1.Grup: A-B Harf Notu, 2.Grup: C-D Harf Notu, 3.Grup: FF Harf Notu

*** Anlamlılık düzeyi

Tablo 7’de yabancı öğrencilerin dersten aldıkları harf notları açısından Genel Muhasebe dersine yönelik algılarında farklılık olup olmadığını testi için uygulanan One Way Anova ve Scheffe testleri sonuçları görülmektedir. Öğrencilere sorulan yirmi dokuz ifadeden sadece; *ders için sadece ödev /araştırma değerlendirme kriteri olmalıdır* ifadesinde öğrencilerin aldıkları harf notu değişkeni açısından aralarında istatistiki fark olduğu Anova Testi (p=0,011) sonucu ile tespit edilmiştir. Yapılan Scheffe Testi sonucunda ise; A-B aralığında harf notu alan öğrencilerle FF ile dersi geçememiş olan öğrenciler arasında istatistiki anlamlı farklılık olduğu ve farkın FF alan

öğrenciler lehine olduğu görülmüştür. FF notu alıp dersten henüz geçememiş olan öğrencilerin bu ifadeye daha fazla katıldıkları görülmüştür.

Yıldız ve Ülkü (2015) çalışmalarında 2013-2014 eğitim döneminde Sakarya Üniversitesi İşletme Bölümü'nde eğitim alan iki yüz otuz yedi Türk öğrencinin aldıkları bütün muhasebe derslerindeki öğrenim kazanımları test edilmeye çalışılmıştır. Muhasebe derslerinden AA-BB harf notu aralığında not aldığı belirtenler ile diğer (CB-CC, DC-DD ve FF) grupları arasında Genel Muhasebe dersi için “aktif/pasif hesapların, bilançonun, gelir tablosunun ve maliyet hesaplarının nitelik, işleyişini ve aralarındaki ilişkiyi açıklayabilirim” ifadesi en yüksek ortalamada tespit edildiği belirtilmektedir. Çakır vd. (2014); çalışmasında öğrencilerin yalnızca sınav zamanlarında Genel Muhasebe dersine çalıştıkları analiz sonucunda tespit edildiği belirtilmektedir.

6. Sonuç ve tartışma

Çalışmanın amacı doğrultusunda yapılan analizler sonucunda Genel Muhasebe dersi hakkında hazırlanan yirmi dokuz adet ifadeye öğrencilerin verdikleri cevaplara göre yabancı uyruklu öğrencilerin Genel Muhasebe dersinin uzaktan eğitimle verilmemesi gereken bir ders olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Genel Muhasebe dersi sınavlarının ezbere yönelik olmadığını ve derste teknolojik araçların çok fazla kullanılmadığını belirttikleri görülmüştür. Ayrıca yabancı uyruklu öğrencilerin Genel Muhasebe derslerini veren öğretim üyelerinin alanlarında uzman olduklarını, iletişim kurmakta sıkıntı yaşamadıklarını ve öğrencilere adaletli davrandıklarını düşündükleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin geldikleri ülkeler açısından yapılan analiz sonucunda Çad uyruklu öğrencilerin diğer otuz dokuz farklı ülkeden gelen öğrenci grubuna kıyasla Genel Muhasebe dersinin uzaktan eğitim şeklinde verilmesi gerektiğine daha az katıldıkları tespit edilmiştir. Ayrıca Çad uyruklu öğrencilerin Genel Muhasebe dersinin bilgisayarlı muhasebe programlarıyla anlatılması görüşüne de diğer öğrencilere göre daha az katıldıkları görülmüştür.

Öğrencilerin okudukları sınıfları açısından yapılan analiz sonucunda 1.sınıfta okuyan öğrencilerin 2.sınıfta okuyan öğrencilere kıyasla Genel Muhasebe dersi için sadece ödev/araştırma yapma şeklinde değerlendirme kriteri olması düşüncesine katıldıkları tespit edilmiştir. Yine 1.sınıfta okuyan öğrencilerin 2.sınıfta okuyan öğrencilere kıyasla Muhasebe dersini girecekleri sınavlar için gerekli gördüklerini daha fazla belirttikleri tespit edilmiştir. Ayrıca 1.sınıfta okuyan öğrencilerin 2.sınıfta okuyan öğrencilere kıyasla ve 1.sınıfta okuyan öğrencilerin 3.sınıf ve üstü sınıflarda okuyan öğrencilere kıyasla Muhasebe dersini girecekleri iş için gerekli gördüklerini ve Muhasebenin kendi ülkelerinde önemli olduğunu düşündüklerini daha fazla belirttikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından yapılan analiz sonucunda kadın öğrencilerin Genel Muhasebe dersinin bilgisayar paket programları ile anlatılması gerektiği ifadesine daha çok katıldıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin dersten aldıkları harf notları açısından yapılan analiz sonucunda FF notu alıp Genel Muhasebe dersinden henüz geçememiş olan öğrencilerin Genel Muhasebe dersinde değerlendirme kriterinin sadece ödev / araştırma olması gerektiği düşüncesine olumlu yönde katılan cevaplar verdiği ve dersten geçer not alan öğrencilerden istatistiki olarak farklı görüşte oldukları tespit edilmiştir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de aldıkları eğitim sırasında yaşadıkları sorunlar üzerine yapılan çalışmalarda öğrencilerin akademik Türkçe bilgilerinin yetersizliğinden kaynaklı derslerinde yaşadıkları sorunlar olduğu belirtilmektedir. Bununla birlikte yapılan çalışmada yabancı uyruklu öğrencilerin Genel Muhasebe dersi konularında çok fazla bilmedikleri kelime olup olmadığı konusunda kararsız oldukları yönünde cevaplar alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısına yakınının Azerbaycan uyruklu olması göz önüne alındığında dersle ilgili Türkçe bilgisi konusunda çok fazla sıkıntı yaşamadıkları düşünüldükçe bu sonuç normal görülebilir. Bununla birlikte dersten henüz geçer not alamamış öğrenci oranının da katılımcıların yaklaşık üçte biri kadar olduğu da göz önüne alındığında Genel Muhasebe dersinde Türkçe bilgisi sıkıntısından çok dersin bilim zorluk seviyesinin yüksek olmasından kaynaklı sıkıntılar yaşandığı da düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversite eğitimi almak için Türkiye’yi tercih etme sebeplerine bakıldığında yarıdan fazlasının Türkiye’de verilen eğitimin kaliteli olduğunu belirttikleri görülmüştür. Türkiye sevgisi, kendi kültürüne benzer olması, kardeş ülke olarak görmesi gibi sebepler de öğrencilerin yarıdan fazlasının katıldığı sebepler olarak ilk sıralarda belirtilmiştir. Türkiye’nin coğrafi konumu, kültürel özellikleri ve bölgede bulundan diğer ülkelere göre gelişmişlik seviyesinin iyi olması ve son yıllarda yükseköğrenim kurumlarındaki artan eğitim seviyesinin yabancı öğrencileri çektiği söylenebilir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin Genel Muhasebe dersi hakkında olumlu olarak belirttikleri faktörlerin başında dersi veren öğretim üyelerinin adaletli ve iyi iletişim sağladığı ile ilgili ifadelerdir. Aynı sonuca Türk öğrencilerle ilgili yapılmış olan çoğu çalışmada da varılmıştır (Zeytin, 2016, Büyükarıkan ve Büyükarıkan, 2014, Kızıl vd.,

2015, Tuğay, 2014). Fakat bazı çalışmalarda aksini belirten sonuçlar da elde edildiği görülmektedir. Bazı üniversitelerde öğretim üyelerinin yabancı öğrencilere yönelik olumsuz tutumlar sergiledikleri de belirtilmiştir (Şahin ve Demirtaş, 2014).

Ders fiziki şartlarının ve öğretim üyesinin uyguladığı öğretim tekniklerinin de başarıyı arttırdığı belirtilmektedir (Kızıl vd., 2015; Tazegül vd., 2014; Yücenurşen vd., 2016). Çalışmada yabancı öğrenciler ödev değerlendirme kriteri olmaması gerektiğini belirtirken, Türk öğrenciler üzerinde yapılmış benzer araştırmalarda Genel Muhasebe dersinin klasik ve zor olmaması gerektiğini belirttikleri tespit edilmiştir.

Cinsiyet değişkeni açısından çalışmada sadece dersin bilgisayarlı muhasebe programlarıyla da anlatılması gerektiği ifadesinde algı farklılığı tespit edilirken, tespit edilen diğer araştırmalarda Muhasebe bilmenin iş imkânlarını artıracacağı (Kandemir vd., 2016) ve *sinavların zor olmaması gerektiği* (Kutlu vd., 2017) ifadelerinde de cinsiyet açısından farklılık tespit edilmiştir. Başka bir çalışmada (Ziyayi, 2022) cinsiyet değişkeni açısından yabancı uyruklu öğrencilerin vergi algısının farklı olduğu belirtilmiştir. Okudukları üniversiteye uyum sağlama açısından da yabancı öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından aralarında farklılık olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir (Sungur vd., 2016).

Çalışmada harf notu değerlendirmesi açısından Genel Muhasebe dersinden geçemeyenlerle yüksek harf notlarıyla geçen öğrenciler arasında Genel Muhasebe dersinin ödev ve araştırmalarla değerlendirilmesi gerektiği ifadesinde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir çalışmada (Yıldız ve Ülkü, 2015) harf notu yüksek olan Türk öğrencilerin düşük ve dersten geçememiş diğer öğrencilerle aralarında Genel Muhasebe dersi konularını açıklayabilme kabiliyetlerinde farklılık olduğu belirtilmiştir.

Uluslararası öğrenciler hem ödeyecekleri eğitim harçlarıyla hem de günlük giderleri için yapacakları harcamalarla, eğitim alacakları ülkenin ekonomisine doğrudan etki etmektedir. Bu nedenle gelişmiş ya da gelişmekte olan devletler, uluslararası eğitim alanında pazar paylarını yükseltmek için zorlu bir yarışma içerisindeyler. Türkiye'nin uluslararası öğrenci çekme potansiyelinin artırabilmesi için konunun uluslararası durum ve koşulları dikkate alınarak ulusal strateji ve hedeflerin belirlenmesi ve tüm paydaşlarla birlikte hızlı bir şekilde uygulamaya geçirilmesi gerektiği söylenebilir.

Üniversitelerde yabancı uyruklu öğrenci kabul ettikleri bölümlerinde bölüm ders müfredat programlarının dersi veren öğretim üyeleri ile birlikte değerlendirilerek yabancı öğrencilerin en çok zorlandıkları ve sıkıntı yaşadıkları derslerin tespit edilmesi ve çözümler üretilmesi ileride karşılaşılabilecek sıkıntıların önlenmesinde yararlı olacağı söylenebilir. Üniversiteler kendilerine yabancı uyruklu öğrencilerin daha çok gelmesini istiyorsa yabancı uyruklu öğrencilerin üniversiteyle ilgili memnuniyet araştırmalarının sık aralıklarla yapılarak değerlendirilmesi ve hızlı çözümler geliştirmeleri gereklidir. Çalışmada değerlendirilen Genel Muhasebe eğitiminde öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler arasındaki en önemli faktörün dersi veren öğretim üyeleri olduğu görülmektedir. Öğretim üyelerinin alanında uzman ve deneyimli olmaları, ders anlatmadaki yeterliliği, etkili eğitim yöntem ve tekniklerini bilmeleri ve uygulamaları, ders materyallerini öğrencilerle düzenli olarak paylaşması öğrencilerin ve üniversitenin başarısını artırmak için önemlidir.

Yazarların katkı oranı beyanı

Bu makalenin veri toplama, veri analizi, raporlaştırma ve diğer aşamalarından, yazar sorumlu olduğunu beyan eder.

Çıkar çatışması

Bu çalışmada yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması belirtilmemiştir.

Etik kurul beyanı

Bu çalışmanın Etik Kurul Onayı, 23/12/2021 tarih ve 15/2 sayılı karar ile Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Etik Kurulu'ndan alınmıştır.

Kaynakça

- Büyükanan, B. & Büyükanan, U. (2014). Lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörlerin analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(5): 65-79.
- Cengiz, S. & Tekin B. (2019). Lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerde strese neden olan faktörlerle derse yönelik tutumları arasındaki ilişkinin araştırılması. *Muhasebe Finansman Dergisi*, 81: 183-212.

- Coşkun, R., Altunışık, R., Bayraktaroğlu, S. & Yıldırım, E. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı* (8. b.). Sakarya Kitabevi.
- Çakır, N., Canbaz, S. & Gümüş, S. (2014). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe eğitimindeki algı ve beklentilerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Uzunköprü MYO örneği. *Uluslararası Hakemli Pazarlama ve Pazar Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), ss. 78-94.
- Çelik, B. S. (2008). Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinden gelen öğrenciler ile Türkiye Cumhuriyeti öğrencilerinin stresle başa çıkma stratejilerinin karşılaştırılması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9(3), 125-132.
- Erol, M. & Erkan, G. (2008). Lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik Biga iktisadi ve idari bilimler fakültesinde bir araştırma. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10 (14).
- Garson, D. (2012). Testing statistical assumptions. *Statistical Associates Publishing*. USA.
- Kıroğlu, K., Kesten, A. & Elma, C. (2010). Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Kandemir, T., Kardeş, Z. & Baykut, E. (2016). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe eğitimine bakış açıları: Afyon Kocatepe Üniversitesi meslek yüksekokulları örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2): 133-151.
- Kızıl, C., Çelik, İ.E., Akman, V. & Danışman, D. (2015). Muhasebe dersini ilk kez alan öğrencilerin başarısına etki eden faktörlerin tespiti: Yalova Üniversitesi’nde bir uygulama. *İşletme Bilimi Dergisi*, 3 (2): 127-165.
- Kutlu, H. A., Öztürk, S., Yılmaz, T. & Gerekan, B. (2017). Muhasebe eğitiminde ölçme ve değerlendirme: öğrencilerin bakışı üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finans Dergisi*, 74(1): 15-36.
- Sungur, M.A., Şahin, M., Can, G., Şahin, M.F., Duman, K., Pektaş, B., Doğan, S. ve diğ. (2016). Düzce üniversitesinde yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin yaşam doyumları ve sosyal uyumlarını etkileyen faktörler. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 101-109.
- Şahin, M. & Demirtaş, H. (2014). Üniversitelerde yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Millî Eğitim Dergisi*, 204, 88-113.
- Şeker, Y., & İşleyen, A. (2018). Finansal muhasebe derslerinde oluşan kavram yanlışlarına yönelik bir araştırma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3): 2403-2418.
- Tazegül, A., Kutlu, H.A. & Elyıldırım, Ü.Y. (2014). *Yeni yaklaşımlar ve öğrenme öğretme etkinlikleri-muhasebe öğretiminde öğrenci merkezli yöntemler ve araçlar*. 33. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 23- 27 Nisan, Antalya.
- Tuğay, O. (2014). Muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe dersine yönelik algıları ve muhasebe öğretim elemanlarından beklentileri üzerine Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde bir araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9 (3): 49- 68.
- Yıldız, Ş. - Ülkü, S. (2015). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin öğrenim kazanımları üzerine bir araştırma: sakarya üniversitesi örneği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 17(4): 120-165.
- YÖK (Yükseköğretim Kurulu) (2017). *Yükseköğretimde uluslararasılaşma strateji belgesi 2018-2022*. https://www.yok.gov.tr/Documents/AnaSayfa/Yuksekokretimde_Uluslararasılaşma_Strateji_Belgesi_2018_2022.pdf
- Yücenurşen, M., Bezirci, M., Özpeynirci, R. & Peker, A. A. (2016). Muhasebe eğitimi ve kalite boyutları: türkiye alan araştırması. *International Journal of Human Sciences*, 13(1): 296-308.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (2022), Öğrenci istatistikleri: uyuşa göre öğrenci sayıları, <https://istatistik.yok.gov.tr>
- Zeytin, M. (2016). Lisans düzeyinde muhasebe eğitimi. *Türkiye’de Muhasebe Eğitimi*, Der: Ahmet Gökğöz, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım (ss: 107-156).
- Ziyayi, H. (2022). *Türkiye’de bulunan yabancı uyruklu öğrencilerin vergi algısı*. [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi] Ulusal Tez Merkezi.

Extended abstract

Introduction

As the number of foreign students for education in many countries all around the world is increasing day by day, national and international education strategies have started to gain more importance in higher education programs and internationalization has become an inevitable issue for higher education institutions. A literature review has shown that a few studies about the problems that foreign students have in their universities in Turkey are available. Yet, no studies about the General Accounting course taken by foreign students have been found. It has also been understood that no studies regarding other courses taken by foreign students in Turkish universities have been conducted so far.

The study aims to determine the perceptions of foreign students studying at the Faculty of Economics and Administrative Sciences and who have taken the General Accounting course at least once; and to determine if there are differences in terms of certain variables such as nationality, gender, age, department, class and grades. The reasons why those students chose to study in Turkey have also been examined.

Methods

A face-to-face questionnaire was used in the study. The students of Bilecik Şeyh Edebali University, Faculty of Economics and Administrative Sciences made up the population of the research. An approval to carry out the questionnaire was granted by the Ethics Committee of the University with the letter numbered 68165 and dated 04.01.2022. The questionnaire was implemented on 15.02.2022 -15.03.2022.

Some of the questions regarding the general evaluation of General Accounting course knowledge were compiled from the questionnaire used by Cengiz and Tekin (2019). The measurement tool in the research consists of three parts. There are 10 questions in the first part to determine demographic information. In the second part, there are 18 questions to determine the reasons why those students chose to study in Turkey. The third part consists of 29 questions to find out their general ideas about the General Accounting course. 5-point Likert scale (5. Strongly Agree, 4. Agree, 3. Neutral, 2. Disagree, 1. Strongly Disagree) was used for these questions.

Results

74,5% of the foreign students taking the survey are male. 34,2% are at the first year of university. The biggest group in the survey consists of business administration students (26,8%), and Management Information System students make up the smallest group (10,7%). 49,7 of the students are aged 17-20, and 32,9% are 21 aged or older. Students from Azerbaijan and Chad make up the biggest group in the study. Except for Azerbaijan, Chad and Kazakhstan, the rate of students coming from 39 different countries is 26.20%. 31% of the students have been living in Turkey for education for less than a year. 36,2 of the students report that they have passed the General Accounting course at once, but around 33% of them haven't passed the course yet. The biggest group (42,3%) in the study are the students whose course scores are ranged C-D. It has been discovered that the biggest reason (66,4%) for these students to choose Turkey for school is that "Education in Turkey is of good quality". The least important reason (7,4%), on the other hand, is that "There are scholarship options". Among 29 general statements asked about the General Accounting course, the lowest arithmetic mean (2.54) is for the statement "This course should be given by distance education". The statement "Good communication is easily established with the lecturer of the course" has the highest average value (3.56).

Through the tests of the hypotheses, it has been determined that there is no statistical difference for all 29 statements in the hypotheses "H1: There is no difference in the general perceptions of foreign students towards the General Accounting course according to their departments" and "H2: There is no difference in the general perceptions of the foreign students about the General Accounting course according to their ages".

In the analysis made in terms of the countries, it has been determined that there is a statistical difference, in terms of perceptions of the General Accounting course of foreign students, in the statements of "This course should be given by distance education" and "General Accounting course should be taught with computerized accounting programs" for students from Chad, when compared to the students from other 39 countries. No statistical difference has been found on other 27 statements. In terms of the students' classes, statistical difference has been found between the 1st and 2nd grade students in the statements "Only homework/research should be an evaluation criterion for the course" and "I consider the accounting course necessary for the exams I will take". The difference has been observed in favor of first grade students. Moreover, significant difference has been found between first- and

second-year students as well as first- and third-year students in the statements “I find accounting course necessary form my future job” and “I think accounting is important in my own country”.

The analysis in terms of gender variable has shown statistical difference between male and female students only in the statement “General Accounting course should be taught with computerized accounting programs.”. It has also been revealed that female students support the idea of General Accounting course to be taught via computer package programs more than male students. The analysis in terms of course grade variable has shown statistical difference only in the statement “There should be only homework / research evaluation criteria for the course.”

Conclusion

Foreign students have been found to think that university education in Turkey is of higher quality than their own countries, which is the main reason why they prefer to study in Turkey. Students also report that another reason for their preference is that they consider Turkey as a sister country. It has also been discovered that foreign students think that General Accounting is generally important in their country as well and that they think that it is a course that should be taught through face-to-face education. General Accounting, which is one of the basic courses taught in Faculties of Economics and Administrative Sciences in Turkey, is a challenging course and it is a common notion that even Turkish students have difficulty grasping the course content and pass. It is understood that foreign students can understand this course better when their academic Turkish knowledge is sufficient and pass without difficulty. Foreign students without sufficient level of Turkish, however, have trouble in the course and can only be successful after a few tries or pass the course with a low score, without sufficiently learning the content. Thus, it can be concluded that foreign students’ academic Turkish proficiency should be increased first, in order to improve their perceptions about the General Accounting course.

International Journal of Social Sciences
and Education Research
Volume:8, Issue:4, 2022

Research article/Araştırma makalesi

Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki ölçme ve değerlendirme görevlerinin
boyutlandırılması ve bilişsel düzeylerinin incelenmesi

Mehmet Ata OKUYUCU

Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki ölçme ve değerlendirme görevlerinin boyutlandırılması ve bilişsel düzeylerinin incelenmesi

Dimensioning of measurement and evaluation tasks in high school education mathematics textbooks and examination of cognitive

Mehmet Ata Okuyucu¹

¹ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye, e-mail: m.ataokuyucu@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7291-9513>

Makale Bilgisi	Öz
<p>Araştırma Makalesi</p> <p>Gönderilme: 25 Ağustos 2022 Düzeltilme: 9 Ekim 2022 Kabul: 15 Ekim 2022</p> <p>Anahtar kelimeler: Ortaöğretim matematik ders kitapları, Öğrenme alanları, Ölçme ve değerlendirme görevleri</p>	<p>Araştırmanın amacı, ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki görevlerin ders kitabındaki bilgilerle ilişkisinin ve bilişsel düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada nitel araştırma yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir. Araştırmanın verileri doküman analizi yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada 2020-2021 eğitim-öğretim yılında okutulan ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki “sayılar ve cebir”, “geometri” ve “veri, sayma ve olasılık” öğrenme alanlarına ilişkin görevler ele alınmıştır. Ders kitaplarındaki görevlerin analizi mikro düzeyde gerçekleştirilmiştir. Mikro düzey analizde, görevler yüksek, yerel düşük ve global düşük ilişkili olarak boyutlandırıldı. Sonuç olarak; 9, 10, 11 ve 12. sınıf ders kitaplarındaki görevler bakımından en fazla yüksek ilişkili görevlerin en az ise global düşük ilişkili görevlerin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca tüm sınıf düzeylerine ait ders kitaplarındaki görevler yenilenmiş Bloom taksonomisine göre analiz edildiğinde uygulama basamağına ait görevlerin en fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeplerle ders kitaplarındaki yerel ve global düşük ilişkili görevlerin sayısı artırılabilir ve ders kitaplarındaki görevler üst bilişsel beceriler göz önünde bulundurularak hazırlanabilir.</p>
Article Info	Abstract
<p>Research Article</p> <p>Received: 25 August 2022 Revised: 9 October 2022 Accepted: 15 October 2022</p> <p>Keywords: High school mathematics textbooks, Learning areas, Measurement and evaluation tasks</p>	<p>The aim of the study is to examine the relationship between the tasks in the high school mathematics textbooks and the information in the textbook and their cognitive levels. For this purpose, it was decided to use the qualitative research method in the research. The data of the research were obtained through document analysis. In the research, the tasks related to the learning fields of “numbers and algebra”, “geometry” and “data, counting and probability” in the high school mathematics textbooks taught in the 2020-2021 academic year were discussed. The analysis of the tasks in the textbooks was carried out at the micro level. In the micro level analysis, tasks were sized as high relatedness, local low relatedness, and global low relatedness. As a result; In terms of the tasks in the 9th, 10th, 11th and 12th grade textbooks, it was determined that the highest relatedness tasks and the least global low relatedness tasks. In addition, when the tasks in the textbooks of all grade levels were analyzed according to the revised Bloom taxonomy, it was determined that the tasks belonging to the application level were the most. For these reasons, the number of local and global low relatedness tasks in the textbooks can be increased and the tasks in the textbooks can be prepared considering metacognitive skills.</p>

1. Giriş

Tüm dünyada sınıflarda, matematik öğretimi ve öğrenimini desteklemek için ders kitapları kullanılmaktadır. Ders kitapları öğrenmeye yönelik öğrencilere problemin çözümüne ilişkin strateji seçiminde, öğrencilerin kavramsal anlamasını ve matematiksel akıl yürütme geliştirmesinde rehberlik edebilir. Yani matematiğe hâkim olmak

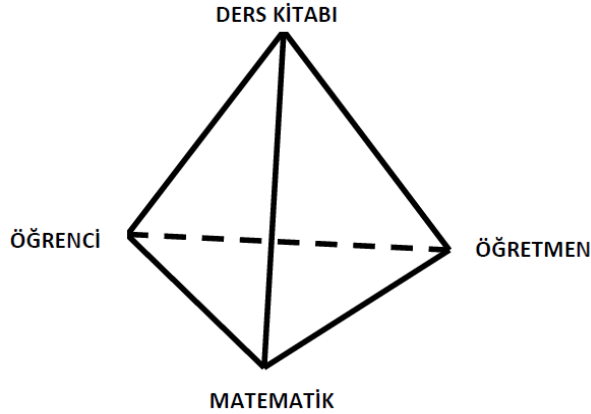
* Bu çalışma, insan üzerine veri toplama, analizi ya da sonuçları ile ilgili olmadığı için Etik Kurul Onayı gerekmemektedir. Tüm sorumluluk yazara aittir.

Kaynak göster: Okuyucu, M.A. (2022). Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki ölçme ve değerlendirme görevlerinin boyutlandırılması ve bilişsel düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8 (4), 390-403. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1166709>

kavramsal anlama, matematiksel akıl yürütme ve problem çözme gibi temel yetkinliklere sahip olarak görülebilir. Öğrencilerin bu yetkinliklerin her birine odaklanan bir eğitime ihtiyaçları vardır. Kavramsal anlama hem kendi içinde hem de diğer yetkinliklerle bağlantılı olması bakımından temel bir yetkinliktir (Boesen vd., 2014). Wilson (2016)'a göre kavramsal anlama; belli bir disiplin alanına özgü kuramların, ilkelerin ve genellemelerin yapılandırılması ve ilişkilendirilmesidir. Matematiksel akıl yürütme terimi, matematik eğitimcileri arasında anlamı üzerinde evrensel bir mutabakatın olduğu örtük bir varsayım olarak kullanılmaktadır. Bir ispatı bir tahminden ayırmak, bilimsel tartışma yaparak iddialar üretmek ve sonuçların doğruluğuna kendini veya başkalarını ikna etmektir (Lithner, 2008). Matematikte problem çözmek; problemle uğraşma, çözümler inşa etme ve pratik yapma olarak ifade edilebilir. Problem çözme süreci ise matematiksel anlayışı geliştiren kavramsal anlama ve matematiksel akıl yürütme gibi yeterlilikleri ortaya çıkarma potansiyeline sahiptir. Bu yüzden problem çözme, sadece kendi başına bir yeterlilik değil, aynı zamanda matematikte başka hedeflere ulaşmak için bir yaklaşım yoludur (Boesen vd., 2010). Öğrencilerin birçoğu çok fazla derinliği olmayan bazı temel becerileri bildiklerinden dolayı problem çözmeye zorluklar yaşamaktadırlar. Bu durum öğrenme güçlüklerinin ortak nedeni olan ezberci öğrenmeye de yol açar (Lesh ve Zawojewski, 2007).

Ders kitapları Türkiye'de son zamanlarda öğretim programlarında yer alan hedefler doğrultusunda öğrencilere bilgi, beceri, tutum ve davranış kazandırması konusunda öğretmene yardımcı olması beklenen ve alıştırmalar, etkinlikler ve ölçme ve değerlendirme ile öğrenmenin pekiştirilmesini sağlayan etkili öğretim materyalleridir (Altun vd., 2004). Öğrenme ve öğretme sürecinde öğrencilerin neler öğreneceği ve öğretmenin neler öğreteceği konusunda hem öğretmenler hem de öğrenciler genellikle ders kitabına güvenirlir (Schmidt vd., 2012). Rezat ve Strasser (2014) ders kitabının öğretici bir üçgen piramidin parçası olduğunu, öğretmen, öğrenciler ve matematikle birlikte öğretici durumları şekillendirdiğini ifade etmişlerdir. Şekil 1'de ders kitabı kullanım modellemesi gösterilmektedir. Öğrenme fırsatları, ders kitabının öğrenciler ve öğretmenler tarafından kullanılma şekli gibi diğer faktörlerle birleşmesi ile meydana gelir. Ders kitabında önemli bir bileşen ise görevlerdir. Bu çalışmada "görev" ifadesi, öğrencilerin öğrenmesini destekleyen ders kitaplarındaki ölçme ve değerlendirme uygulamalarını kastetmek için kullanılmıştır.

Şekil 1. Ders kitabı kullanım modellemesi

Kaynak: Rezat, 2009 (akt. Usluoğlu, 2020)

Doyle (1983) görevlerin öğrencilerin dikkatlerini içeriğin belirli yönüne yönlendirdiğini ve bilgi işleme yollarını belirleyerek etkilediğini belirtmiştir. Stein vd., (2007) ise öğrencilerin matematik hakkında ne öğrendiklerini meşgul oldukları görevlerin belirlediğini ifade etmişlerdir. Farklı görevler farklı öğrenme fırsatları sağladığından bunun toplam etkisi öğrenciler tarafından matematiğin ne olduğu ve nasıl yapıldığının algılanması sonucunu ortaya çıkarabilir. Ayrıca öğrencilerin öğrenme fırsatlarını incelemenin bir yolu olarak ders kitaplarındaki görevlerin analizi de önerilmektedir (Shield ve Dole, 2013).

Öğrenciler, öğrenme zamanlarının büyük bir kısmını, ders kitabındaki ya bir örneği taklit ederek ya da bir çözüm oluşturarak ders kitabındaki görevleri çözmek ile geçirirler (Stein vd., 2007). Ders kitabındaki görevler eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından 2018 yılında hazırlanan ortaöğretim matematik dersi öğretim programına göre ders kitabındaki görevlerin genel amacı öğrencilerin öğretim yöntem ve yaklaşımlarını değerlendirmek ve geliştirmek, kazanımlara ulaşmış olup olmadığını belirlemektir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Öğrenciler ders kitabındaki görevleri çözmeye çalışırken, ders

kitabındaki bir örneğe veya bilgiye yüzeysel olarak bağlamaları mümkün olabilmektedir. Bu durum öğrencilere rutin görevlerin nasıl çözüleceği ile ilgili bir şablon oluşturmalarını sağlar (Jader vd., 2020). Ayrıca öğrenciler problem çözme becerilerini geliştirmek için bir çözüm şablonuna kolay erişilemediği görevlerle de çalışırlar (Sidenvall vd., 2015). Belirli bir görevi ders kitabının öğrencilere sağladığı bilgilerle karşılaştırarak üç boyutta derinlemesine incelemek mümkündür. Bunlar; yüksek ilişkili, yerel düşük ilişkili ve global düşük ilişkili görevlerdir. Yüksek ilişkili görevler ders kitabının aynı bölümündeki bir bilgi kullanılarak çözülebilen, yerel düşük ilişkili görevler ders kitabındaki bilginin zihinsel süreçlerden geçerek yeniden yapılandırılması sonucunda elde edilen yeni bilgilerin kullanılması ile tamamlanabilen, global düşük ilişkili görevler ise görevi çözmek için ders kitabında herhangi bir bilgi olmayan ya da bir bilgi varsa da öğrencilerin göreve bağlaması beklenmeyen görevlerdir (Boesen vd., 2010; Jader vd., 2020; Lithner, 2004; Palm vd., 2011).

Ulusal ve uluslararası alanyazın incelendiğinde ders kitaplarına ilişkin çok sayıda araştırmalar (Biber ve Tuna, 2017; Bieda vd., 2014; Brehmer vd., 2016; Karaca-Gün, 2009; Karataş, 2019; Lithner, 2004; Newton ve Newton, 2007; Reçber ve Sezer, 2018; Sidenvall vd., 2015; Stacey ve Vincent, 2009; Usluoğlu, 2020; Üredi ve Ulum, 2020; Yeğit, 2020) bulunmaktadır. Yurt dışında yapılan araştırmalarda, ders kitaplarındaki görevlerin nelere dikkat çekmesi gerektiği (Newton ve Newton, 2007; Stacey ve Vincent, 2009), ders kitaplarındaki matematiksel akıl yürütme ve kanıtama görevlerinin sıklığı (Bieda vd., 2014; Stylianides, 2009), ders kitaplarında matematiksel problem çözmenin nasıl temsil edildiği (Brehmer vd., 2016), öğrencilerin ders kitabındaki görevleri çözerken kullandıkları matematiksel akıl yürütme ile doğru çözümlerin oranı arasındaki ilişki (Sidenvall vd., 2015), ders kitaplarındaki görevleri çözmek için kullanılacak stratejiler (Lithner, 2004); Türkiye’de yapılan araştırmalarda ise ortaokul matematik ders kitaplarında yer alan alıştırma sorularının öğrenme alanlarına ve Bloom taksonomisine göre bilişsel düzeyleri (Biber ve Tuna, 2017), ortaöğretim dokuzuncu sınıf matematik ders kitabının biçimine, içeriğine ve ölçme ve değerlendirme durumlarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri (Karaca-Gün, 2009), 11. ve 12. sınıf temel düzey ders kitaplarındaki örneklerin ve soruların PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) matematik yeterlik düzeyleri (Karataş, 2019), ilkökul matematik ders kitaplarında bulunan ünite değerlendirme sorularının yenilenmiş Bloom taksonomisine göre bilişsel düzeyleri (Usluoğlu, 2020; Üredi ve Ulum, 2020), Türkiye ve Almanya’da okutulan 5. sınıf matematik ders kitaplarının yapısal özellikleri (Yeğit, 2020) incelenmiştir.

Yapılan alanyazın taramasında Türkiye’de matematik ders kitaplarının incelendiği araştırmalarda ders kitaplarındaki alıştırma ve soruların bilişsel ve PISA matematik yeterlilik düzeylerinin ve ders kitaplarının yapısal özelliklerinin incelenmesiyle sınırlı kaldığı gözlemlenmiştir. Bu araştırmada, ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki görevlerin ders kitabındaki bilgilerle ilişkisinin ve bilişsel düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca alanyazında ders kitaplarının öğrencilere sağladığı bilgilerin görevleri çözmeye ne ölçüde yardımcı olduğu ile ilgili herhangi bir araştırmaya rastlanmaması araştırmanın özgün yanını oluşturmaktadır. Bu yüzden bu araştırmanın matematik ders kitaplarındaki görevler ile ilgili dünyada ve Türkiye’de bundan sonra yapılacak olan daha kapsamlı araştırmalara katkı sağlayacağı da düşünülmektedir. Araştırmada iki alt probleme cevap aranmıştır.

1. Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki “sayılar ve cebir”, “görevlerinin geometri” ve “veri, sayma ve olasılık” öğrenme alanlarındaki yüksek, yerel düşük ve global düşük ilişkili görevlerin yüzdesi nedir?

2. Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki görevler yenilenmiş Bloom taksonomisine göre hangi bilişsel düzeydedir?

2. Yöntem

Bu bölümde araştırma deseni, araştırmada ele alınan kitaplar, veri analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırma deseni

Ortaöğretim matematik dersi öğretim programında geçmiş yıllardan beri yapılan reformlar ders kitaplarında etkisini hızlı bir şekilde göstermektedir. Matematik’in temel yapı taşlarından biri olan ders kitapları öğrencilere sağladığı bilgiler açısından görevleri çözmeye ne ölçüde yardımcı olduğunun tespit edilmesi öğrencilerin matematiği anlamlı öğrenmesi bakımından önemlidir. Bu yüzden bu araştırmada ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki görevlerin ders kitabındaki bilgilerle ilişkisinin ve bilişsel düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada nitel araştırma yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir. Nitel araştırmanın amacı, insanların hayatlarını nasıl anlamlandırdıklarıyla ilgili bir anlayış geliştirmek, anlamlandırma sürecinin ana hatlarını çizmek ve insanların deneyim yaşadığı şeyleri nasıl yorumladıklarını tarif etmektir (Creswell, 2012). Anlayış ve anlam üzerine odaklanma, araştırmacının veri toplama ve analizinde başlıca araç olması, sürecin tümevarımsal olması ve araştırma sonucunun detaylı bir şekilde betimlenmesi nitel araştırmanın başlıca özellikleridir (Merriam, 2015). Nitel araştırmalarda veriler; görüşmeler, gözlemler ya da doküman analizi yoluyla toplanır (Berg

ve Lune, 2015). Nitel araştırmalarda tek başına bir veri toplama yöntemi olarak da kullanılabilen doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin içeriğini sistematik olarak analizini kapsar (Wach ve Ward, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2016).

2.2. Araştırmada ele alınan kitaplar

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” ve “lt örnekleme” yöntemlerinin birlikte kullanımı benimsenmiştir. Kolay ulaşılabilir durum rneklemesinde temel anlayış araştırmacılar a hız ve pratiklik açısından avantaj kazandırmaktır. Ölçüt rnekleme yöntemindeki temel anlayış ise önceden belirlenmiş bir dizi ltleri karşılayan durumların çalışılmasıdır (Merriam, 2015; Patton, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu bağlamda araştırmada yıl, sınıf ve öğrenme alanlarına ilişkin görevler olmak üzere üç temel ölçüt belirlenmiştir. Belirlenen bu temel ölçütler doğrultusunda, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından 2018 yılında hazırlanan Ortaöğretim Matematik Dersi ğretim Programı’na göre hazırlanmış, 2020-2021 eğitim-ğretim yılında okutulan ders kitapları göz önüne alınmıştır. Araştırma verileri 2020-2021 eğitim-ğretim yılında toplanmıştır. Veriler, MEB’in 2020 yılında Türkiye’nin tüm illerindeki Anadolu liselerinde kullanımını sağladığı ortaöğretim (9-10-11-12. sınıf) matematik ders kitaplarındaki “sayılar ve cebir”, “geometri” ve “veri, sayma ve olasılık” öğrenme alanlarına ilişkin görevlerdir. Bu ğrenme alanlarının seçim nedeni, “sayılar ve cebir” ve “geometri” öğrenme alanları tüm sınıf düzeylerinde; “veri, sayma ve olasılık” öğrenme alanı ise 12. sınıf hariç diğer tüm sınıf düzeylerinde bulunmasıdır. Ders kitaplarındaki öğrenme alanlarına, alt öğrenme alanlarına ve görev sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki görevlerin öğrenme ve alt öğrenme alanlarına göre dağılımı

ğrenme alanları	9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf		
	Alt ğrenme alanları	Görev sayısı	Alt ğrenme alanları	Görev sayısı	Alt ğrenme alanları	Görev sayısı	Alt ğrenme alanları	Görev sayısı	
Sayılar ve cebir	Mantık	18	Fonksiyonlar	62	Fonksiyonlarda uygulamalar	29	üstel ve logaritmik fonksiyonlar	64	
	Kümeler	23	Polinomlar	30			Dizler	51	
	Denklemler ve eşişsizlikler	113	İkinci dereceden denklemler	24	Denklemler ve eşişsizlik sistemleri	28	Türev	100	
Geometri	genler	73	Dörtgenler ve okgenler	56	Trigonometri	56	Trigonometri	58	
			Uzay geometri	50	Analitik geometri	31	Dönüşümler	28	
					ember ve daire Uzay geometri	24	Analitik geometri	32	
Veri, sayma ve olasılık	Veri	15	Sayma ve olasılık	58	Olasılık	27	-	-	
Genel toplam		242			280			229	421

2.3. Verilerin analizi

Ders kitabındaki görevlerin analizi Lithner (2004) tarafından önerilen bir yönteme dayanmaktadır. Daha sonra Palm vd., (2011) tarafından ortaokul matematik ders kitabındaki görevlerin analizi için revize edilmiştir. Görevlerin analizi mikro düzeyde gerçekleştirilmiştir. Mikro düzey analizde, görevler ders kitabındaki bilgilerle ilişkili olarak analiz edildi ve önceden belirlenmiş temalara göre yüksek, yerel düşük ve global düşük ilişkili olarak boyutlandırıldı. Analizde görevlerin hangi temaya ait olduğunu ortaya koymak için üç durum belirlendi. Birinci durum, görevi çözmek için kullanılabilecek bir bilginin görevle aynı bölümünde bulunması ve kolayca uygulanması yüksek ilişki olarak tanımlanmaktadır. İkinci durum, görevi çözmek için ders kitabındaki veya önceki görevlerin çözümlerinden elde edilen bilgilerin zihinsel süreçlerden geçerek yeniden yapılandırılması sonucunda kullanılması yerel düşük ilişki olarak tanımlanmaktadır. nc durum ise görevi çözmek için ders kitabında herhangi bir bilgi bulunmamışsa ya da bir bilgi varsa da öğrencilerin göreve bağlanması beklenmiyorsa global düşük ilişki olarak tanımlanmaktadır (Boesen vd., 2010; Jader vd., 2020; Lithner, 2004; Palm vd., 2011).

Her görev için analiz süreci aşağıdaki adımlardan oluşmaktadır:

- 1.Adım: Görevle ilgili genel bilgileri kaydetme.
- 2.Adım: Göreve olası çözümler retme.

3.Adım: Görevi çözmek için kullanılacak bilgilerin ders kitabı bölümünde arama. Bilgiler, ders kitabı bölümünde veya önceki görevlerin çözümünde bulunabilir.

4.Adım: Görevi çözmek için kullanılacak bilgiler aynı bölümde bulunmadıysa, önceki bölümlerde genişletilmiş bir arama gerçekleştirme.

5.Adım: Bir görevin yüksek, yerel düşük veya global düşük ilişkili görev olarak boyutlandırılması için sonuçlandırma.

Görev boyutlandırma örneklerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

Görsel 1. Yüksek ilişkili boyutlandırma örneği (9. Sınıf Matematik Ders Kitabı sayfa:333 görev:16)

16.

Beden eğitimi dersinde Utku, Derya, Emel ve Engin voleybol oynayacaklardır. Oyuncuların dizilişleri ve aralarındaki mesafeler yukarıdaki gibidir. Üçgen eşitsizliği kuralına uyulursa Engin ile Emel arasındaki mesafe tam sayı olarak **en fazla** kaç metredir?

A) 10 B) 9 C) 8 D) 7 E) 6

1.Adım: Üçgen denildiğinde aynı düzlemde doğrusal olmayan üç doğru parçasının uç uca birleştirilmesi ile oluşan kapalı şekil akla gelir. Fakat herhangi üç doğru parçası uç uca eklendiğinde her zaman üçgen oluşturamayabilir. Hangi durumlarda üçgen oluşturulabilir?

2.Adım: Engin ile Emel arasına bir doğru çizelim ve bu doğru uzunluğu x olsun

\widehat{EDE} için $|5 - 4| < x < 5 + 4 \Rightarrow 1 < x < 9$ olur.

\widehat{EUE} için $|6 - 4| < x < 6 + 4 \Rightarrow 2 < x < 10$ olur.

3.Adım: Ders kitabı bölümünde üçgen eşitsizliği; Bir üçgende, bir kenar uzunluğu diğer iki kenar uzunluğunun toplamından küçük, farkının mutlak değerinden büyüktür olarak ifade edilmektedir. Bir ABC üçgeninde kenar uzunlukları a , b ve c olsun. Bu kural aşağıdaki şekilde ifade edilebilir.

$$|b - c| < a < b + c$$

$$|a - c| < b < a + c$$

$$|a - b| < c < a + b$$

4.Adım: Diğer önceki bölümlerde ek bilgi bulunamadı.

5.Adım: Görevi çözmek için kullanılacak bir bilgi görevle aynı bölümde bulunduğundan, görev yüksek ilişkili olarak boyutlandırıldı.

Görsel 2. Yerel düşük ilişkili boyutlandırma örneği (10. Sınıf Matematik Ders Kitabı sayfa:73 görev:16)

16. $A = \{2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\}$ kümesinin elemanları kullanılarak üç basamaklı, rakamları farklı, 3 ile tam bölünen kaç farklı doğal sayı yazılabilir?

A) 100 B) 110 C) 120 D) 130 E) 140

1.Adım: Birden fazla yolla gerçekleşebilecek farklı olaylar bir araya geldiğinde nasıl bir durumla karşı karşıya kaldığımızı yorumlamak, seçim yapmak veya hem seçim hem de sıralama yapmamız gereken durumlarda kaç farklı şekilde seçeneğimizin olduğunu hesaplamaktır.

2.Adım: A kümesinin elemanlarını üçe böldüklerinde verdikleri kalan yönünden üç kümeye ayıralım. $A_0 = \{3,6,9\}$, $A_1 = \{4,7\}$ ve $A_2 = \{2,5,8\}$ olsun. Oluşturacağımız sayıların tamamı A_0 'dan ve A_2 'den alınabilir. Ayrıca her bir kümeden birer eleman alınırsa da olur.

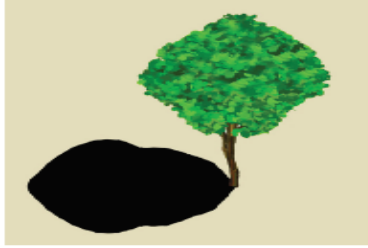
3.Adım: Önceki bir görevde $A = \{1,2,3,4,5,6\}$ kümesinin elemanlarını kullanarak üç basamaklı kaç farklı çift doğal sayısı yazılabileceği istenmişti. Bu görevde ise üç basamaklı rakamları farklı üç ile tam bölünebilen kaç farklı doğal sayı yazılabileceği istenmişti. Önceki görevden yola çıkarak görevin çözümü için bilgiler elde edilmiştir. Bir sayının üç ile tam bölünebilmesi için sayının rakamları toplamının 3 ve 3'ün katı olmasıdır.

4.Adım: Bir bilgi zaten tanımlandığı için uygulanmaz.

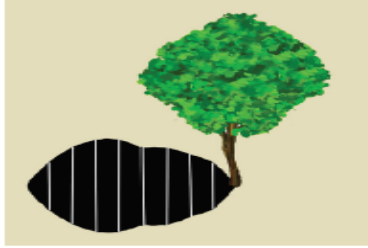
5.Adım: Görevi çözmek için kullanılacak bilgiler, önceki görevlerin çözümlerinden bulunan başka bilgilerin zihinsel süreçlerden geçerek yeniden yapılandırılması sonucunda elde edildiğinden, görev yerel düşük olarak boyutlandırıldı.

Görsel 3. Global düşük ilişkili boyutlandırma örneği (12. Sınıf Matematik Ders Kitabı sayfa:362 görev:37)

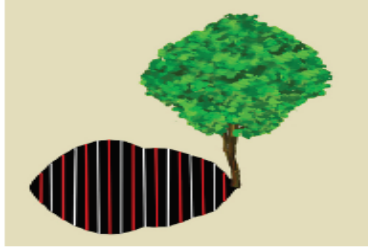
Matematik öğretmeni Özge Hanım derste Riemann toplamlarını anlattıktan sonra 1 metrekareye ortalama 4 kişinin sığabileceğini belirtiyor.

Özge Öğretmen öğrencilerine bahçedeki ağacı göstererek bu ağacın gölgesine şu an yaklaşık olarak kaç kişinin sığabileceğini soruyor.

Öğrenciler, ağacın gölgesinin sınırlarını tebeşirle belirledikten sonra şekildeki gibi birbirine paralel çizgiler çizerek 1 metre genişliğinde şeritler oluşturuyorlar.

Öğrenciler, daha sonra her iki çizgi arasına şekildeki gibi birbirine paralel kırmızı çizgiler çiziyorlar. Sonrasında beyaz çizgiler arasındaki uzaklığı en, kırmızı çizgilerin uzunluğunu ise boy kabul eden dikdörtgenler oluşturarak Riemann toplamı mantığıyla ağacın gölgesinin alanını yaklaşık olarak hesaplamak istiyorlar.

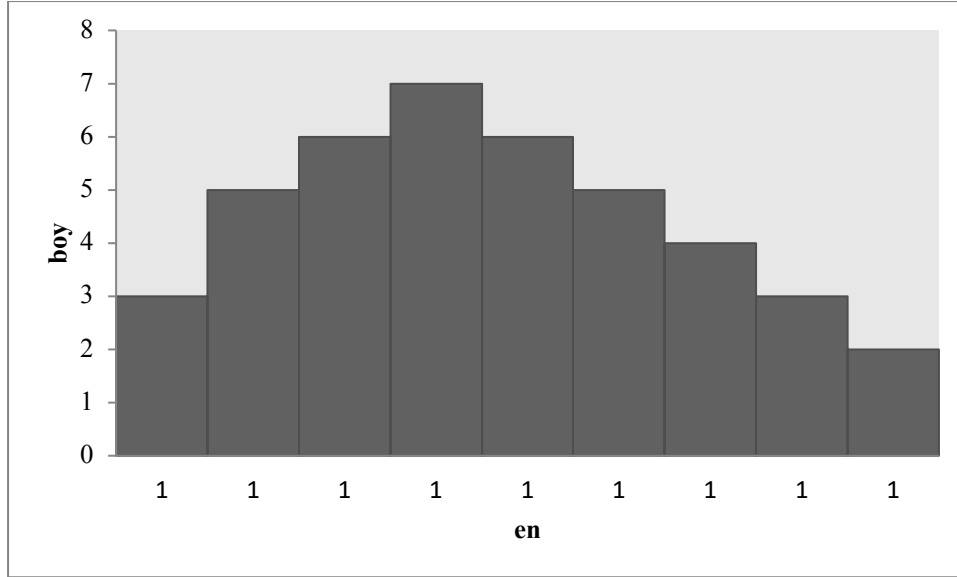
Kırmızı çizgilerin boyları soldan sağa sırasıyla 3, 5, 6, 7, 6, 5, 4, 3 ve 2 metre olduğuna göre;

37 Öğrenciler ağacın gölgesini yaklaşık olarak kaç metrekare olarak hesaplarlar?

38 Öğrenciler ağacın gölgesine yaklaşık olarak kaç kişinin sığacağını bulur?

1.Adım: Bilinen geometri formülleri ile hesaplanamayan bazı sınırlı bölgelerin alanlarının yaklaşık değerleri Riemann toplamları yardımı ile hesaplanabilir.

2.Adım: Ağacın gölgesinin alanının yaklaşık değeri

Riemann toplamı mantığıyla $A = 3.1 + 5.1 + 6.1 + 7.1 + 6.1 + 5.1 + 4.1 + 3.1 + 2.1 = 41 m^2$ olarak hesaplanır. $1 m^2$ ye ortalama dört kişi sığabildiğine göre ağacın gölgesine yaklaşık olarak 164 kişi sığar.

3.Adım: Görevle aynı bölümde hiçbir bilgi bulunamadı.

4.Adım: Diğer önceki bölümlerde ek bilgi bulunamadı.

5.Adım: Görevi çözmek için kullanılabilir herhangi bir bilgiye rastlanmadığından, görev global düşük olarak boyutlandırıldı.

3. Bulgular

Bu araştırmada iki alt probleme cevap aranmıştır.

1. Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki “sayılar ve cebir”, “görevlerinin geometri” ve “veri, sayma ve olasılık” öğrenme alanlarındaki yüksek ilişkili, yerel düşük ilişkili ve global düşük ilişkili görevlerin yüzdesi nedir?

2. Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki görevler yenilenmiş Bloom taksonomisine göre hangi bilişsel düzeydedir?

Bu bölümde, araştırma problemlerine ilişkin bulgulara ve bu bulgularla ilgili değerlendirmelere yer verilmiştir.

3.1. Birinci alt probleme ilişkin bulgular

Bu kısımda, “Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki “sayılar ve cebir”, “görevlerinin geometri” ve “veri, sayma ve olasılık” öğrenme alanlarındaki yüksek ilişkili, yerel düşük ilişkili ve global düşük ilişkili görevlerin yüzdesi nedir?” sorusuna cevap aranmıştır. Ortaöğretim dokuzuncu sınıf matematik ders kitabındaki öğrenme alanlarının her birindeki yüksek ilişkili, yerel düşük ilişkili ve global düşük ilişkili görevlere ait frekans ve yüzde değerleri Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Dokuzuncu sınıf matematik ders kitabının öğrenme alanlarındaki boyutlandırmaların her birine ait görevlerin frekans ve yüzdesi

Sınıf düzeyi	Öğrenme alanları	Yüksek ilişki (f)	Yüzde (%)	Yerel düşük ilişki (f)	Yüzde (%)	Global düşük ilişki (f)	Yüzde (%)
9. Sınıf	Sayılar ve cebir	141	92	13	8	-	-
	Geometri	62	85	9	12	2	3
	Veri, sayma ve olasılık	12	80	2	13	1	7
	Genel toplam	215	89	24	10	3	1

Tablo 2’de görüldüğü üzere dokuzuncu sınıf matematik ders kitabındaki sayılar ve cebir öğrenme alanına ait görevlerin %92’si yüksek, %8’si yerel düşük ilişkili olarak tespit edilmiştir. Sayılar ve cebir öğrenme alanına ait global düşük ilişkili herhangi bir göreve rastlanmamıştır. Geometri öğrenme alanına ait yüksek, yerel düşük ve global düşük ilişkili görevlerin oranı sırasıyla %85, %12 ve %3 olarak bulunmuştur. Veri, sayma ve olasılık öğrenme alanına ait görevlerin %80’i yüksek, %13’ü yerel düşük ve %1’i global düşük ilişkili olarak elde edilmiştir. Ders kitabındaki tüm görevler dikkate alındığında %89’u yüksek, %10’u yerel düşük ve %1’i global düşük ilişkili olduğu gözlenmiştir.

Ortaöğretim 10. sınıf matematik ders kitabındaki öğrenme alanlarının her birindeki yüksek ilişkili, yerel düşük ilişkili ve global düşük ilişkili görevlere ait frekans ve yüzde değerleri Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3. 10. sınıf matematik ders kitabının öğrenme alanlarındaki boyutlandırmaların her birine ait görevlerin frekans ve yüzdesi

Sınıf düzeyi	Öğrenme alanları	Yüksek ilişki (f)	Yüzde (%)	Yerel düşük ilişki (f)	Yüzde (%)	Global düşük ilişki (f)	Yüzde (%)
10. Sınıf	Veri, sayma ve olasılık	47	81	9	16	2	3
	Sayılar ve cebir	91	79	14	12	11	9
	Geometri	59	56	38	36	9	8
Genel toplam		197	70	61	22	22	8

Tablo 3’te görüldüğü üzere veri, sayma ve olasılık öğrenme alanına ait yüksek, yerel düşük ve global düşük ilişkili görevlerin oranı sırasıyla %81, %16 ve %3 olarak bulunmuştur. Sayılar ve cebir öğrenme alanına ait görevlerin %79’u yüksek, %12’si yerel düşük, %9’u global düşük ilişkili olarak gözlenmiştir. Geometri öğrenme alanına ait yüksek, yerel düşük ve global düşük ilişkili görevlerin oranı sırasıyla %56, %36 ve %8 olarak elde edilmiştir. Ders kitabındaki tüm görevler dikkate alındığında %70’i yüksek, %22’si yerel düşük ve %8’i global düşük ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Ortaöğretim 11. sınıf matematik ders kitabındaki öğrenme alanlarının her birindeki yüksek ilişkili, yerel düşük ilişkili ve global düşük ilişkili görevlere ait frekans ve yüzde değerleri Tablo 4’te gösterilmektedir.

Tablo 4. 11. sınıf matematik ders kitabının öğrenme alanlarındaki boyutlandırmaların her birine ait görevlerin frekans ve yüzdesi

Sınıf düzeyi	Öğrenme alanları	Yüksek ilişki (f)	Yüzde (%)	Yerel düşük ilişki (f)	Yüzde (%)	Global düşük ilişki (f)	Yüzde (%)
11. Sınıf	Geometri	109	75	23	16	13	9
	Sayılar ve cebir	43	75	9	16	5	9
	Veri, sayma ve olasılık	24	89	3	11	-	-
Genel toplam		176	77	35	15	18	8

Tablo 4’te görüldüğü üzere 11. Sınıf matematik ders kitabındaki geometri ve sayılar ve cebir öğrenme alanlarına ait görevlerin %75’i yüksek, %16’sı yerel düşük ve %9’u global düşük ilişkili olarak elde edilmiştir. Veri, sayma ve olasılık öğrenme alanına ait yüksek ve yerel düşük ilişkili görevlerin oranı sırasıyla %89, %11 olarak tespit edilmiştir. Veri, sayma ve olasılık öğrenme alanına ait global düşük ilişkili herhangi bir görev bulunmamıştır. Ders kitabındaki tüm görevler dikkate alındığında %77’si yüksek, %15’i yerel düşük ve %8’i global düşük ilişkili olduğu gözlenmiştir.

Ortaöğretim 12. sınıf matematik ders kitabındaki öğrenme alanlarının her birindeki yüksek ilişkili, yerel düşük ilişkili ve global düşük ilişkili görevlere ait frekans ve yüzde değerleri Tablo 5’te gösterilmektedir.

Tablo 5. 12. sınıf matematik ders kitabının öğrenme alanlarındaki boyutlandırmaların her birine ait görevlerin frekans ve yüzdesi

Sınıf düzeyi	Öğrenme alanları	Yüksek ilişki (f)	Yüzde (%)	Yerel düşük ilişki (f)	Yüzde (%)	Global düşük ilişki (f)	Yüzde (%)
12. Sınıf	Sayılar ve cebir	183	61	86	28	34	11
	Geometri	72	61	30	25	16	14
Genel toplam		255	60	116	28	50	12

Tablo 5’te görüldüğü üzere sayılar ve cebir öğrenme alanına ait yüksek, yerel düşük ve global düşük ilişkili görevlerin oranı sırasıyla %61, %28 ve %3 olarak gözlenmiştir. Geometri öğrenme alanına ait görevlerin %61’i

yüksek, %25'i yerel düşük, %14'ü global düşük ilişkili olarak bulunmuştur. Ders kitabındaki tüm görevler dikkate alındığında %60'ı yüksek, %28'i yerel düşük ve %12'si global düşük ilişkili olarak elde edilmiştir.

3.2. İkinci alt probleme ilişkin bulgular

Bu kısımda, "Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki görevler yenilenmiş Bloom taksonomisine göre hangi bilişsel düzeydedir?" sorusuna cevap aranmıştır.

Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki görevlerin bilişsel düzeyleri frekans ve yüzde olarak Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6. Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki görevlerin yenilenmiş Bloom taksonomisine göre dağılımı

Bilişsel alan basamakları	9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Hatırlama	-	-	9	3	16	7	9	2	34	3
Anlama	17	7	15	5	20	9	46	11	98	8
Uygulama	193	80	184	66	149	65	231	55	757	64
Analiz	28	11	45	16	20	9	90	21	183	16
Değerlendirme	-	-	13	5	7	3	3	1	23	2
Yaratma	4	2	14	5	17	7	42	10	77	7
Genel toplam	242	100	280	100	229	100	421	100	1172	100

Tablo 6'da görüldüğü üzere dokuzuncu sınıf kitabındaki uygulamaya yönelik görevlerin oranı %80, yaratma düzeyine yönelik görevlerin oranı %2 olduğu tespit edilmiştir. 10. sınıf kitabındaki görevlerin %66'sı uygulama; %16'sı değerlendirme; %5'i anlama, değerlendirme ve yaratma; %3'ü hatırlama düzeyinde olduğu gözlenmiştir. 11. sınıf kitabındaki uygulama düzeyine yönelik görevlerin oranı %65, değerlendirme düzeyine yönelik görevlerin oranı %3 olduğu belirlenmiştir. 12. sınıf kitabındaki görevlerin %55'i uygulama; %21'i analiz; %11'i anlama; %10'u yaratma; %2'si hatırlama; %1'i değerlendirme düzeyindedir. Tüm sınıf düzeylerine ait ders kitaplarındaki görevler dikkate alındığında uygulama basamağına ait görevlerin en fazla olduğu tespit edilmiştir. Uygulama basamağından sonra en fazla yer verilen görevler sınıflandırmanın dördüncü basamağı olan analiz ve ikinci basamağı olan anlama düzeyindedir. En az yer verilen görevler ise sınıflandırmanın beşinci basamağı olan değerlendirme ve birinci basamağı olan hatırlama düzeyindedir. Ayrıca alt düzey bilişsel becerileri ölçen görevlerin %75, üst düzey bilişsel becerileri ölçen görevlerin ise %25 oranında olduğu da gözlenmiştir.

4. Sonuç, tartışma ve öneriler

Bu araştırmada, "Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki "sayılar ve cebir", "görevlerinin geometri" ve "veri, sayma ve olasılık" öğrenme alanlarındaki yüksek ilişkili, yerel düşük ilişkili ve global düşük ilişkili görevlerin yüzdesi nedir?" ve "Ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki görevler yenilenmiş Bloom taksonomisine göre hangi bilişsel düzeydedir?" alt problemlerine cevap aranmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgulardan elde edilen sonuçlardan biri, ders kitaplarındaki "sayılar ve cebir", "geometri" ve "veri sayma ve olasılık" öğrenme alanlarının her birine ait görevlerin ilişki oranlarının çoktan aza sırasıyla yüksek, yerel düşük ve global düşük ilişkili olduğudur. Ayrıca tüm sınıf düzeylerine ait ders kitaplarındaki görevler ele alındığında en fazla yüksek ilişkili görevlerin en az ise global düşük ilişkili görevlerin olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, görevlerin birçoğunun ders kitabındaki bilgileri kullanarak öğrencilere pratik yapma fırsatı sağladığı, görevlerin çok azının ise öğrencilerin göreve ilişkin yeni bir çözüm yöntemi oluşturmasını ve uygulamasını sağladığı söylenebilir. Ders kitaplarında görevi çözmek için herhangi bir bilgi bulunmamışsa, önceki görevlerin çözümlerinden elde edilen bilgilerin zihinsel süreçlerden geçerek yeniden yapılandırılması sonucunda çözüm sağlanabilir. Öğrenciler ders kitaplarındaki mevcut bilgilere güvenme eğiliminde olduklarından (Boesen vd., 2014; Hiebert, 2003; Sidenvall vd., 2015) yerel ve global düşük ilişkili görevlere ders kitaplarında daha çok yer verilebilir. Ayrıca öğrenciler zamanlarının önemli bir kısmını ders kitaplarındaki yerel ve global düşük ilişkili görevler üzerinde geçirirlerse matematiksel akıl yürütme ve problem çözme becerileri gelişebilir.

Kaur (2010) ve Sidenvall vd., (2015) yaptıkları araştırmalarda, öğrencilerin genel olarak ders kitaplarında yüksek ilişkili görevler üzerinde çalıştıklarını ve bu görevleri ders kitabındaki teorik bilgileri kullanarak doğru bir şekilde çözdüklerini saptamışlardır. Brehmer vd., (2016) ve Lithner (2004) yürüttükleri araştırmada, ders kitaplarındaki görevlerin matematiksel akıl yürütme ve problem çözme becerileri gibi yeterliliklere ihtiyaç duyulmadan

standart formüllerle, yüzeysel stratejilerle çözülebilen görevler olduğunu ifade etmişlerdir. Newton ve Newton (2007) ve Stacey ve Vincent (2009) İngiltere ve Avustralya matematik ders kitaplarındaki görevler üzerine yaptıkları araştırmalarda, ders kitaplarındaki görevlerin kavramsal anlamaya daha fazla odaklanması gerektiğini belirtmişlerdir. Bir başka sonuç ise ders kitaplarındaki geometri öğrenme alanındaki global düşük ilişkili görevlerin yüzdelerinin sayılar ve cebir öğrenme alanına göre daha yüksek olduğudur. Bu farkın sebebi, ortaöğretim matematik müfredatında Öklid geometrisinin tarihsel geleneğine ve görevlerin öğrenme alanındaki yaklaşımlarının farklı olmasına bağlanabilir. Bieda vd., (2014) ve Stylianides (2009) yürüttükleri araştırmalarda, akıl yürütme ve kanıtlama becerilerine ait görevlerin uygulanma durumları cebir konusunda geometriye göre daha sınırlı olduğunu tespit etmişlerdir. Bahsedilen bu sonuçlar araştırmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgulardan elde edilen sonuçlardan biri, 9, 10, 11 ve 12. sınıf ders kitaplarındaki görevler yenilenmiş Bloom taksonomisine göre analiz edildiğinde uygulama basamağına ait görevlerin en fazla olduğudur. Uygulama basamağından sonra en fazla yer verilen görevler analiz ve anlama, en az yer verilen görevler ise değerlendirme ve hatırlama düzeyindedir. Bu sonuçlara göre, ders kitaplarındaki görevlerin öğrencilerin bilişsel becerilerini hiyerarşik bir düzende ölçmediği sonucuna varılabilir. Ders kitaplarında daha çok uygulama ve anlama düzeylerine ait görevlere yer verilmesi öğrencilerin eleştirel, analitik ve yaratıcı düşünme becerileri gibi üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesini engellediği ve günümüz eğitim anlayışı ile çeliştiği şeklinde yorumlanabilir. Bir başka sonuç ise alt düzey bilişsel becerileri ölçen görevlerin %75, üst düzey bilişsel becerileri ölçen görevlerin ise %25 oranında olduğudur. Bu durum ders kitaplarında öğrencileri araştırma yapmaya teşvik eden ve merak uyandıran görevlere yeterli sayıda yer verilmediği şeklinde ifade edilebilir. Yani görevlerin daha çok alt düzey bilişsel beceriler gerektiren zihinsel süreçleri ölçmeye yönelik hazırlandığı söylenebilir.

Reçber ve Sezer (2018) ve Biber ve Tuna (2017) yaptıkları araştırmalarda, öğrencilerin öğrendikleri bilgileri yeni durumlara uyarlayabilmesi için ortaokul matematik ders kitaplarında üst düzey bilişsel seviyelere uygun etkinliklerin ve alıştırmaların sayısının artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Karaca-Gün (2009), ortaöğretim dokuzuncu sınıf matematik ders kitabının içeriğinin öğrencilerin düzeyine uygun olduğunu, ölçme ve değerlendirme sorularının öğrencilerin üniversite sınavına hazırlanmalarını sağlayacak nitelikte olmadığını belirtmiştir. Usluoğlu (2020) ve Üredi ve Ulum (2020) yürüttükleri araştırmalarda, ilkökul matematik ders kitaplarında yer alan ünite değerlendirme sorularının dağılımının olgusal ve işlemsel bilgi basamaklarında yoğunlaştığını, kavramsal bilgi basamağına ise sınırlı olduğunu ifade etmişlerdir. Karataş (2019) yaptığı araştırmada, 11. ve 12. sınıf temel düzey ders kitaplarındaki örneklerin ve soruların PISA matematik yeterlik düzeyleri genel olarak 2., 3. ve 4. seviyelerde yoğunlaştığını, 1. ve 5. seviyelerde yeterli olmadığı, 6. seviyeden ise yok denecek kadar az olduğunu saptamıştır. Yeğit (2020) Türkiye ve Almanya'da okutulan 5. sınıf matematik ders kitaplarındaki içerik sorularını etkinlik kavramına göre incelendiğinde, Almanya'da okutulan ders kitabının Türkiye'de okutulana göre nispeten daha fazla etkinlik kavramı özelliklerini sağladığını tespit etmiştir. Yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlar bu araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir.

Sonuç olarak, ders kitaplarındaki görevlerin büyük bir çoğunluğu yüksek ilişkili görevler olduğunu göz önünde bulundurarak ders kitaplarında daha fazla yerel ve global düşük ilişkili görevlere yer verilmesi durumunda muhakkem ve yöntemsel acıcılık gibi yetkinlikleri geliştirdiği düşünülmektedir. Bu durum özellikle ilk görev setleri ve daha kolay olarak tanımlanan görevler için vurgulanabilir. Analiz edilen tüm ders kitaplarındaki görevlerin büyük çoğunluğu öğrencilere çözüm şablonlarının sunulduğu yüksek ilişkili görevler olduğundan, bu anlamda problem çözme yeterliliğini geliştirmek ve fırsatları yaratmak için öğretmenler ve öğrenciler tarafından dikkatli bir seçime ihtiyaç vardır. Araştırmanın sonuçları ayrıca öğretmen ve öğrencilerin ders kitabı görevlerini kullanırken bilinçli kararlar almaları ve ders kitabının kendisine güvenmek yerine görevlerin öğrenme fırsatlarını dikkatlice araştırmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Bu araştırmadaki çerçeve öğretmenlere, araştırmacılara ve ders kitabı yazarlarına matematik ders kitaplarını daha yakından inceleyebilecekleri ek bir araç sağlar.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre geliştirilen öneriler aşağıda maddeler halinde sunulmuştur.

- Öğrencilerin öğrendikleri bilgileri yeni durumlara uyarlayabilmesi için ortaöğretim matematik ders kitaplarındaki yerel ve global düşük ilişkili görevlerin sayısı artırılabilir.
- Öğrencileri araştırmaya yapmaya teşvik etmek ve merak uyandırmak için ders kitaplarındaki görevler üst bilişsel beceriler göz önünde bulundurularak hazırlanabilir.
- Uluslararası sınavlarda öğrencilerin başarılarının artması için ders kitaplarındaki görevlerde gerçek hayat problemlerine daha fazla yer verilebilir.
- Ders kitaplarındaki görevler öğrencileri üniversite sınavına hazırlayacak nitelikteki görevlerden oluşabilir.

Yazarın katkı oranı beyanı

Yazar makalenin veri toplama, veri analizi, raporlaştırma ve diğer aşamalarından sorumlu olduğunu beyan eder.

Çıkar çatışması

Bu çalışmada yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması belirtilmemiştir.

Etik kurul onayı

Bu çalışma insan üzerine veri toplama, analizi ya da sonuçları ile ilgili olmadığı için Etik Kurul Onayı gerekmemektedir. Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde yer alan tüm kurallara uyulmuş ve yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Araştırmada kapsamında; MEB’in tüm araştırmacılara açık kaynak olarak sunduğu ders kitapları üzerinde analizler yapılmıştır. Bu nedenle ULAKBİM’in belirlediği etik kurul belgesi gerekli çalışmalar (*İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması, İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar, Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar, Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar*) kapsamında olmadığından etik kurul izninin alınmasına gerek görülmemiştir. Tüm sorumluluk yazarlara aittir.

Kaynakça

- Altun, M., Arslan, Ç., & Yazgan, Y. (2004). Lise matematik ders kitaplarının kullanım şekli ve sıklığı üzerine bir çalışma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 131-147.
- Berg, B. L., & Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (H. Aydın, Çev. Ed.). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Biber, A. Ç., & Tuna, A. (2017). Ortaokul matematik kitaplarındaki öğrenme alanları ve Bloom taksonomisine göre karşılaştırmalı analizi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 161-174.
- Bieda, K. N., Ji, X., Drwencke, J., & Picard, A. (2014). Reasoning-and-proving opportunities in elementary mathematics textbooks. *International Journal of Educational Research*, 64, 71–80.
- Boesen, J., Helenius, O., Bergqvist, E., Bergqvist, T., Lithner, J., Palm, T., & Palmberg, B. (2014). Developing mathematical competence: From the intended to the enacted curriculum. *The Journal of Mathematical Behavior*, 33(1), 72–87.
- Boesen, J., Lithner, J., & Palm, T. (2010). The relation between types of assessment tasks and the mathematical reasoning students use. *Educational Studies in Mathematics*, 75(1), 89-105.
- Brehmer, D., Ryve, A., & Van Steenbrugge, H. (2016). Problem solving in Swedish mathematics textbooks for upper secondary school. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 60(6), 577-593.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research* (4th Edition). Boston: Pearson.
- Doyle, W. (1983). Academic work. *Review of Educational Research*, 5(2), 159-199.
- Hiebert, J. (2003). What research says about the NCTM standards. In J. Kilpatrick, G. Martin, & D. Schifter (Eds.), *A research companion to the principles and standards for school mathematics* (5–23). Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics.
- Jader, J., Lithner, J., & Sidenvall, J. (2020). Mathematical problem solving in textbooks from twelve countries. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 51(7), 1120-1136.
- Karaca-Gün, C. (2009). *Ortaöğretim dokuzuncu sınıf matematik ders kitabına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Karataş, Z. (2019). *11. ve 12. sınıf temel düzey ders kitaplarındaki örnek ve soruların PISA matematik yeterlik düzeylerine göre incelenmesi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- Kaur, B. (2010). A study of mathematical tasks from three classrooms in Singapore. In Y. Shimizu, B. Kaur, R. Huang & D. Clarke (Eds.), *Mathematical tasks in classrooms around the world* (15-33). Rotterdam, The Netherlands: Sense Publishers.
- Lesh, R. & Zawojewski, J. (2007). Problem solving and modeling. In F. Lester (Ed.), *Second handbook of research on mathematics teaching and learning* (763-804). Charlotte, NC: Information Age.
- Lithner, J. (2004). Mathematical reasoning in calculus textbook exercises. *The Journal of Mathematical Behavior*, 23(4), 405-427.

- Lithner, J. (2008). A research framework for creative and imitative reasoning. *Educational Studies in Mathematics*, 67(3), 255–276.
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Ortaöğretim matematik dersi (9, 10, 11 ve 12. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Newton, D. P., & Newton, L. D. (2007). Could elementary mathematics textbooks help give attention to reasons in the classroom? *Educational Studies in Mathematics*, 64(1), 69-84.
- Palm, T., Boesen, J., & Lithner, J. (2011). Mathematical reasoning requirements in Swedish upper secondary level assessments. *Mathematical Thinking and Learning*, 13(3), 221–246.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd Edition). California: Sage Publications.
- Reçber, H., & Sezer, R. (2018). 8. sınıf matematik ders kitabındaki etkinliklerin bilişsel düzeyinin programdakilerle karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(1), 55-76.
- Rezat, S., & Strasser, R. (2014). Mathematics textbooks and how they are used. In P. Andrews & T. Rowland (Eds.), *Master class in mathematics education: International perspectives on teaching and learning* (51–62). New York: Bloomsbury.
- Schmidt, W., Gueudet, G., Pepin, B., & Trouche, L. (2012). Measuring content through textbooks: The cumulative effect of middle-school tracking. In *From text to 'lived' resources: Mathematics curriculum materials and teacher development* (143–160). Dordrecht, Netherlands: Springer Science & Business Media B.V.
- Shield, M., & Dole, S. (2013). Assessing the potential of mathematics textbooks to promote deep learning. *Educational Studies in Mathematics*, 82(2), 183–199.
- Sidenvall, J., Lithner, J., & Jader, J. (2015). Students' reasoning in mathematics textbooks task-solving. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 46(4), 533-552.
- Stacey, K., & Vincent, J. (2009). Modes of reasoning in explanations in Australian eighth-grade mathematics textbooks. *Educational Studies in Mathematics*, 72(3), 271–288.
- Stein, M. K., Remillard, J., & Smith, M. S. (2007). How curriculum influences student learning. In F. K. Lester (Ed.), *Second handbook of research on mathematics teaching and learning* (319–369). Charlotte, NC: National Council of Teachers of Mathematics Information Age Pub.
- Stylianides, G. J. (2009). Reasoning-and-proving in school mathematics textbooks. *Mathematical Thinking and Learning*, 11(4), 258–288.
- Usluoğlu, B. (2020). *İlkokul 3 ve 4. sınıf matematik ders kitaplarındaki etkinliklerin yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Üredi, L., & Ulum, H. (2020). İlkokul matematik ders kitaplarında bulunan ünite değerlendirme sorularının yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 432-447.
- Wach, E., & Ward, R. (2013). *Learning about qualitative document analysis*. [Çevrim-içi: <https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/2989/PP%20InBrief%201%093%20QDA%20FINAL2.pdf?sequence=4>], Erişim tarihi: 17.07.2021.
- Wilson, L. O. (2016). *Anderson and Krathwohl-Bloom's taxonomy revised: Understanding the new version of Bloom's taxonomy*. [Çevrim-içi: https://quincycollge.edu/content/uploads/Anderson-and-Krathwohl_Revised-Blooms-Taxonomy.pdf], Erişim tarihi: 26.12.2020.
- Yeğit, H. (2020). *Türkiye ve Almanya'da okutulan matematik ders kitaplarının matematik okuryazarlığı bakımından incelenmesi ve karşılaştırılması* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended abstract

Introduction

Textbooks are effective teaching materials that are expected to help teachers in gaining knowledge, skills, attitudes and behaviors in line with the targets in the curriculum recently in Turkey and that reinforce learning with exercises, activities, measurement and evaluation (Altun et al., 2004). In the learning and teaching process, both teachers and students often rely on the textbook for what students will learn and what the teacher will teach (Schmidt et al., 2012). Rezat and Strasser (2014) stated that the textbook is a part of an instructive triangular pyramid and shapes the didactic situations together with the teacher, students and mathematics.

Learning opportunities occur when the textbook is combined with other factors such as the way it is used by students and teachers. An important component in the textbook is the tasks. In this research, the term task was used to refer to the assessment and evaluation practices in textbooks that support students' learning. Doyle (1983) stated that tasks direct students' attention to certain aspects of the content and affect them by identifying information processing ways. Stein et al. (2007) stated that what students learn about mathematics is determined by the tasks they engage in. Since different tasks provide different learning opportunities, the overall effect of this may result in students' perceptions of what mathematics is and how it is done. It is also recommended to analyze the tasks in the textbooks as a way of examining the learning opportunities of the students (Shield and Dole, 2013).

In the literature review, it was observed that the exercises and questions in the textbooks were limited to examining the cognitive and PISA mathematics proficiency levels and the structural features of the textbooks. In the literature review, it was observed that the exercises and questions in the textbooks were limited to examining the cognitive and PISA mathematics proficiency levels and the structural features of the textbooks. In this study, it was aimed to examine the relationship between the tasks in the high school mathematics textbooks and the information in the textbook and their cognitive levels. In addition, the fact that there is no research in the literature about the extent to which the information provided by the textbooks helps the students in solving the tasks constitutes the original aspect of the research. In the study, answers were sought for two sub-problems.

1. What is the percentage of high relatedness, local low relatedness and global low relatedness tasks in the learning domains of “numbers and algebra”, “geometry of tasks” and “data, counting and probability” in high school mathematics textbooks?
2. At which cognitive level are the tasks in the high school mathematics textbooks according to the revised Bloom taxonomy?

Method

Research pattern

For this purpose, it was decided to use the qualitative research method in the research. The purpose of qualitative research is to develop an understanding of how people make sense of their lives, to outline the process of making sense, and to describe how people interpret what they experience (Creswell, 2012). Data in qualitative research; collected through interviews, observations or document analysis (Berg and Lune, 2015). Document analysis, which can also be used as a stand-alone data collection method in qualitative research, involves the systematic analysis of the content of written materials containing information about the case or cases that are aimed to be researched (Wach and Ward, 2013; Yıldırım and Şimşek, 2016).

Books covered in the research

In the research, the use of “easily accessible case sampling” and “criteria sampling” methods, which are purposeful sampling methods, were adopted together. The basic understanding in easily accessible case sampling is to give researchers an advantage in terms of speed and practicality. The basic understanding in the criterion sampling method is to study the situations that meet a set of predetermined criteria (Merriam, 2015; Patton, 2002; Yıldırım and Şimşek, 2016). In this context, three basic criteria were determined in the research, namely year, class and tasks related to learning areas.

Analysis of data

The analysis of the tasks in the textbook is based on a method proposed by Lithner (2004). It was then revised by Palm et al. (2011) for the analysis of the tasks in the middle school mathematics textbook. Analysis of the tasks was carried out at the micro level. In micro level analysis, tasks were analyzed in relation to the information in the

textbook and sized as high relatedness, local low relatedness, and global low relatedness according to predetermined themes. In the analysis, three cases were determined to reveal which theme the tasks belonged to. The first situation is defined as a high relatedness when a piece of information that can be used to solve the task is found in the same part of the task and is easily applied. The second situation is defined as the local low relatedness, where the information obtained from the textbook or the solutions of previous tasks is used as a result of mental processes to solve the task. The third situation is defined as a global low relatedness if there is no information in the textbook to solve the task, or if there is no information but the students are not expected to connect to the task (Boesen et al., 2010; Jader et al., 2020; Lithner, 2004; Palm et al., 2011).

Results, discussion and recommendations

In this research, “What is the percentage of high relatedness, local low relatedness and global low relatedness tasks in the learning domains of “numbers and algebra”, “geometry of tasks” and “data, counting and probability” in high school mathematics textbooks? and “What cognitive level are the tasks in the high school mathematics textbooks according to the revised Bloom taxonomy?” the answers to the sub-problems were sought and the following results were obtained.

One of the results obtained from the findings related to the first sub-problem of the research is that the correlation ratios of the tasks belonging to each of the “numbers and algebra”, “geometry” and “data counting and probability” learning domains in the textbooks are high, local low and global low, respectively. In addition, when the tasks in the textbooks of all grade levels are considered, it has been found that the most high relatedness tasks and the least global low relatedness tasks. According to these results, it can be said that most of the tasks provide the students with the opportunity to practice using the information in the textbook, while very few of the tasks enable the students to create and apply a new solution method for the task. If there is no information in the textbooks to solve the task, a solution can be provided as a result of restructuring the information obtained from the solutions of the previous tasks by going through mental processes.

One of the results obtained from the findings related to the second sub-problem of the research is that when the tasks in the 9th, 10th, 11th and 12th grade textbooks are analyzed according to the revised Bloom's taxonomy, the tasks belonging to the application level are the most. After the implementation step, the most frequently used tasks are analysis and understanding, and the least frequent tasks are evaluation and recall. According to these results, it can be concluded that the tasks in the textbooks do not measure the cognitive skills of the students in a hierarchical order. It can be interpreted that the inclusion of more application and comprehension tasks in the textbooks prevents the development of high-level thinking skills such as critical, analytical and creative thinking skills of students and contradicts today's understanding of education.

International Journal of Social Sciences
and Education Research
Volume:8, Issue:4, 2022

Research article/Araştırma makalesi

Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profilinin
incelenmesi

Erge TÜR

Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profilinin incelenmesi

Investigation of bibliometric profile of postgraduate theses on working life quality

Erge Tür¹

¹Doktora Öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, Türkiye, e-mail: erge_17@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2733-5199>

Makale Bilgisi	Öz
<p>Araştırma Makalesi</p> <p>Gönderilme: 26 Temmuz 2022 Düzeltilme: 22 Ekim 2022 Kabul: 23 Ekim 2022</p> <p>Anahtar kelimeler: Çalışma yaşamı kalitesi, Bibliyometrik analiz, Ulusal tez merkezi, Lisansüstü tez</p>	<p>Bu çalışmada, Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profilinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Ulusal Tez Merkezi veri tabanında erişim izni bulunan 53 lisansüstü tez birtakım bibliyometrik göstergeler özelinde incelenmiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup, veri toplama tekniği olarak içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analiz ve çözümlemesinde Maxqda nitel veri analizi programı kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre en fazla lisansüstü tezin Dokuz Eylül Üniversitesi bünyesinde yazıldığı, 2011 yılından itibaren çalışma yaşamı kalitesinin lisansüstü tezlerde daha sık olarak çalışıldığı, araştırmaya konu olan lisansüstü tezlerin yoğun olarak örgütsel bağlılık ve işten ayrılma niyeti gibi konularla birlikte çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.</p>
Article Info	Abstract
<p>Research Article</p> <p>Received: 26 July 2022 Revised: 22 October 2022 Accepted: 23 October 2022</p> <p>Keywords: Working life quality, Bibliometric analysis, National thesis center, Postgraduate thesis</p>	<p>In this study, it was aimed to examine the bibliometric profile of postgraduate theses on working life quality published in the database of the National Thesis Center. For this purpose, 53 postgraduate theses, which have access to the database of the National Thesis Center, were examined in terms of some bibliometric indicators. In the study, qualitative research method was used and content analysis was used as a data collection technique. Maxqda qualitative data analysis program was used in the analysis and analysis of the data obtained in the research. According to the research findings, it was concluded that the most postgraduate theses were written at Dokuz Eylül University, the working life quality was studied more frequently in postgraduate theses since 2011, and the postgraduate theses, which were the subject of the research, were intensively studied together with issues such as organizational commitment and intention to leave.</p>

1. Giriş

Yaşamının büyük çoğunluğunu çalışarak geçirmekte olan bireyin, iş yerinde geçirdiği zamanın kalitesi ile çalışma hayatından duyduğu memnuniyetin derecesi özel yaşamına yansıtılabilmekte ve hayatının büyük bir bölümünü etkileyebilmektedir. Dolayısıyla, çalışma yaşamı kalitesi, işgörenlerin çalışma ve özel hayatına yön veren bir unsur olarak dikkat çekmektedir (Erdem ve Kaya, 2012: 144). Özellikle, günümüzde insan faktörünün önem taşıdığı işletmelerde, işgörenlerin çalışma yaşamı kalitesini etkileyen unsurların farkına varılması ve bahsi geçen konuyla ilgili araştırmaların yapılması bir gereklilik haline gelmektedir. Bu nedenle, çalışma yaşamı kalitesi, araştırmacıların yanı sıra yönetici pozisyonundaki bireylerin, işverenlerin ve diğer çalışanların da önem verdiği bir kavram olarak ön plana çıkmaktadır (Demir, 2011: 453).

Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerde ulaşılan çıktılar; işveren, yönetici ve işgören konumundaki bireylerin faydalanması için bir rehber oluşturabilmektedir. Bu doğrultuda, bahsi geçen paydaşlar özelinde

* Bu çalışma, insan üzerine veri toplama, analizi ya da sonuçları ile ilgili olmadığı için Etik Kurul Onayı gerekmektedir. Tüm sorumluluk yazara aittir.

Kaynak göster: Tür, E. (2022). Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profilinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 8 (4), 404-414. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.1149168>

farkındalık yaratmak adına çalışma yaşamı kalitesi kavramı ile ilgili geçmişten bugüne yapılan araştırmaların incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu noktada, sayısal yöntem ve istatistikler ile sistematik olarak gerçekleştirilen incelemenin ardından, mevcut durumun betimlemesinin yapıldığı bibliyometrik analizler ön plana çıkmaktadır.

Bibliyometrik analiz, herhangi bir alanda literatürün katettiği gelişimi ortaya koymak ve araştırmacılara gelecek çalışmalar için rehberlik etmek amacıyla akademik yayınların çeşitli unsurlarıyla sayısal yöntemler ile istatistikler özelinde irdelenmesi olarak ifade edilmektedir. Bu analiz yöntemi ile, araştırmanın incelendiği dönemdeki mevcut durumun tespiti yapılırken, gelişimler de gözlemlenebilir (Zengin ve Atasoy, 2020: 978). Lisansüstü tezlerin incelenmesi durumunun, herhangi bir disiplinin gelişiminde akademik olarak önemli olduğu düşünüldüğünde, bibliyometrik analizler bu anlamda etkili bir yöntem olarak dikkat çekmektedir (Akkaşoğlu vd., 2019: 1201).

Alan yazın taraması sonucunda çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezleri bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle ilgili çalışmanın, yerli alan yazındaki mevcut boşluğu doldurabilecek nitelikte olduğu varsayılmaktadır. Bu çalışmanın temel amacını, çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profilinin incelenmesi oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayımlanan ve erişim izni bulunan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin türleri, yayımlandığı yıllara göre dağılımı, yayımlandığı üniversite, enstitü, anabilim dalı, tez danışmanlarının unvanları, yayın dili, sayfa sayısı aralığı, araştırma yöntemi, veri toplama tekniği ve anahtar sözcük sayıları, bibliyometrik göstergeler özelinde değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, lisansüstü tezlerde kullanılan anahtar sözcükler ve çalışma yaşamı kalitesi ile birlikte çalışılan diğer değişkenler maxqda programından elde edilen kelime bulutu görseli ile ortaya konulmuştur.

2. Kavramsal çerçeve

Çalışma yaşamı kalitesi terimi, yaklaşık elli yıldır akademik literatürde, iş ortamı özelindeki yaşam kalitesini vurgulamak amacıyla kullanılmaktadır (Simon ve Van, 2013: 596). İşgörenin iş ortamı ile ilgili ilişkisini baz alıp, iş yerinde insan boyutlarına vurgu yapan çalışma yaşamı kalitesi kavramının gelişimi, 1960'lı yılların sonlarına doğru gerçekleşmiştir (Rose vd., 2006: 62). İlk kez 1972 yılında Colombia Üniversitesi ev sahipliğindeki Arden House bünyesinde düzenlenen çalışma ilişkileri konferansında ortaya konulan çalışma yaşamı kalitesi kavramı, Auto Workers ile General Motors'un ortak paydada bulunduğu iş ile ilgili yenilik odaklı düzenlemeler için önemli bir unsur olarak uluslararası düzeyde kabul görmesiyle dikkat çekmiştir (Hian ve Einstein, 1990: 17-18).

Çalışma yaşamı kalitesi kavramı; çalışma şartlarının iyileştirilmesi, çalışma ortamıyla beraber iş yerinin daha demokratik bir özellik kazanması ve işin insanlı niteliğe sahip olması şeklinde tanımlanmaktadır (Işık, 1991: 46). Çalışma yaşamı kalitesi, işgörenlerin gelişimine imkan tanıyan ve iş yaşamında yabancılaşmayı azaltan bir kavramdır (Huzzard, 2003: 21). Bununla birlikte çalışma yaşamı kalitesi, işgörenlerin yalnızca bedensel değil, bunun yanında zihinsel, psikolojik ve sosyal gereksinimlerini içeren iş koşullarını da kapsamaktadır (Schulze, 1998: 520). Buna ek olarak çalışma yaşamı kalitesi kavramını, çalışma ortamı ile işgören uyumuna imkan tanıyan ve işgörenin daha güçlü bir nitelik kazanmasını sağlayan bir olgu şeklinde ifade etmek mümkündür (Demirbilek ve Türkan, 2008: 49).

Çalışma yaşamı kalitesi düzeyinde artış olan işgörenlerin yönetime katılmada daha istekli olduğu, işin yerine getirilmesinde daha fazla yüksek motivasyona sahip olduğu ve bunun sonucunda işin daha etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirildiği gözlenmektedir (Gilbert, 1989: 1059). Bununla birlikte, işgörenlerin çalışma yaşamı kalitesi düzeyinin iyi olmasıyla, yaratıcılık hususunda kendilerini özgür hissedebilmelerinin birbirleriyle bağlantılı olduğunu ifade etmek mümkündür. Bu durum, işgörenlerin görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli olan çabayı sergileyebilmelerine olanak sağlamaktadır (Tür ve Demir, 2022: 53). Dolayısıyla çalışma yaşamı kalitesi kavramı, işgörenlerin verimlilik ve yaratıcılık özelinde baskın bir özelliğe sahip olmaktadır. İşletmeler açısından ise yaratıcı düşüncesini eyleme dönüştüren ve verimli çalışan işgörenin karlılığa katkısında çalışma yaşamı kalitesinin aracılık rolü üstlendiğini ifade etmek mümkün olmaktadır.

3. Yöntem

Bibliyometrik çalışmalar, belirli bir dönemde, bölgede ve konuda üretilmiş yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin sayısal analizi olarak ifade edilmektedir (Demir ve Aracı, 2022; ULAKBİM, 2022). Bibliyometrik analiz, herhangi bir alanı kapsayan literatürün geçmişten bugüne kadar kaydettiği gelişimi açığa çıkarmak ve bununla ilgili araştırmacılara rehberlik etmek amacıyla bilimsel yayınların çeşitli etkenler özelinde sayısal analiz ve istatistikler doğrultusunda analiz ve çözümlenmesinin yapılması ile ilgilidir (Aydın, 2014: 56; Zan, 2012: 15). Buradan

hareketle, bibliyometrinin, matematiksel ve istatistiksel yöntemler ışığında bilimsel iletişim alanlarına uygulandığını ifade etmek mümkündür (Ünal, 2008: 2; Yalçın, 2010: 206). Herhangi bir bilimsel çalışmanın sonuçlandırılması, hedef kitleye aktarılması ve ileriki zamanlarda tekrar kullanımının sağlanması amacıyla korunmasını kapsayan tüm süreçleri içine alan bir yaklaşım da bilimsel iletişim yaklaşımı olarak ifade edilmektedir (Turan, 2014: 4).

Bilimsel çalışmalar sonucunda erişilen verilerin istatistiksel düzeyde incelenmesi ile ilgilenen bibliyometri, ulaşılan istatistiksel çıktılar özelinde herhangi bir disiplin bünyesindeki yapının vurgulanmasına olanak sağlamaktadır (Zan, 2012: 15). Bilimsel düzeyde gerçekleştirilen çalışmaların belirli zaman periyotlarında yapılması, bir disiplin üzerindeki gelişim evresini gün yüzüne çıkarması açısından önem arz etmektedir. Bu tarz çalışmalardan elde edilen veriler, bilim dallarının geçmişten günümüze kadar olan süreç içerisinde hangi seviyelerde geliştiğinin ortaya çıkarılması, sorunların belirtilmesi ve bu sorunların giderilmesi noktasında yapılması gereken düzenlemelerin tartışılmasını sağladığı için tercih edilmektedir (Çiçek ve Kozak, 2012: 197).

Çalışmada, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik profilinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Söz konusu amaç özelinde Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanının arama sekmesine “çalışma yaşamı kalitesi”, “çalışma yaşam kalitesi” ve “çalışma yaşamının kalitesi” terimleri yazılmıştır. Bunun devamında, 2001-2021 yılları arasında listelenen toplam 59 lisansüstü tez, araştırmancının evrenini oluşturmuştur. Ancak 2001, 2003, 2005 ve 2015 yıllarında yayınlanmış olan 6 lisansüstü teze, veri tabanı üzerinden dijital ortamda erişim sağlanamadığı için söz konusu tezler araştırmaya dahil edilmemiştir. Bu doğrultuda, araştırmancının örneklemini 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan ve dijital ortamda erişim iznine sahip 53 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Araştırma ile ilgili verilerin toplanması 14.07.2022-16.07.2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma, 2002-2021 yılları arasında çalışma yaşamı kalitesi kavramının lisansüstü tezler özelinde gelişiminin incelenmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup, veri toplama tekniği olarak içerik analizinden faydalanılmıştır. Bu doğrultuda, araştırmaya konu olan lisansüstü tezler, araştırma sorularından meydana gelen birtakım bibliyometrik göstergeler doğrultusunda incelenmiştir. Araştırma verilerinin analizinde Maxqda nitel veri analizi programından yararlanılarak, elde edilen verilerin sıklık ve yüzde değerleri ortaya konulmuştur. Aynı pencerede veri toplanan metni ve kodları göstererek verileri görselleştirme imkanı sunan maxqda, içerik analizi için kullanılacak bir nitel veri analizi programıdır (Oliveira vd., 2013: 76; Taşkın ve Akçay, 2019: 590). Maxqda programı ile görüşmeler, raporlar, tablolar, çevrimiçi anketler, odak grupları, videolar, ses dosyaları, literatür, görseller ve PDF dosyaları gibi birtakım verilerin analiz ve çözümlemesi gerçekleştirilebilmektedir (Maxqda, 2022).

Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizinin gerçekleştirilmesi için aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmaya çalışılmıştır.

1. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin yayınlandığı yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı nasıldır?
3. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
4. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı nasıldır?
5. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı nasıldır?
6. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin danışmanlarının sahip olduğu ünvana göre dağılımı nasıldır?
7. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı nasıldır?
8. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin veri toplama tekniğine göre dağılımı nasıldır?
9. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin yazım diline göre dağılımı nasıldır?
10. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin sayfa sayısına göre dağılımı nasıldır?
11. Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin sahip olduğu anahtar sözcük sayısına göre dağılımı nasıldır?

Bu soruların yanı sıra; Maxqda programından yararlanılarak çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerde kullanılan anahtar sözcükler ve çalışma yaşamı kalitesi değişkeni ile çalışılan diğer değişkenler için kelime bulutu görseli oluşturulmuştur. Kelime bulutu; Maxqda nitel veri analizi programında yer alan boyutları kullanım

sıklığına göre vurgulayan, çoğu kez tekrar edilen boyutları belirgin bir şekilde sunan ve bu boyutları kelime görseli olarak ifade eden bir yöntemdir.

4. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2002-2021 yılları arasında yayımlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezler yayın yıllarına göre dağılımı, türleri, yayımlandıkları üniversiteler, enstitüler, anabilim dalı, tez danışmanlarının unvana göre dağılımı, araştırma yöntemi, veri toplama tekniği, yayın dili, sayfa sayısı aralığı ve anahtar sözcük sayısı bakımından incelenmiştir. Devamında, lisansüstü tezlerde kullanılan anahtar sözcükler ve çalışma yaşamı kalitesi konusu ile birlikte çalışılmış olan diğer değişkenler kelime bulutu görseliyle ifade edilmiştir.

Araştırma kapsamında, 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayımlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin yayın yıllarına göre dağılımı Tablo 1’de ifade edilmektedir.

Tablo 1. Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılım

Yıl	n	%
2002	2	3,8
2004	1	1,9
2006	1	1,9
2007	1	1,9
2008	1	1,9
2009	2	3,8
2010	2	3,8
2011	3	5,7
2012	3	5,7
2013	2	3,8
2014	1	1,9
2015	3	5,7
2016	6	11,3
2017	4	7,5
2018	4	7,5
2019	9	17,0
2020	5	9,4
2021	3	5,7
Toplam	53	100

Tablo 1 incelendiğinde Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin en fazla 2019 yılında yayımlandığı görülmektedir (%17). En az lisansüstü tez ise 2004, 2006, 2007, 2008 ve 2014 yıllarında yayımlanmıştır (%1,9).

Araştırma kapsamında, 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayımlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı Tablo 2’de belirtilmektedir.

Tablo 2. Lisansüstü tezlerin türlere göre dağılım

Tür	n	%
Yüksek Lisans	34	64,2
Doktora	19	35,8
Toplam	53	100

Tablo 2’de Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayımlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin %64,2’sinin yüksek lisans tezi, %35,8’inin ise doktora tezi olarak hazırlandığı görülmektedir. Lisansüstü tezlerin çoğunlukla yüksek lisans tezi olarak yayımlandığı tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında, 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayımlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı Tablo 3’de ortaya konulmuştur. Tablo 3 incelendiğinde, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin ağırlıklı olarak Dokuz Eylül Üniversitesi (%13,2) bünyesinde hazırlandığı görülmektedir (%13,2). Bu alanda Dokuz Eylül Üniversitesi’ni Selçuk Üniversitesi (%9,4) ve Hacettepe Üniversitesi (%9,4) takip etmektedir.

Tablo 3. Lisansüstü tezlerin üniversitelere, enstitülere ve anabilim dallarına göre dağılım

Üniversite	n	%	Anabilim dalı	n	%
Dokuz Eylül Üniversitesi	7	13,2	İşletme	7	13,2
Selçuk Üniversitesi	5	9,4	Turizm İşletmeciliği	7	13,2
Hacettepe Üniversitesi	5	9,4	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	5	9,4
İstanbul Üniversitesi	4	7,5	Sağlık Yönetimi	4	7,5
Kırklareli Üniversitesi	3	5,7	İşletme Yönetimi	4	7,5
Süleyman Demirel Üniversitesi	3	5,7	Toplam Kalite Yönetimi	2	3,8
Gazi Üniversitesi	2	3,8	Sosyoloji	2	3,8
İstanbul Arel Üniversitesi	2	3,8	Sağlık Kurumları Yönetimi	2	3,8
Bahçeşehir Üniversitesi	2	3,8	Çalışma Ekonomisi	1	1,9
Beykent Üniversitesi	2	3,8	Aile ve Tüketici Bilimleri	1	1,9
Ankara Üniversitesi	2	3,8	Sosyal Hizmet	1	1,9
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1	1,9	Ekonometri	1	1,9
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	1,9	İşletme Eğitimi	1	1,9
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	1	1,9	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	1	1,9
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	1	1,9	Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji	1	1,9
Atılım Üniversitesi	1	1,9	Sağlık Kurumları İşletmeciliği	1	1,9
Pamukkale Üniversitesi	1	1,9	Turizm İşletmeciliği Eğitimi	1	1,9
Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	1	1,9	Eğitim Yönetimi ve Planlaması	1	1,9
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1	1,9	Halk Sağlığı	1	1,9
İstanbul Ticaret Üniversitesi	1	1,9	Spor Yöneticiliği	1	1,9
Fırat Üniversitesi	1	1,9	Eğitim Bilimleri	1	1,9
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	1,9	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	1	1,9
İstanbul Teknik Üniversitesi	1	1,9	Spor Yönetim Bilimleri	1	1,9
Uludağ Üniversitesi	1	1,9	Özel Eğitim	1	1,9
Balıkesir Üniversitesi	1	1,9	Bilgi ve Belge Yönetimi	1	1,9
Sakarya Üniversitesi	1	1,9	Ev Ekonomisi	1	1,9
Anadolu Üniversitesi	1	1,9	Endüstri Mühendisliği	1	1,9
Toplam	53	100	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	1	1,9
			Toplam	53	100
Enstitü	n	%			
Sosyal Bilimler	36	67,9			
Sağlık Bilimleri	10	18,9			
Eğitim Bilimleri	5	9,4			
Fen Bilimleri	2	3,8			
Toplam	53	100			

Araştırma kapsamında, 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin enstitülere ve anabilim dallarına göre dağılımına Tablo 3'te rastlanmaktadır. Tablo 3 incelendiğinde, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin en fazla sosyal bilimler enstitüsü (%67,9) bünyesinde, en az ise fen bilimleri enstitüsünde (%3,8) yayınlandığı görülmektedir. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin en fazla işletme (%13,2) ve turizm işletmeciliği anabilim dalı (%13,2) bünyesinde yayınlandığı görülmektedir. Söz konusu bulguların, bahsi geçen anabilim dallarının sosyal bilimler enstitüsünde yer almasından kaynaklı bir durumun göstergesi olduğu düşünülebilir.

Araştırma kapsamında, 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin danışmanlığını yapan öğretim üyelerinin unvana göre dağılımı Tablo 4'te ortaya konulmaktadır. Tablo 4 incelendiğinde, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin yürütülmesinde en fazla profesör (%37,7) unvanına sahip öğretim üyelerinin danışman olarak görev yaptığı görülmektedir. Söz konusu tezlerin %1,9'un da ise profesör ve doçent unvanına sahip öğretim üyelerinin danışman olarak birlikte görev yaptığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Lisansüstü tezlerin danışman unvanına göre dağılım

Unvan	n	%
Prof. Dr.	20	37,7
Doç. Dr.	18	34,0
Dr. Öğr. Üyesi	14	26,4
Prof. Dr – Doç. Dr.	1	1,9
Toplam	53	100

Araştırma kapsamında, 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı incelenmiştir. Söz konusu inceleme Tablo 5’de ifade edilmektedir. Tablo 5’de Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerde en fazla nicel araştırma yönteminin (%83), en az ise karma araştırma yönteminin (%5,7) kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 5. Lisansüstü tezlerin araştırma yöntemine göre dağılım

Araştırma yöntemi	n	%
Nicel	44	83,0
Nitel	6	11,3
Karma	3	5,7
Toplam	53	100

Araştırma kapsamında, 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin veri toplama tekniğine göre dağılımı Tablo 6’da belirtilmektedir. Tablo 6 incelendiğinde, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerde en fazla kullanılan veri toplama tekniğinin, anket tekniği (%83) olduğu görülmektedir. Söz konusu lisansüstü tezlerin %5,7’sinde anket ve görüşme teknikleri bir arada kullanılırken, %1,9’unda ise görüşme, gözlem ve doküman incelemesi teknikleri bir arada kullanılmıştır.

Tablo 6. Lisansüstü tezlerin veri toplama tekniğine göre dağılım

Veri toplama tekniği	n	%
Anket	44	83,0
Doküman incelemesi	3	5,7
Anket-görüşme	3	5,7
Görüşme	2	3,8
Görüşme-gözlem-doküman incelemesi	1	1,9
Toplam	53	100

Araştırma kapsamında, 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin yayın diline göre dağılımını Tablo 7’de incelemek mümkündür. Tablo 7 incelendiğinde, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin %98,1’inin Türkçe dilinde yayınlandığı görülmektedir. Söz konusu lisansüstü tezlerin Türkçe dilinde yayınlanma oranının oldukça yaygın olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. Lisansüstü tezlerin yayın diline göre dağılım

Dil	n	%
Türkçe	52	98,1
İngilizce	1	1,9
Toplam	53	100

Araştırma kapsamında, 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımına Tablo 8’de yer verilmektedir. Tablo 8 incelendiğinde, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin en fazla 50-150 sayfa (%52,8) aralığında, en az ise 351-450 sayfa (%1,9) aralığında yazıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 8. Lisansüstü tezlerin sayfa sayılarına göre dağılım

Sayfa aralığı	n	%
50-150	28	52,8
151-250	18	34,0
251-350	6	11,3
351-450	1	1,9
Toplam	53	100

Araştırma kapsamında, 2002-2021 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin sahip olduğu anahtar sözcüklere göre dağılımı Tablo 9’da belirtilmektedir. Tablo 9 incelendiğinde, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan

çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin ağırlıklı olarak 4 anahtar sözcüğe (%28,3) sahip olduğu, nadiren ise 7 ve 10 anahtar sözcüğün (%1,9) lisansüstü tezlerde kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca, lisansüstü tezlerin yalnızca 1'inde herhangi bir anahtar sözcüğün kullanılmadığı bulgulanmıştır.

Tablo 9. Lisansüstü tezlerin anahtar sözcük sayılarına göre dağılım

Anahtar sözcük	n	%
0	1	1,9
2	4	7,5
3	14	26,4
4	15	28,3
5	13	24,5
6	4	7,5
7	1	1,9
10	1	1,9
Toplam	53	100

Şekil 1'de Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerde kullanılan anahtar sözcükler kelime bulutu görseli aracılığıyla ortaya konulmaktadır.

Şekil 1. Lisansüstü tezlerde kullanılan anahtar sözcükler

Şekil 2. Çalışma yaşamı kalitesi ile birlikte çalışılan diğer değişkenler

Maxqda programından elde edilen verilere göre, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2002-2021 yılları arasında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerde “çalışma yaşamı kalitesi”, “çalışma yaşam kalitesi” ve “çalışma yaşamının kalitesi” terimlerinin haricinde toplam 131 adet anahtar sözcük kullanılmıştır. Söz konusu terimlerin anahtar sözcük sayılarından hariç tutulmasının sebebi, lisansüstü tezlerin başlığını oluşturmaları ve haliyle her lisansüstü tezde anahtar sözcük olarak yer almalarından dolayıdır. Bu sebeple bahsi geçen terimlerin haricindeki anahtar sözcükler değerlendirmeye alınmıştır.

Şekil 1 incelendiğinde, örgütsel bağlılık, işten ayrılma niyeti ve yaşam kalitesi gibi anahtar sözcüklerin kelime bulutu görselinde daha belirgin olduğu görülmektedir. Bu durum, çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerde en fazla kullanılan anahtar sözcük olmalarından kaynaklanmaktadır. Maxqda programından elde edilen verilere göre örgütsel bağlılık 8, işten ayrılma niyeti 7, yaşam kalitesi ise 4 kez anahtar sözcük olarak kullanılmıştır. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2002-2021 yılları arasında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin incelenmesi sırasında, çalışma yaşamı kalitesi değişkeninin birçok farklı değişken ile ele alındığı tespit edilmiştir. Bu değişkenler Maxqda programında kelime bulutu yöntemiyle ifade edilmiş olup, Şekil 2’de gösterilmektedir.

Maxqda programından elde edilen verilere göre, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2002-2021 yılları arasında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerde çalışma yaşamı kalitesi değişkeninin, 42 farklı değişken ile çalışıldığı tespit edilmiştir. Şekil 2’de örgütsel bağlılık ve işten ayrılma niyeti değişkenleri belirgin olarak gözükmemektedir. Bunun sebebi, her iki değişkenin çalışma yaşamı kalitesi ile birlikte çalışılan en fazla değişken olmalarından kaynaklanmaktadır. Çalışma yaşamı kalitesi kavramı, örgütsel bağlılık ile 7, işten ayrılma niyeti ile 6 kez birlikte çalışılmıştır.

5. Sonuç ve değerlendirme

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2002-2021 yılları arasında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu 53 adet lisansüstü tez bibliyometrik göstergeler kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışmada en fazla lisansüstü tezin 2019 yılında, en az lisansüstü tezin ise 2004, 2006, 2007, 2008 ve 2014 yıllarında hazırlandığı tespit edilmiştir. Lisansüstü tezlerin yayın yıllarına göre dağılımları incelendiğinde, 2011 yılına kadar yayınlanan lisansüstü tezlerin sayısının 13 olduğu, 2011-2021 yılları arasındaki lisansüstü tez sayısının neredeyse üç kat artarak 40’u ulaştığı görülmektedir. Buradan hareketle, araştırmacıların son 10 yıllık süreç içerisinde çalışma yaşamı kalitesi konusuna dikkat çekmek istediği ve tez çalışmalarında bu konuyu kullanma yönünde eğilimlerinin olduğu düşünülebilir. Günümüzde işgörenler, çalışma yaşamında daha çok konfor arayıp, kaliteli bir iş ortamına sahip olmak istemektedirler. Bununla birlikte, işveren ve yöneticilerin de işgörelere daha uygun bir çalışma ortamını sunma eğilimi göstermesi, çalışma yaşamı kalitesi konusu üzerinde bir farkındalık oluşturmaktadır. Araştırmacıların söz konusu farkındalığı dikkate alarak, son yıllarda bu konuyu daha yoğun şekilde lisansüstü tezlerinde çalıştığı sonucuna ulaşılabılır.

Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2002-2021 yılları arasında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin toplam 27 farklı üniversite bünyesinde hazırlandığı görülmektedir. Bu durum, çalışma yaşamı kalitesi konusunun farklı coğrafyalarda, farklı tez danışmanları ve farklı lisansüstü öğrenciler tarafından çalışıldığını ve konunun tez çalışması başlığı olarak birçok üniversite tarafından kullanılmaya uygun olarak kabul edildiğini kanıtlar niteliktedir. Söz konusu üniversiteler içerisinde çalışma yaşamı kalitesi konusunun lisansüstü tez olarak en fazla çalışıldığı üniversite ise Dokuz Eylül Üniversitesi’dir. 2011 yılına kadar 5, 2011-2021 yılları arasında 2 olmak üzere toplam 7 adet lisansüstü tezin hazırlandığı üniversite, çalışma yaşamı kalitesi konusunun ilk olarak çalışıldığı üniversitelerden biri olma özelliğine sahiptir. Dokuz Eylül Üniversitesi’nde bu konunun sık çalışılmasının sebebi olarak tez danışmanlarının ve lisansüstü öğrencilerin bu alanda bir boşluk olduğunu düşünmeleri ve bu doğrultuda mevcut açığı kapatma yönünde çaba sarf etmeleri görülebilir.

Çalışmada elde edilen bir diğer bulguya göre lisansüstü tezlerin %67,9’u sosyal bilimler enstitüsü bünyesinde yazılmıştır. Çalışma yaşamı kalitesi konusu genel olarak işletme, turizm işletmeciliği, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri anabilim dalları kapsamında hazırlandığından ve bahsi geçen anabilim dallarının sosyal bilimler enstitüsü içerisinde yer almasından dolayı bu sonuç beklenen bir durum olarak görülebilir. Buna ek olarak, çalışma yaşamı kalitesi konusunun 28 farklı anabilim dalı bünyesinde hazırlandığı dikkat çekmektedir. Bu durum, çalışma yaşamı kalitesinin yalnızca sosyal bilimler disiplini değil, sağlık bilimleri, fen bilimleri ve eğitim bilimlerinde de çalışıldığını ve ilgili anabilim dallarındaki öğrencilerin de çalışma yaşamı kalitesi konusunu kendi alanlarına uyarladıkları sonucunu göstermektedir.

Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2002-2021 yılları arasında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerde en fazla kullanılan araştırma yönteminin nicel, en fazla kullanılan veri

toplama tekniğinin ise anket olduğu görülmektedir. Çalışma yaşamı kalitesine ait nicel araştırma yöntemine uygun ölçeğin yer alması ve araştırmacıların lisansüstü tezlerin kapsamında bu ölçeklerin yer aldığı anketleri uygulaması bu durumu kanıtlar niteliktedir. Ayrıca 53 adet lisansüstü tezdin 5'inde birden fazla veri toplama tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, çalışma yaşamı kalitesi konusunun farklı veri toplama teknikleriyle çalışmaya uygun olduğunu göstermektedir.

Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin anahtar sözcük sayıları incelendiğinde ağırlıklı olarak 3 ile 5 arasında anahtar sözcüğe sahip oldukları görülmektedir. “Çalışma yaşamı kalitesi”, “çalışma yaşam kalitesi” ve “çalışma yaşamının kalitesi” haricinde en fazla kullanılan anahtar sözcüklerin örgütsel bağlılık ve işten ayrılma niyeti gibi sözcükler olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle, çalışma yaşamı kalitesinin yoğun olarak örgütsel bağlılık ve işten ayrılma niyeti değişkenleri ile birlikte çalışıldığı ve dolayısıyla araştırmacıların anahtar sözcüklerde de aynı ifadeleri kullandığı ifade edilebilir. Bu doğrultuda, çalışma yaşamı kalitesi ile en fazla çalışılan değişkenlerin, en fazla kullanılan anahtar sözcükler ile benzerlik göstermesi, bu durumun bir kanıtı olarak görülebilir.

Çalışmanın diğer bulgularına göre, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2002-2021 yılları arasında yayınlanan çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin ağırlıklı olarak yüksek lisans tezi olduğu, profesör unvanına sahip öğretim üyelerinin çoğunlukla tez danışmanlığı görevini yürüttüğü, lisansüstü tezlerin %98,1'inin Türkçe dili ile hazırlandığı ve tezlerin ağırlıklı olarak 50-150 sayfa aralığında yazıldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte 1 lisansüstü tezin danışmanlığını profesör ve doçent unvanına sahip iki ayrı akademisyenin yaptığı, kayda değer bir başka unsur olarak dikkat çekmektedir.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre geliştirilen öneriler şunlardır:

- Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin çoğunlukla yüksek lisans tezi olarak hazırlandığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, özellikle doktora düzeyinde bu alan ile ilgili gelecekte daha fazla lisansüstü tezin yayınlanması için öğrencilerin ve öğretim üyelerinin ortak paydada buluşmaları sağlanabilir.
- Çalışma yaşamı kalitesi konulu en fazla lisansüstü tez, turizm işletmeciliği ve işletme anabilim dalları bünyesinde yayınlanmıştır. Konaklama veya yiyecek içecek işletmelerinde çalışan işgörenlerin çalışma yaşamı kalitesi ile ilgili gastronomi ve mutfak sanatları anabilim dalı bünyesinde daha fazla lisansüstü tez yayınlanabilir.
- Covid-19 küresel salgınının sağlık çalışanları üzerindeki büyük etkileri göz önünde bulundurulduğunda, sağlık bilimleri alanında çalışma yaşamı kalitesi ile ilişkili daha fazla çalışma yapılabilir.
- Çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin yayımlandığı enstitüler incelendiğinde eğitim bilimleri enstitüsünün sosyal bilimler ve sağlık bilimleri enstitülerinin gerisinde kaldığı görülmektedir. Buradan hareketle, okullarda görev yapan öğretmenlerin ve idari amirlerin çalışma yaşamı kalitesi ile ilgili yeni çalışmalar yapılabilir. Bu tür araştırmalar, okullarda eğitim kalitesinin yükseltilmesinde, eğitimcilerin sahip olduğu çalışma yaşamı kalitesinin hangi düzeyde önemli olduğunun belirlenmesinde etkin rol oynayabilir.
- Çalışma yaşamı kalitesi kavramının lisansüstü tezlerde ağırlıklı olarak örgütsel bağlılık ve işten ayrılma niyeti gibi konularla birlikte çalışıldığı görülmektedir. Gelecekteki araştırmalarda, işgörenlerin çalışma yaşamında etkili olan işe yabancılaşma, iş yerinde yalnızlık, örgütsel adalet gibi konularla birlikte çalışılabilir.

Çalışma yaşamı kalitesi ile ilgili lisansüstü tezleri bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyerek konunun gelişim sürecini ortaya koyması nedeniyle bu çalışmanın ulusal alan yazına katkı sağlaması beklenmektedir. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında sadece erişim iznine sahip lisansüstü tezlerin araştırma kapsamına alınması ve yalnızca çalışma yaşamı kalitesi konulu lisansüstü tezlerin incelenmesi, araştırmacının sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Bu çalışma ile ilgili gelecekteki araştırmacılara; erişim izni bulunmayan lisansüstü tezlere ulaşarak söz konusu tezlerin de dahil edildiği geniş kapsamlı bir araştırma yapmaları önerilebilir. Buna ek olarak gelecek çalışmalarda, çalışma yaşamı kalitesi konusunda hazırlanmış olan makalelerin ve bildirilerin bibliyometrik analiz yöntemiyle değerlendirilmesi de araştırmacılara karşı başka bir öneri olarak sunulabilir.

Yazarın katkı oranı beyanı

Yazar makalenin veri toplama, veri analizi, raporlaştırma ve diğer aşamalarından sorumlu olduğunu beyan eder.

Çıkar çatışması

Bu çalışmada yazar tarafından herhangi bir çıkar çatışması belirtilmemiştir.

Etik kurul onayı

Bu çalışma insan üzerine veri toplama, analizi ya da sonuçları ile ilgili olmadığı için Etik Kurul Onayı gerekmemektedir. Yapılan bu araştırmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi”nde yer alan tüm kurallara uyulmuş ve yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Tüm sorumluluk yazarlara aittir.

Kaynakça

- Akkaşoğlu, S., Akyol, C., Ulama, Ş. & Zengin, B. (2019). Tarım Turizmine Yönelik Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(2), 1193- 1218
- Aydın, B. (2014). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde (YÖKTEZ) Yiyecek İçecek İşletmeciliği Alanında Kayıtlı Bulunan Tezlerin Bibliyometrik Analizi. Kozak ve Günlü (Ed). *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, (ss. 55-70). 04-05 Nisan 2014, Ankara.
- Çiçek, D. ve Kozak, N. (2012). Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi’nde Yayımlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili. Kozak ve Yeşiltaş (Ed). *VI. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, (ss. 196-211). Nisan, Kemer, Antalya.
- Demir, M. (2011). İşgörenlerin Çalışma Yaşamı Kalitesi Algılamalarının İşte Kalma Niyeti ve İşe Devamsızlık İle İlişkisi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 11(3), 453-464.
- Demir, M., & Aracı, S. (2022). Eleştirel Bir Bakış Açısıyla Kırsal Turizm ile İlgili Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Journal of Applied Tourism Research*, 3(1), 25-36. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/pub/jator/issue/68723/1053831>
- Demirbilek, S. & Türkan, U. Ö. (2008). Çalışma Yaşamı Kalitesinin Artırılmasında Personel Güçlendirmenin Rolü. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 10(1), 47-67.
- Easton, S. & Van Laar, D. (2013). Qowl (Quality Of Working Life)-What, How, And Why?. *Psychology Research*, 3(10), 596.
- Erdem, B. ve Kaya, İ. (2013). Çalışma Yaşamı Kalitesini Etkileyen Faktörlerin İşgörenler Tarafından Algılanması: Otel Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (35), 135-150.
- Gilbert, B. (1989). The Impact Of Union Involvement On The Design And Introduction Of Quality Of Working Life. *Human relations*, 42(12), 1057-1078.
- Hian, C. C. & Einstein, W. O. (1990). Quality Of Work Life (QWL): What Can Unions Do? *SAM Advanced Management Journal*, 55(2), 17.
- Huzzard, T. (2003). The Convergence Of The Quality Of Working Life And Competitiveness: A Current Swedish Literature Review. *Arbetsliv i omvandling*, (9), 1-119.
- Işık, R. (1991). Çalışma Yaşamının Kalitesinin Geliştirilmesi: Hükümet, İşçi, İşveren ve Özellikle ILO’nun Yaklaşımları. *Verimlilik ve Çalışma Hayatının Kalitesinin Geliştirilmesi Sempozyumu (23-24 Ekim 1990, İstanbul)*, 45-65.
- Maxqda, (2022). Maxqda nedir? <https://www.maxqda.com/tr> (Erişim Tarihi: 22.10.2022).
- Oliveira, M., Bitencourt, C., Teixeira, E., & Santos, A. C. (2013). Thematic Content Analysis: Is There A Difference Between The Support Provided By The MAXQDA® and Nvivo® Software Packages. In *Proceedings of the 12th European Conference on Research Methods for Business and Management Studies* (pp. 304-314).
- Rose, R. C., Beh, L., Uli, J. ve Idris, K. (2006). Quality Of Work Life: Implications Of Career Dimensions. *Journal of Social Sciences*, 2(2), 61-67.
- Schulze, N. (1998). Yaşam Kalitesini Yükselten Temel Unsur Olarak İşin İnsancillaştırılması. 6. *Ergonomi Kongresi*, 622.
- Taşkın, M. ve Akçay, S. (2019). Torunlarına Bakan Büyükannelerin Deneyimlerine İlişkin Nitel Bir Araştırma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(2), 583-606.
- Turan, A. (2014). Turizm Konulu Yüksek Lisans Tezlerinin Bibliyometrik Özellikleri (1984-2013). Kozak ve Günlü (Ed) *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, (ss. 3-15). 04-05 Nisan 2014, Ankara.
- Tür, E. & Demir, Ş. Ş. (2022). The Effect Of Working Life Quality Of Hotel Employees On Individual Creativity Performance. *Journal of Tourism Theory and Research*, 8(2), 53-61.
- ULAKBİM (2022). Bibliyometri nedir? <https://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular/> (Erişim Tarihi: 20.10.2022)
- Ünal, Y. (2008). *Dergi Kullanım Verilerinin Bibliyometrik Analizi ve Koleksiyon Yönetiminde Kullanımı*. (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yalçın, H. (2010). Milli Folklor Dergisinin Bibliyometrik Profili. (2007-2009). *Milli Folklor*, 22 (85), 205-211
- Zan, U. B. (2012). *Türkiye’de Bilim Dallarında Karşılaştırmalı Bibliyometrik Analiz Çalışması*. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zengin, B. ve Atasoy, B. (2020). Turizm Rehberliği Alanındaki Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Çerçevesi. *Alanya Akademik Bakış*, 5(1), 143-160.

Extended abstract**Purpose**

The working life quality refers to the degree of well-being of the working environment of the employees. Bibliometric analysis, on the other hand, is the process of numerical method and statistical analysis of the development process of the literature in a particular field over time in order to lay the groundwork for future research. Examining the working life quality with the bibliometric analysis method is also important in terms of revealing the progress of the related literature from past to present in terms of the development process and being a guide for future research. In this direction, the aim of the study is to examine the bibliometric profile of postgraduate theses on working life quality.

Method

In this study, qualitative research method was used and content analysis was used as a data collection technique. In this direction, postgraduate theses, which are the subject of the research, were examined in line with some bibliometric indicators consisting of research questions. The collection of data related to the research was carried out between 14.07.2022 and 16.07.2022. During the analysis of the research data, the frequency and percentage values of the obtained data were revealed by using the maxqda qualitative data analysis program.

Conclusion

In this study, 53 postgraduate theses on working life quality published in the database of the National Thesis Center between 2002-2021 were evaluated within the scope of bibliometric indicators. In the study, it was determined that the most postgraduate theses were prepared in 2019, and the least postgraduate theses were prepared in 2004, 2006, 2007, 2008 and 2014. When the distribution of postgraduate theses according to publication years is examined, it is seen that the number of postgraduate theses published until 2011 was 13, and the number of postgraduate theses between 2011-2021 increased almost three times and reached 40. From this point of view, it can be thought that the researchers wanted to draw attention to the working life quality in the last 10 years and they tended to use this subject in their thesis studies. Today, the fact that employees seek more comfort in their working life and want to have a quality work environment, along with the tendency of employers and managers to offer a more suitable working environment to their employees, creates an awareness on the issue of working life quality. Considering this awareness, it can be concluded that researchers have been working on this subject more intensely in their postgraduate theses in recent years.

According to the other findings of the study, postgraduate theses on working life quality published in the database of the National Thesis Center between 2002-2021 are predominantly master's theses, faculty members with the title of professor mostly act as thesis advisors, and 98.1% of the postgraduate theses are in Turkish. It has been determined that the theses were written in the range of 50-150 pages. However, it draws attention as another noteworthy factor that two separate academicians holding the title of professor and associate professor supervise one postgraduate thesis.

It is expected that this study will contribute to the national literature, as it reveals the development process of the subject by examining the postgraduate theses related to the working life quality with the bibliometric analysis method. The limitations of the research include the inclusion of only the postgraduate theses with access permission in the National Thesis Center database of the Council of Higher Education and the examination of only the postgraduate theses on the working life quality. To future researchers related to this study; It can be suggested that they reach the postgraduate theses that do not have access permission and conduct a comprehensive research including the said theses. In addition, in future studies, the evaluation of articles and papers on working life quality with bibliometric analysis can be presented as another suggestion against researchers.